Stjernen

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige

Marts 1986
Årgang 135
Nummer 1

Stjernen

Marts 1986
Årgang 135
Nummer 1

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges officielle tidsskrift med artikler fra *Ensign*, *New Era* og *Friend*.

Indhold

Børnestjernen

På omslaget:
Den hellige Lund, 36"x 44", vandfarve, 1984 af Al Rounds. Med tilladelse af dr. John Carver.

Det øverste Præsidentskab:
Ezra Taft Benson
Gordon B. Hinckley
Thomas S. Monson

De tolvs Kvorum:
Marion G. Romney, Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwel, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard

Vejledere: Carlos E. Asay, Rex D. Pinegar, George P. Lee, James M. Paramore

Redaktør: Carlos E. Asay

Direktør for Kirkens blade:
Ronald L. Knighton

International Magazines:
Chefredaktør: Larry A. Hiller
Tilknyttet redaktør: David Mitchell
Børnestjernen: Diane Brinkman
Layout og design: Sharri Cook

Stjernen

Redaktør: Jørgen Ljungstrøm,
Medredaktør: Tom A. Jensen

Redaktionens adresse:
Translation Division
Vodroffsvej 7,
DK-1900 Frederiksberg C.
Tlf. (01) 31 50 83

Distribution:
Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9
DK-3540 Lynge

Abonnement:
8 numre Dkr. 72,– (inkl. moms og porto)
Betaling over giro 3120988 til
Nordisk Distributions Center,
Smedevangen 9, DK-3540 Lynge.
United States and Canada: $ 10.00
(surface mail).

Udkommer 8 gange om året

Printed by Friedrichsdorf Printing Centre
Federal Republic of Germany

ISBN 0900-2545

PB MA 0427 DA

„Søg derfor ikke at give Herren råd"

Præsident Marion G. Romney

Profeten Jakob fra Mormons Bog gav os, der lever i de sidste dage følgende råd: „Søg derfor ikke at give Herren råd, brødre, men derimod at modtage råd af hans hånd" (Jakob 4:10).

Så vidt jeg kan se, betyder det, at forsøge at rådgive Herren, at man ignorerer Herrens råd, enten bevidst eller ubevidst, og sætter sine egne råd eller menneskers meninger i stedet. Det er en meget udbredt menneskelig svaghed. Men før vi er i stand til at overvinde den, vil vi aldrig føle os virkelig nær ved Herrens Ånd, uanset vore andre gaver og evner.

På den anden side, kan et menneske, når det lærer hvad Herrns råd er, og følger det, kun føle sig nærmere Ånden. Historisk set har Guds hjælp til hans børn på jorden altid vist, at de der ignorerer hans råd fejler, og kender kun til elendighed.

På Samuels tid, for eksempel, ville Israel have en konge. „Sæt derfor en konge over os" råbte de, „til at dømme os, ligesom alle de andre folk har det!" (1 Samuelsbog 8:5). De mente, at det var vigtigere at være ligesom de andre, de hedenske nationer, end at følge Herrens råd. Herren protesterede alvorsfuldt gennem profeten Samuel:

„Denne ret skal den konge have, som skal herske over eder: eders sønner skal han tage og sætte ved sin vogn og sine heste, så de må løbe foran hans vogn,

... Eders døtre skal han tage til at ... koge og bage.

De bedste af eders marker, vingårde og oliventræer skal han tage ...

... og I selv skal blive hans trælle ...

Folket ville dog ikke rette sig efter Samuel, men sagde: ‚Nej, en konge vil vi have over os,

vi vil have det som alle de andre folk.'"

(1 Samuelsbog 8:11–20).

Samuel var meget bekymret over sit folks stædighed, for han vidste, at hvis de imod Herrens råd vedblev at forlange en konge, ville det føre til deres fald. Men Herren, der altid respekterer menneskets handlefrihed, hvad enten det vil gøre ret eller uret, sagde til Samuel:

„Ret dig i et og alt efter, hvad folket siger, thi det er ikke dig, de vrager, men det er mig, de vrager som deres konge" (1 Samuelsbog 8:7).

Som vi ved fik Israel deres konge [Saul]. I løbet af nogle få generationer var deres kongerige delt, folket ført i fangenskab, Israel spredt og Juda blevet til spot og spe blandt alle folk.

I Saul finder vi et andet eksempel på, hvordan det fører til sorg at forkaste Herrens råd. Gennem Samuel befalede Herren Saul at dræbe amalekitternes dyr. Saul valgte dog at skåne de bedste får, okser, fedekalve og lam. Senere, da Samuel kom, drog Saul ud for at møde ham og sagde løgnagtigt, „Herren velsigne dig! Jeg har holdt Herrens befaling!" (1 Samuelsbog 15:13). Samuels svar: „Hvad er det for en brægen af småkvæg, som når mit øre, og brølen af hornkvæg jeg hører?" Samuel lod Saul vide at han ikke lod sig bedrage. (1 Samuelsbog 15:14). Saul, der måske var forlegen, svarede lidt mindre selvsikkert: „Folket skånede det bedste af småkvæget og hornkvæget for at ofre det til Herren din Gud; på det andet derimod lagde vi band!" (1 Samuelsbog 15:15).

Så talte Samuel ligefremt til Saul: „Herren sendte dig af sted ...

hvorfor adlød du da ikke Herrens røst?" (1 Samuelsbog 15:18–19).

Saul vidste, at han havde været ulydig mod Herren. Han forsøgte dog at skyde skylden over på sit folk, ved at svare Samuel:

„*Jeg* adlød Herrens røst ...

Men folket tog småkvæg og hornkvæg af byttet, det bedste af det bandlyste, for at ofre det til Herren din Gud". (1 Samuelsbog 15:20–21; fremhævelse tilføjet)

Så stillede Samuel Saul et ransagende spørgsmål, som stadig er af lige stor værdi i vore dage:

„Mon Herren har lige så meget behag i brændofre og slagtofre som i lydighed mod Herrens røst? Nej, at adlyde er mere værd end slagtoffer, og at være lydhør er mere værd end vædderfedt;

thi genstridighed er trolddomssynd, og egenrådighed er afgudsbrøde." (1 Samuelsbog 15:22–23).

Når vi ignorerer Herrens råd, er vi stædige, og vi afviser hans inspirerede vejledning.

Heldigvis elsker Herren os, og han er villig til at lære os, at modtage „råd af hans hånd" hvis vi har et inderligt ønske om at stræbe efter retfærdighed. Dette er en af de ting vi kan lære af en velkendt oplevelse i profeten Joseph Smiths liv. På Martin Harris' indtrængende anmodning bad profeten 3 gange Herren om tilladelse til at lade Martin Harris vise det 116 sider lange manuskript med oversættelsen af Mormons Bog til nogle af sine venner. To gange var svaret nej. Til sidst blev der dog givet tilladelse. Omtrent 3 uger senere blev Joseph Smiths frygt for at siderne var

Ideer til hjemmelærere

Nogle punkter som kunne understreges. Hvis du synes kan du nævne disse punkter under dine hjemmelærerbesøg:

1. At forsøge på at rådgive Herren betyder sædvanligvis at ignorere Herrens råd, enten bevidst eller ubevidst, og erstatte det med vort eget råd, eller menneskers meninger.

2. Vore omgivelser her i livet er medvirkende til at vi har et ufuldkomment kendskab til Herrens råd, fordi vi ikke har en grundlæggende forståelse af et bredt spektrum af kundskab. Desuden afholder vor tidsalders kommunikationsmedier, teknologi og livsstil os fra at søge Herrens råd.

3. Løsningen ligger i at vende os til Herren i vore bønner, vort studium af skrifterne og vore familiesamtaler, så vi kan lære hans råd at kende.

4. Vi ved med sikkerhed, at Herrens råd findes i skrifterne, i de levende profeters ord og i personlig inspiration til os alle, hver især.

Diskussionshjælp

1. Fortæl hvad du personligt mener om at kende og følge Herrens råd. Bed familiens medlemmer om at fortælle hvad de mener.

2. Er der skriftsteder og citater i denne artikel som familien kunne læse højt eller drøfte?

3. Vil denne samtale blive bedre hvis du talte med husets over hoved før besøget? Har du et budskab fra kvorumslederen eller biskoppen?

gået tabt, bekræftet af Martin Harris, i profetens forældres hjem i Palmyra, New York, hvor Joseph var taget hen for med uroligt hjerte at finde ud af, hvorfor Martin ikke havde leveret manuskriptet tilbage. Profetens mor skrev at Joseph, Hyrum og Martin Harris sad ved middagsbordet:

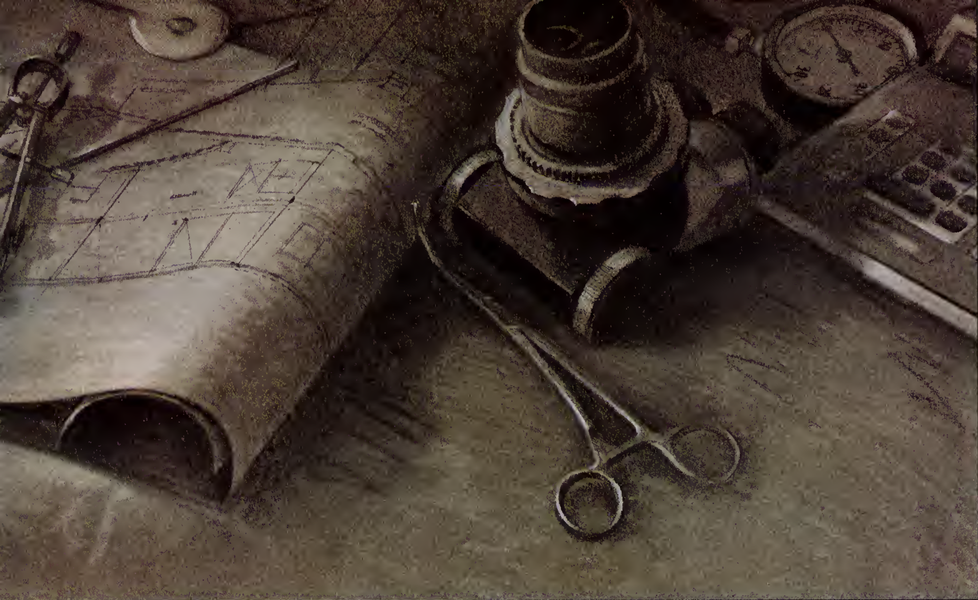
„Han [Martin Harris] tog sin kniv og gaffel op, som om han skulle til at bruge dem, men lagde dem straks igen. Hyrum, der så dette, spurgte: ‚Martin, hvorfor spiser du ikke; er du syg?' Så pressede hr. Harris sine hænder mod tindingerne og råbte i dyb fortvivlelse: ‚Åh, jeg har mistet min sjæl! Jeg har mistet min sjæl!'

Joseph, der ikke havde givet udtryk for sin frygt før, sprang op fra bordet og udbrød: ‚Martin, har du mistet det manuskript? Har du brudt din ed, og bragt forbandelse over mit hovede såvel som over dit eget?'

‚Ja, det er væk,' svarede Martin, ‚og jeg ved ikke hvor det er.'

‚Så må jeg altså vende tilbage med den besked! Jeg tør ikke. Og hvordan skal jeg stå frem for Herren? Hvilken irettesættelse har jeg ikke gjort mig værdig til fra den Allerhøjestes engel?'

‚Jeg forsøgte at overtale ham til ikke at klage sådan,' . . . fortsætter hans mor. ‚Men hvad kunne jeg gøre for at trøste ham, når han så at hele familien var i

samme tilstand som han selv, for hulken, jamren og den bitreste gråd fyldte huset. Joseph var dog mere nedslået end resten, da han bedre forstod ulydighedens konsekvenser. Og han gik frem og tilbage, mens han græd og klagede, indtil solen gik ned. Så lod han sig endelig overtale til at spise lidt.

Den følgende morgen tog han hjem. Vi skiltes med sørgmodige hjerter, for det syntes, at alt det vi havde set frem til med så stor iver, og som havde været kilde til megen indre taknemlighed med ét var borte, borte for evigt." (*History of Joseph Smith by His Mother, Lucy Mack Smith*, red. Preston Nibley, Salt Lake City: Bookcraft, 1954, s. 128–129).

Som følge af at profeten havde plaget Herren om lov til at lade Martin Harris tage manuskriptet, blev Urim og Tummim taget fra ham, i lighed med pladerne samt hans evne til at oversætte dem.

Da den 22-årige Joseph havde ydmyget sig gennem oprigtig omvendelse, opnåede han imidlertid igen sin tidligere status. I en åbenbaring om denne hændelse blev den unge profet irettesat for at give efter for menneskers overtalelse og fik besked på, at han ikke skulle have frygtet mennesker mere end Gud. Han blev også forsikret om at hvis han havde været trofast, ville Herren have „udstrakt sin arm og beskyttet (ham) imod alle modstanderens gloende pile og han ville have været med (ham) i hver prøvelsens stund." (Se L&P 3:6–8). Profeten Joseph glemte aldrig den grundlæggende lektie han lærte af denne oplevelse. Efter igen at have opnået Herrens behag, fortsatte og fuldendte han sin mission som genoprettelsens store profet. Vi skal også lære denne store lektie. Vi skal forberede os på en sådan måde, at vi kan leve efter den vejledning og de råd vi får fra Herren gennem hans profeter.

Da Lehi rådgav sin søn Jakob, sagde han udfordrende: „Alt er blevet gjort efter hans visdom, som kender alle ting". (2 Nephi 2:24). Hvis jeg fortolker denne udtalelse ret, betyder den, at éns visdom står i forhold til éns viden. Hvis dette er tilfældet, hvor uvæsentlig er så ikke menneskers visdom, som er baseret på deres begrænsede erfaringer her på jorden, i sammenligning med Guds visdom, som er baseret på hans kundskab om alle ting.

Paulus må have tænkt på denne kontrast, da han spurgte korinterne:

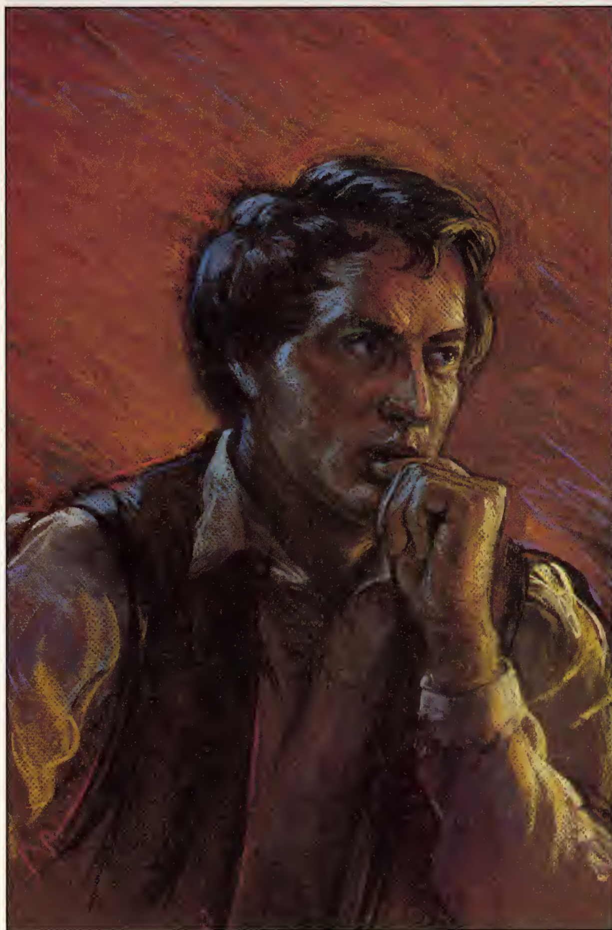
‚Hvor er nu vismændene? hvor er nu de skriftkloge? hvor er denne verdens ordkæmpere? har Gud ikke gjort verdens visdom til dårskab?'

Og så tilføjede han: ‚Thi Guds dårskab er visere end menneskene, og Guds svaghed er stærkere end menneskene.' (1 Kor. 1:20, 25).

Vor videnskab, industri og vore stillinger er alle så komplekse og specialiserede, at vi bruger vor tid til at lære mere og mere om dem og forsømmer Herrens ord.

Jeg tror nu ikke, at der er mange medlemmer af kirken, der bevidst følger menneskers overtalelse eller deres egne råd, i stedet for at lytte til Herren. Hvis vi imidlertid ikke holder os orienteret om hvad Herrens råd er, har vi en tendens til at erstatte Herrens råd med vore egne. I virkeligheden kan vi ikke gøre andet, end at følge vore egne råd, hvis vi ikke gør os den ulejlighed at finde ud af hvad Herren ønsker af os.

Vore omgivelser her i livet medvirker på mindst to måder til at vi har en ufuldstændig kundskab om Herrens råd. For det første lever vi i en specialiseret tidsalder. Vor videnskab, industri og vore stillinger er alle så komplekse og specialiserede, at vi alle er under stort pres for at lære mere og mere om vort eget særli-

Hvis vi ikke tager os tid til at orientere os om, hvad Herrens råd er, er der stor mulighed for, at vi erstatter hans råd med vore egne.

ge arbejdsområde. Der er øjensynligt kun få der forventes at have en bred viden og en sund forståelse af hele det emne som deres specialiteter er en del af. For det andet trænger verden og dens problemer sig ind på os igennem vore kommunikationsmedier, vor teknologi og vor livsstil, indtil vi spiser og sover, hviler og arbejder, rejser og venter med en tidsplan i hånden, så alt bliver gjort så hurtigt som muligt, hvilket resulterer i, at vi kun har ganske lidt tid til at søge Herrens råd.

Løsningen kan findes i anvendelsen af Herrens råd om at lade „evighedens alvor hvile over [vort] sind" (L&P 43:34). Hvis vi vil adlyde Herrens råd om at studere skrifterne, vil evighedens alvor hvile på vort sind. Vi vil da vende os til Herren i retfærdighed i vore bønner, i vort studium af skrifterne og i vore familiesamtaler. Derudover kan vi få at vide, hvad Herren råder os til i henhold til vore respektive opgaver hjemme, i kirken og på arbejde. For vi er ikke, modsat verden, efterladt i mørket uden et ror, for at lære til stadighed, uden nogen sinde at nå til erkendelse af sandheden. Vi ved nemlig, hvor vi skal finde Herrens råd: (1) i Herrens skrevne ord, skrifterne; (2) i den levende profets råd og (3) gennem personlig inspiration og åbenbaring til os hver især angående vore personlige opgaver eller omstændigheder.

Hvis kirkens medlemmer drikker meget fra disse kilder med livets vand, vil det være dem til stor velsignelse. Tillad ikke, at I er for optaget eller trætte til at drikke af disse åndelige vande. Den øgede styrke, visdom og inspiration der udspringer fra dem vil langt overgå jeres anstrengelse.

Måtte vi bruge den formular som blev anvendt af Mosiahs sønner, der begyndte med de samme grundlæggende talenter som vi har, hver især – et retfærdigt ønske, og et kald til at arbejde i Mesterens tjeneste. Skrifterne fortæller os:

„Og da Alma tog fra Gideons land sydpå . . . traf han . . . på Mosiahs sønner, der var på vej til Zarahemlas land.

Og disse Mosiahs sønner var sammen med Alma dengang, da engelen først åbenbarede sig for ham; derfor frydede Alma sig meget over at se sine brødre; og hvad der gjorde hans glæde endnu større var, at de stadig var hans brødre i Herren; ja, *de var blevet stærke i kundskaben om sandheden, thi det var mænd med sund forstand, og de havde ransaget skrifterne med flid for at kunne få kundskab om Guds ord.*

Men det er ikke alt; de havde hengivet sig til megen bøn og faste, og derfor havde de profetiens og åbenbarelsens ånd, og når de lærte fra sig, lærte de med magt og myndighed fra Gud." (Alma 17:1–3; fremhævelse tilføjet).

Måtte dette være tilfældet for os alle, og måtte vi ikke søge at rådgive Herren, men at „modtage råd fra hans hånd" ved at ransage „skrifterne med flid for at kunne få kundskab om Guds ord" og anvende det vi lærer i vort liv. ☐

Maleri af Harry Anderson

Profeten taler:

Joseph Smith om opstandelsen

De der er døde i Jesus Kristus, kan, når de kommer frem, forvente at indgå til den glædes virkeliggørelse, som de havde eller så hen til her. Så tydeligt var synet, at jeg i virkeligheden så mennesker, før de var steget op fra graven, som om de kom langsomt op. De tog hinanden ved hånden og sagde til hverandre: „Min fader, min moder, min søn, min datter, min broder, min søster". Og når røsten kalder på de døde for at opstå, sæt så, at jeg bliver lagt ved siden af min fader, hvad ville da være mit hjertes første glæde? At møde min fader, min moder, min broder, min søster; og når de er ved min side, tager jeg dem i favn, og de mig.

Alle jeres tab vil I få lov til at indhente i opstandelsen, forudsat at I bliver ved med at være trofaste. Ved syn fra den Almægtige har jeg set det.

For mig er tanken om tilintetgørelse værre end døden. Hvis jeg ikke forventer at se min fader, moder, brødre, søstre og venner igen, ville mit hjerte briste på et eneste øjeblik, og så ville jeg gå ned i graven.

Forventningen om at se mine venner på opstandelsens morgen, glæder og fryder min sjæl og får mig til at bære livets onder. Det er som om de tager på en lang rejse, og ved deres tilbagekomst møder vi dem med større glæde. □

(Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 354–355).

Opdag påskemiraklet

Janene Wolsey Baadsgaard

Hvert år til påske er der millioner af mennesker, der lader tankerne gå til det hellige land, hvor Frelseren tilbragte sin tid på jorden. Et år besøgte jeg det hellige land med ønsket om selv at opdage påskemiraklet og opstandelsen. Jeg opdagede en hel del der hjalp, men jeg lærte, at det ikke var nødvendigt for mig at rejse til den anden ende af verden for at opdage påsken. Da jeg vendte tilbage fandt jeg det jeg søgte i mit eget hjem.

Nogle arkæologer siger, at klippegraven muligvis er det sted, hvor man begravede Jesus. Traditionen og Bibelen synes at være enige. Da præsident Harold B. Lee besøgte stedet, gav han hvad mange har opfattet som en åndelig bekræftelse af dette hellige sted: „Der var noget der fortalte os, mens vi stod der," sagde han, „at dette var det helligste af alle stederne, og vi følte, at vi kunne have været vidner til den dramatiske scene, der fandt sted der." (Stjernen, maj 1984).

Klippegraven ligger i en stille have, borte fra de myldrende markeder og butikker i det gamle Jerusalem. Da vi var kommet ud gennem Damaskusporten, som er hovedindgangen til den gamle by, gik vi over vejen og vandrede op ad fortovet og hen til haven, der er omgivet af en mur.

Det er et fredfyldt sted. De gamle træer danner portaler der står og svajer og bøjer i aftenvinden. Langs med stierne står der blomster i alle regnbuens farver. Der er udhugget en grav i bjergsiden, i det ene hjørne af haven. Man kan stadig se furen eller renden hvor en stor sten engang var rullet foran den. Det er måske det smukkeste sted i hele Israel.

Men da jeg gik op ad en bakke i den nederste del af haven og så hen imod Golgata, „Hovedskalsted" (se Johannes 19:17), hvor det siges at Jesus blev korsfæstet, hørte jeg støjen fra den travle trafik, og vrede buschaufførers råb, og jeg kunne lugte bilosen i luften. Den håndgribelige kontrast var skuffende.

Jeg gik længere ind i haven igen og satte mig på en bænk for at tænke. Solen, der begyndte at gå ned i den vestlige horisont, skinnede og funklede på træerne og de nedfaldne blade i haven.

Jeg begyndte at lægge mærke til hvad der skete omkring mig. Bladene der faldt til jorden, ville blive nedbrudt og blive en del af jorden, hvor nyt liv ville spire op næste forår. Så ville vinteren komme og efterlade træernes grene mørke og bare. Men så ville foråret følge efter, og små knopper ville igen komme frem.

Jeg indså at livets cirkel i denne have var et evigt kredsløb. Årstiderne bragte forandring, men hver årstid var en del af en plan, der indbefattede liv, død og så liv igen. I det øjeblik følte jeg, at også

jeg var en del af den samme plan.

Skønt solen var på vej ned, vidste jeg, at jeg den næste morgen ville se begyndelsen på en ny dag: Solen ville stå op igen på den østlige himmel, og ændre nattens mørke til dagens lys.

Jeg indså pludselig, at hvad enten jeg sad i Klippegraven i Israel, eller i mit eget hjem og nød solnedgangen eller betragtede bladene der faldt af træerne, så foregår påskemiraklet overalt omkring mig og indeni mig selv hver eneste dag. Hele jorden er sandelig et helligt land – et vidne om opstandelsen.

Da jeg gik ud af Klippegraven den aften, vidste jeg, som så mange der har besøgt Israel har indset, at stedet i sig selv hverken giver eller tilbageholder en åndelig oplevelse. Hellige følelser kommer ikke automatisk fordi man er der; de kan komme hvor som helst og når som helst, hvis vi er modtagelige. Derfor kan min familie opleve vigtigheden af påske derhjemme i lige så høj grad som en der er priviligeret nok til at tilbringe påskemorgen i stilhed på en bænk i den hellige have.

Jeg behøver ikke at tage tilbage til Israel for at opleve vigtigheden af den begivenhed der fandt sted der. Påskemiraklerne er tydelige rundt omkring os hver dag, og mest vidunderligt af alt, indeni os selv. □

Janene Wolsey Baadsgaard, mor til 5, er medlem af et ward i Spanish Fork, Utah.

Den stadige søgen efter sandhed

Præsident Gordon B. Hinckley
Førsterådgiver i Det øverste Præsidentskab

Som medlemmer af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige har vi et ansvar for at overholde budet om at studere og lære. Herren sagde: „Søg visdom i de allerbedste bøger, søg efter kundskab ved læsning og ved tro." (L&P 88:118).

Han gjorde det ydermere klart, at vor søgen efter sandheden skulle være ubegrænset, at vi skal lære „både om det, der er i himlen, på jorden og under jorden, det, som har været, det, som er, og det, som snart skal ske, det, som er hjemme, og det, som er ude; nationernes krige og forviklinger og de straffedomme, der skal komme over landet og kundskab om lande og riger." (L&P 88:79).

Herren har givet os til opgave at vokse hele tiden hen imod evigheden! Der er ingen af os, der kan gå ud fra, at han eller hun har lært nok. Når døren lukkes for ét stade i livet, åbnes den til et nyt, hvor vi må fortsætte med at få yderligere kundskab.

Vor søgen efter sandheden bør være endeløs, og den skal indbefatte åndelig og religiøs sandhed, såvel som jordisk kundskab. Og lad os, mens vi vokser og har fremgang, se efter det gode, det smukke, det positive.

Jeg bestræber mig på at læse 2 eller 3 aviser om dagen. Somme tider læser jeg lederartiklerne. Af og til lytter jeg til kommentatorer på fjernsynet eller i radioen. Disse kommentatorer er dygtige. Det er mennesker der bruger sproget godt, og som mestrer det skrevne ord. Men som oftest finder jeg, at ligegyldig hvem de skriver om, synes de at lede efter fejl og svagheder. De kritiserer konstant, og roser sjældent.

Denne ånd er ikke begrænset til kommentatorer i aviser, radio eller fjernsyn. Nogle af læserbrevene i aviserne er fyldt med fjendskab, og skrevet af mennesker der ikke synes at finde noget godt i verden eller hos deres omgangsfæller. Kritik, fejlfinderi, bagtalelse – det er vor tids ånd. Vi bliver fortalt, at der ikke findes nogen ærlig mand i et politisk embede. Forretningsmænd, siger mange, er forbrydere. Det påstås, at statsejede virksomheder bevidst stjæler fra os ved at tage overpriser. Overalt hører man fornærmende bemærkninger, sarkastiske kommentarer, verbale angreb på andres rygte. Desværre udgør disse ofte grundlaget for vore samtaler. I vore hjem græder hustruer, og børnene bryder følelsesmæssigt sammen under mænds og fædres kritiske angreb. Kritik er kimen til skilsmisse, og udvikler oprør hos vore unge. Den kan endda føre til ødelæggelse af en persons selvrespekt. I kirken er den kimen til inaktivitet og frafald.

Det er mit ønske, at vi ophører med at fremdrage livets storme og problemer og i højere grad nyder solens lys. Jeg foreslår, at vi på livets vej koncentrerer os om det positive. Jeg foreslår at vi ser lidt dybere efter det gode, at vi standser lyden af hån og sarkasme, at vi er mere rundhåndede med at komplimentere dyd og indsats. Jeg beder ikke om, at al kritik skal standse. Man vokser gennem justeringer. Der ligger styrke i omvendelse. Den mand er viis, som indser et fejltrin når han bliver gjort opmærksom på det af andre, og så ændrer sin handlingsplan.

Det jeg foreslår, er at vi alle vender os fra den negativisme der breder sig ud i vort samfund og i stedet ser efter det gode i dem vi omgås, at vi i højere grad taler om hinandens dyder end om hinandens fejl, at optimismen træder i stedet for pessimismen, at vor tro overgår vor frygt. Da jeg var en ung mand, og havde en tendens til at tale kritisk om mennesker eller begivenheder, plejede min far at sige: „Pessimister hjælper ikke, ikketroende skaber ikke, tvivlere yder ikke."

Ser man på livets mørke sider, fører det altid til en pessimisme, der ofte fører til et nederlag. Hvis der nogen sinde har været én, der opmuntrede en nation i dens mest mismodige tid, så var det den britiske premierminister Winston Churchill. Det var under 2. verdenskrig. Bomberne faldt over London. Nazisterne havde erobret Østrig, Czekoslovakiet, Frankrig, Belgien, Holland, Norge og var på vej ind i Rusland. Størstedelen af Europa var i tyranniets vold, og England skulle være det næste offer. I den frygtelige time, hvor manges mod svigtede, talte Churchill:

„Lad os ikke tale om de mørke tider; lad os i stedet tale om mere beslutsomme dage. Vi lever ikke i mørke tider: Dette er en storslået tid – den største tid vort land nogen sinde har gennemlevet; og vi må alle takke Gud, for at vi hver især, alt efter vor position i livet, har fået lov til at spille en rolle i at gøre disse dage til erindringsværdige dage i vor races historie." (Tale holdt på Harrow School, England, d. 29. oktober 1941).

Et år tidligere, efter den frygtelige militærkatastrofe i Dunkirk, Frankrig, hvor Storbritannien havde forsøgt at invadere Europa for at slå fjenden tilbage, forudsagde mange dommedagsprofeter Storbritanniens endeligt. Men i den

Vi bør uafladeligt søge efter sandhed – åndelig og religiøs sandhed, såvel som jordisk kundskab.

mørke og alvorsfulde stund sagde Churchill, og jeg hørte selv hans tale, der blev udsendt over hele verden: „Vi vil ikke blive svækket eller fejle . . . Vi vil kæmpe i Frankrig, vi vil kæmpe på havene, vi vil kæmpe med voksende selvtillid, og voksende styrke i luften, vi vil forsvare vor ø for enhver pris, vi vil kæmpe på strandene, vi vil kæmpe på landgangsstederne, vi vil kæmpe på markerne og på gaderne, vi vil kæmpe i bakkerne; vi overgiver os aldrig." (Tale i det britiske parlament, London, d. 4. juni 1940).

Det var den slags taler der så sejren i det fjerne, gennem krigens mørke skyer, og ikke pessimisternes kritiske fejlfinderi. Det var den slags taler der bevarede det britiske folk og frelste nationen fra en katastrofe.

Jeg tvivler ikke på, at mange af os tynges af frygt og bekymringer om os selv. Hele verden er i en svær situation. Vi oplever alle svære dage nu og da. Mist ikke modet. Giv ikke op. Se op, og opdag sollyset gennem skyerne. Der vil åbne sig muligheder for jer. Lad ikke dommedagsprofeterne forpurre jeres muligheder.

Dette råd henvender sig også til os, som medlemmer af Herrens kirke. Vi synes at have en hær af kritikere. Nogle af dem synes opsat på at forsøge at udrydde os. De håner det der er helligt. De anerkender ikke det vi kalder guddommeligt. Nogle kritikere har sagt, at der er fejloplysninger i vor historie, andre har arbejdet med stor iver for at finde fejl hos vore tidligere kirkeledere. Vi anklages for at sætte os op imod sund fornuft og rationel tænkning.

Det er alvorlige anklager imod en kirke som lærer, at „Guds herlighed er intelligens eller med andre ord: Lys og sandhed." (L&P 93:36). Det er alvorlige anklager imod en kirke som hvert år bruger store summer af dens egne økonomiske midler til at uddanne dens ungdom. De der kritiserer os har mistet visionen af dette værks herlighed og under. De har så travlt med at finde fejl hos os, at de ikke ser storheden i Herrens værk. De har mistet visionen af den åndelige gnist der opstod i Palmyra, New York, som nu er et lysende bål af tro over hele jorden i mange lande og på mange sprog. De følger humanismens filosofi, som ikke anerkender behovet for guddommelig indblanden, de ser ikke, at Helligåndens påvirkning havde lige så meget at gøre med deres forfædres handlinger som almindelig tankevirksomhed havde. De har ikke indset, at religion har lige så meget at gøre med hjertet, som med éns intellekt.

Den amerikanske digter og filosof George Santayana sagde engang:

O, verden, om blot vi det alle lærte!
Det er ej visdom blot at være viis,
Og sløre sit indre øje med dis.
Men det er visdom at tro på sit hjerte.

Vore kritikere synes at tage en stor samling oplysninger og udvælge og skrive om det der nedværdiger og fornedrer nogle mænd og kvinder fra fortiden, og de arbejdede hårdt på at lægge grundvolden til denne store sag. De der læser disse skrivelser, synes at nyde læsning af sådanne upassende ting. De der gør det, nyder en lille bid, i stedet for at indtage et dejligt og tilfredsstillende måltid med mange retter.

Det er min bøn, at vi, alt imens vi fortsætter vor stræben efter sandheden, og især vi der er medlemmer af kirken, ser efter styrke og godhed, i stedet for svaghed og fejl hos dem der gjorde et storslået stykke arbejde i deres tid.

Vi indser, at vore forfædre var mennesker. De begik utvivlsomt fejl. Nogle af dem indrømmede at de begik fejl. Men fejlene var af mindre karakter når man sammenligner dem med det storslåede værk de frembragte. At lægge vægt på fejl og dække over det gode, der overgår fejlene, er at tegne en karikatur. Karikaturer er morsomme, men de er ofte grimme og uærlige. En mand kan godt have en vorte på kinden og det til trods have et smukt og beslutsomt ansigt, men hvis der lægges urealistisk stor vægt på vorten sammenlignet med resten af hans træk, bliver det ikke et ærligt portræt.

Der har kun vandret ét fuldkomment menneske på jorden. Herren har benyttet sig af ufuldkomne mennesker i opbyggelsen af sit fuldkomne samfund. Hvis nogle af dem snublede af og til, eller hvis deres karakter har haft en brist på et eller andet punkt er det blot så meget mere et under, at de opnåede så meget.

Ideer til hjemmelærere

Nogle punkter som kunne understreges. Hvis du synes kan du nævne disse punkter under dine hjemmelærerbesøg:

1. Vi bør uafladeligt søge efter sandhed – åndelig og religiøs sandhed, såvel som jordisk kundskab.

2. Når vi søger efter sandhed skal vi lede efter det gode, det smukke, det positive.

3. Kritik nedværdiger og fornedrer nogle gode mænd og kvinder fra fortiden. Lad os se efter styrke og godhed i stedet for svagheder og fejl hos dem der gjorde så storslået et værk i deres tid.

4. Mange af os kæmper med frygten for vor egen fremtid. Giv ikke op. Lad ikke dommedagsprofeterne forpurre jeres muligheder.

5. Vi tror på at man skal udvikle sin forstand, men intellektet er ikke den eneste kilde til kundskab: „Gud vil give jer kundskab gennem sin Helligånd, ja, gennem den Helligånds uudsigelige gave." (L&P 121:26).

Diskussionshjælp

1. Fortæl hvad du personligt mener om at søge efter sandhed og udvikle et positivt livssyn. Bed også familiens medlemmer fortælle om deres følelser.

2. Er der skriftsteder og citater i denne artikel som familien kunne læse højt og drøfte?

3. Vil denne samtale blive bedre hvis du talte med husets overhoved før besøget?

Jeg nævner disse ting, fordi jeg håber, at vi vil udvikle en holdning, hvor vi ser efter de positive elementer der fører til udvikling og entusiasme. Vi bliver ikke fanget af vor historie. Historien indeholder grundvolden til dette værk. Den beskriver i visse detaljer de omstændigheder og begivenheder der var forbundet med Jesu Kristi evangeliums genoprettelse. Hvis billedet ikke altid er fuldstændigt, eller hvis der er varierende versioner angående visse hændelser vil den intellektuelle ærlighed indrømme, at det ikke er noget nyt. Det nye Testamente indeholder fx. fire evangelier. Tonen i disse evangelier er den samme, men de forskellige forfattere traf nogle valg, om hvad de ville lægge særlig vægt på, og kun ved at læse dem alle og ved at sammenholde dem får vi det mest fuldstændige billede af Guds Søn, som gik omkring i Palæstina.

Jeg frygter ikke sandheden. Jeg modtager den med åbne arme. Men jeg vil have alle mine kendsgerninger i deres rette sammenhæng, med vægten lagt på dem der forklarer denne organisations store vækst og magt. Jeg har følt at det var nødvendigt at sige disse ting, fordi der i vore dage findes dem, der fremhæver det negative, og helt synes at glemme hvor stor en kilde til inspiration dette værk er.

Dette leder mig hen på at tale lidt om intellektualisme (forstandsdyrkelse). En forsker sagde engang, at kirken er fjende af intellektualismen. Hvis han med intellektualisme mente den gren af filosofien der lærer, at „kundskab helt eller fortrinsvis stammer fra ren logik" og „at logik er virkelighedens endegyldige princip," ja, så er vi imod en så snæver fortolkning når det gælder religion. (Citaterne er oversat fra *Random House Dictionary of the English Language*, s. 38). En sådan fortolkning udelukker Helligåndens magt til at tale til og gennem mennesket.

Naturligvis tror vi på sindets udvikling, men forstanden er ikke den eneste kilde til kundskab. Der er et løfte, givet ved den Almægtiges inspiration og udtalt med disse smukke ord: „Gud vil give jer . . . kundskab gennem sin Helligånd, ja, gennem den Helligånds uudsigelige gave." (L&P 121:26)

De mennesker som kritiserer Herrens værk, de såkaldte kloge, som handler uværdigt, taler kun p.g.a. deres ukendskab til åndelige tilkendegivelser. De har ikke hørt Åndens røst. De har ikke hørt den, fordi de ikke har søgt den, og

Illustreret af Cary Henrie

de har ikke forberedt sig til at blive værdige dertil. Altså, ved at mene at kundskab kun kommer gennem ræsonnement og tankevirksomhed, benægter de det, der kommer gennem Helligåndens kraft.

Det der hører Gud til skal forstås ved Guds Ånd. Den Ånd er en realitet. Dem der har oplevet den har fået en kundskab, der er lige så virkelig som den man får gennem de 5 sanser. Det bærer jeg vidnesbyrd om. Jeg er vis på, at de fleste af kirkens medlemmer kan bære vidnesbyrd om det. Jeg tilskynder os alle til fortsat at udvikle os, så vore hjerter kommer i harmoni med Ånden. Hvis vi gør det bliver vort liv beriget. Vi vil føle et fællesskab med Gud vor evige Fader. Vi vil smage glædens sødme, der ikke kan opnås på anden måde.

Lad os ikke blive fanget af verdens bedrageriske argumenter, som for størstedelens vedkommende er negative, og som så ofte bærer bitter frugt. Lad os gå med tro på fremtiden, tale med optimisme og udvikle en selvsikker holdning. Når vi gør det, vil vor styrke blive en styrke for andre.

Ved en bestemt lejlighed, hvor Frelseren gik iblandt mængden, rørte en kvinde, der længe havde været syg, ved hans klæder. Han følte at der udgik en styrke fra ham. Hans styrke havde givet hende styrke. Sådan kan det også være med os.

Herren sagde til Peter:

„Simon, Simon! se, Satan begærede jer for at sigte jer som hvede.

Men jeg bad for dig, at din tro ikke måtte glippe. Og når du engang omvender dig, da styrk dine brødre." (Lukas 22:31–32).

Lad os ikke tage del i den negative ånd der er så fremherskende i vor tid. Der er så meget elskeligt, anstændigt og smukt at bygge på. Vi har Jesu Kristi evangelium. Evangeliet betyder „godt nyt". Herrens budskab er et budskab om håb og frelse! Herrens røst er en røst der bringer godt nyt! Herrens værk er et værk af storslåede opnåelser!

I en mørk og dyster time sagde Herren til dem han elskede:

„Jeres hjerte forfærdes ikke og være ikke modløst!" (Johannes 14:27).

Disse forsikrende ord er som et lys for os alle. Ham kan vi virkelig stole på. For han og hans løfter slår aldrig fejl. □

(Dette er en redigeret udgave af en tale præsident Hinckley holdt på Brigham Young University-Hawaii Campus i juni 1983).

Josef, et ypperligt eksempel

Arthur R. Bassett

Børn har altid fascineret mig. De er en fysisk, mental og følelsesmæssig blanding af to forskellige mennesker, en sammenfatning af to forældre i ét kød. Desuden finder jeg det spændende at se, hvorledes børn adopterer deres forældres karakteristika – deres talemåder, bevægelser, deres måde at le på, holdninger, modebevidsthed, og så videre.

Af samme grund fascinerer genealogi mig. Jeg tænker somme tider over, hvor meget af mine forfædre jeg mon stadig bærer rundt på, hvor langt tilbage i mine genealogiske rødder jeg kan spore mine egne manerer, mit udseende og mine karaktertræk. Hvor fascinerende ville det ikke være, at have en detaljeret skriftlig og synlig optegnelse af hver af vore forfædre, som vi kunne sammenligne os med.

Desværre har vi ikke sådanne optegnelser, og vort kendskab til alle vore forfædre er ufuldstændig. Overraskende nok, er nogle af vore bedste genealogiske oplysninger dem vi har af vore tidligste forfædre.

Somme tider glemmer vi, at mange af os læser vor egen families historie, når vi læser den første del af Bibelen, og at vi har et meget særligt forhold til disse personer.

Kun få af os ville anse Irak for at være et af vore forfædres hjemlande, og dog er det stedet, hvor vor fader Abraham blev født og levede indtil sin tidlige manddom. Syrien er også et fremmed land for mange af os, og dog blev vore bedstemødre Rebekka og Rakel født der, og ligeså vor bedstefader Josef. Og skønt vor bedstefar Josef kaldte Israel for sit hjemland, var hans hustru, vor bedstemoder Asenat, ikke alene ægypter, men datter af en ægyptisk præst. Efraim og Manasse var altså begge halvægyptere. Gennem vore genealogiske rødder er de fleste af os en del af hele verden, og ligegyldigt hvad der sker i verden, har det ofte konsekvenser for dem der er vore fjerne fætre og kusiner.

Skønt vi er adskilt fra disse tidlige forfædre af et udokumenteret tomrum, kan vi stadig finde eksempler der er værd at efterfølge. Josef, hvis navn (eller et af hans sønners, Efraim og Manasse) optræder i hundrede tusinders patriarkalske velsignelser, er et godt eksempel. Hvis vi ville tilegne os hans levevis ville vi ikke alene klare os godt som borgere i denne verden, men også blive kandidater til et celestialt liv i den næste.

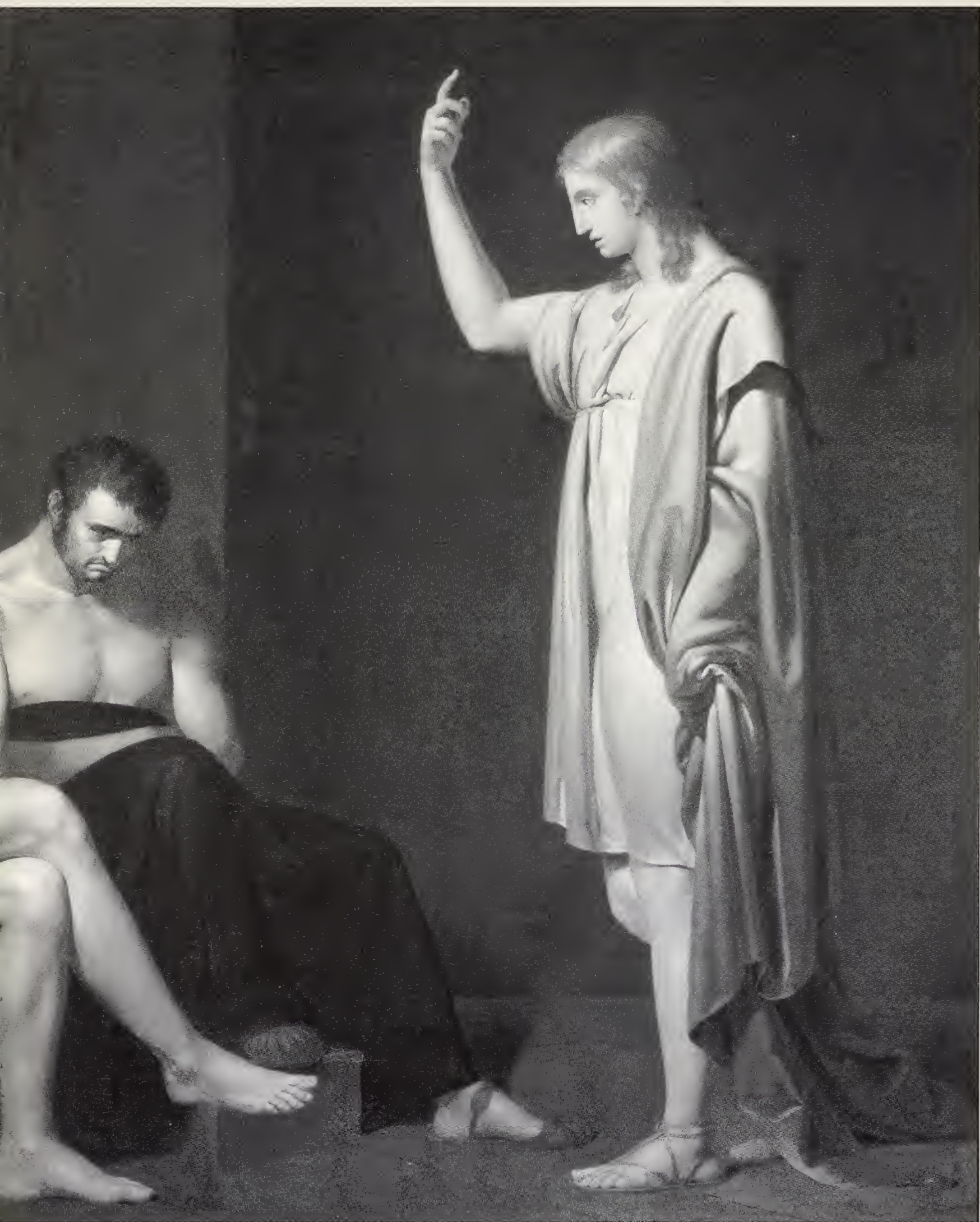
Jakob og Rakels førstefødte

For fader Jakob var Josef en levende påmindelse om en af de største kærlighedshistorier gennem alle tider. Kun få har, som Jakob, en far om hvem de kan sige, at han gav 14 års arbejde for at ægte sin udkårne. Jakobs kærlighed til Rakel var så intens, at Moses skriver om de første syv år: „de syntes ham kun nogle få dage, fordi han elskede hende." (1 Mosebog 29:20).

I sit ægteskab havde Rakel svært ved at undfange, hvilket bekymrede hende meget. Hendes søster, Lea, fødte 6 sønner og 1 datter inden Rakel blev velsignet med sin førstefødte, Josef. En tredje hustru, Bilha, og en fjerde ved navn Zilpa tilføjede begge endnu to sønner til Jakobs efterkommere før Josef blev født.

På det tidspunkt var Jakob næsten 90

Josef udlægger bagerens og mundskænkens drømme af Francois Gerard

Josef i Ægypten. Providence Lithograph Company

år gammel, næsten samme alder som hans bedstefar Abraham havde, dengang Sara fødte Jakobs far, Isak. Han og Rakel havde ventet længe på dette barn, og de elskede Josef med en speciel kærlighed. Men nogle få korte år efter denne fødsel døde Rakel i et andet land, under sin anden søns, Benjamins fødsel. Efter 17 års forløb mistede Jakob Josef, da han blev solgt som slave i Ægypten, og Jakob fik at vide, at han var død. Først et kvart århundrede senere blev Jakob genforenet med Josef, der nu var en voksen mand, og i myndighed stod lige under Ægyptens Farao. 30 år efter genforeningen døde Jakob selv, og blev ført tilbage til sit fødeland for at blive begravet.

Det kunne være interessant at vide hvor meget Josef huskede af de første 17 år af sit liv. Det er ikke sandsynligt at han ville huske meget om sit fødeland, Karan, for kort tid efter Josefs fødsel førte Jakob sin familie tilbage til sit fødeland – det land der nu bærer hans navn, Israel. Hvad ville Josef huske, om overhovedet noget, om den spændte situation i forbindelse med hans fars afsked med hans bedstefar Laban, eller om faderens bekymringer ved genforeningen med hans onkel Esau efter 20 års adskillelse – en adskillelse der fandt sted da Jakob flygtede for livet, fra Esaus vrede?

Det er tvivlsomt om Josef huskede meget, for han var sikkert et spædbarn under de fleste af disse begivenheder. Og dog er det væsentligt at huske, at Josef, i sine forældres øjne, spillede en vigtig rolle i alle disse hændelser. Denne unge mand, som var begunstiget af Herren, var også begunstiget af sin far, og især efter moderens død.

I slægt med Moses

For Moses, som levede 2 århundreder senere, må Josef have været fascinerende på en anden måde. Måske var Moses også interesseret i sin berømte slægtnings karakteregenskaber. Han har utvivlsomt tænkt over hvordan Josef var, da israelitterne bar hans legeme i en kiste i de 40 års ørkenvandring. Hvad har han tænkt om den mand, der havde frelst israelitterne ved at føre dem til Ægypten, sådan som Moses nu måtte frelse dem, ved at føre dem ud? Begge mænd havde haft indflydelsesrige stillinger i den nation; de havde begge lidt på grund af deres brødre. De var begge dygtige administratorer; de var begge meget velsignet af Herren.

Hvor havde Moses sine oplysninger om Josef fra? Hvor meget vidste han om Josef da han arbejdede på Tora'en? Blev det åbenbaret til ham, lige som en del af hans optegnelser senere blev åbenbaret til en anden Joseph? Eller læste han i de

optegnelser der blev dikteret af Josef selv så mange år tidligere?

Moses må have haft en særlig interesse i Josefs profetier, som nu er indeholdt i det sidste kapitel af 1 Mosebog, i Joseph Smiths oversættelse. Hvad mon Moses har følt da han for første gang læste ordene: „Thi en seer vil jeg oprejse, der skal forløse mit folk ud af Ægyptens land; og han skal hedde Moses. Og ved dette navn skal han vide, at han er af dit hus; for han skal passes af en kongedatter, og skal kaldes for hendes søn" (Joseph Smiths oversættelse, 1 Mosebog 50:29).

Josef profeterede yderligere at Moses, med en stav i sin hånd, skulle slå på Det røde Havs vande, og lede Israels børn bort fra fangenskab. Moses' bror, Aron, skulle være hans talsmand for Herren og forkynde Guds lov til Israelitterne. Det ville være interessant at vide, om Moses læste disse profetier før eller efter de var blevet opfyldt. Hvis han læste dem før, havde det så en indvirkning på hans handlinger?

I de oplysninger Moses fik, var der også Josefs profeti om en optegnelse der skulle skrives af hans efterkommere, når en gren af dem var blevet skilt fra israelitternes hovedstamme. Den profeti talte om en anden Joseph – én opkaldt efter sin far – som ville være en udvalgt seer i det sidste dages Israel. Denne profeti er også indeholdt i Mormons Bog, som er en optegnelse af Josefs efterkommere, oversat af denne anden Joseph, profeten Joseph Smith junior (se 2 Nephi 3). Nephiternes interesse i den gamle Josef fremgår af Lehis kommentar om Josefs profetier: „Thi se, han profeterede sandelig om alt sit afkom. Og der findes ikke mange større profetier end dem, han skrev. Og han profeterede angående os og vore kommende slægter, og disse profetier er skrevet på messingpladerne." (2 Nephi 4:2).

Labans messingplader indeholdt åbenbart en josefittisk optegnelse. De sporede Lehis genealogi helt tilbage til Josef. De indeholdt oplysninger om profeter som Zeniff og Zenock – som også var efterkommere af Josef, men som ikke nævnes i Bibelen. De indeholdt også oplysninger om Josef der ikke findes i andre kilder. Moroni fortæller fx. om Josefs kjortel, som hans brødre tog med tilbage til Jakob, og fortalte, at Josef var blevet ædt af vilde dyr.

Jakob beholdt åbenbart et stykke af denne kjortel som et minde om sin søn. Senere, da han nærmede sig sin død, så Jakob på det stykke af kjortlen han havde beholdt, og som nu var mere end et halvt århundrede gammelt, og profeterede, at på samme måde som en rest af kjortlen var blevet bevaret, ville en levning af Josefs slægt blive bevaret; på samme måde som en del af kjortlen var borte, ville en del af Josefs slægt omkomme for Herren (Alma 46:24–27).

Bibelforskere fascineret

Bibelforskere har også været meget interesseret i Josef og hans historie, især dem der søger urtypiske profetiske varsler, med særlig vægt på dem der har med Messias' liv at gøre. Vi har et godt eksempel på en urtypisk fremlæggelse af bibelsk historie, hvor Paulus sammenligner Ismaels og Isaks fødsel med Moseloven og Kristi lovs indstiftelse (Se Galaterne 4:22–31). Som en helhed betragtet er beretningen om Josefs liv et godt forvarsel på Mesterens liv.

Han er sin fars begunstigede søn, blev af sin far sendt ud til sine oprørske brødre. Hans brødre, der ikke bryder sig om hans nære forhold til faderen og hans belæringer til dem, afviser hans budskab, mishandler ham, og „tager" til sidst hans liv, for at blive af med ham. Den næste fase i hans liv der begynder med at han bliver kastet ned i brønden og ender med hans oplevelser i fængslet i Ægypten, kan sammenlignes med Kristi besøg i helvede og hans mission i åndefængslet.

Til sidst bliver han løsladt fra fængslet og får en magtfuld stilling, hvor han står lige under rigets regent. Hans kjortel, som hans brødre havde taget fra ham (et symbol på hans legeme) bliver erstattet med en kongelig klædning, og alle knæler for ham. I sin nye ophøjede position bliver han sine brødres frelser, tilgiver og brødføder dem med livets brød.

Det ses tydeligt hvorfor Josef er så fascinerende for bibelforskere, og skribenter som fx. Thomas Mann, som skrev et 4–binds værk om Josef og hans brødre. Men for mig at se bør Josef være af største interesse for os, hans efterkommere. Ikke alene er han en stor historisk og religiøs person, men han kan også være et personligt eksempel for os og den måde vi lever vort liv på.

En kundskab om Kristus

Hvis vi følger Josefs eksempel og opnår hans egenskaber vil vort liv være rigere og mere fremgangsrigt. Han viser os vejen til kundskab om Mesteren, og på den måde er det at lære om Josef (eller enhver anden af vore retfærdige forfædre) en øvelse i at komme Herren nærmere. Afdøde ældste Bruce R. McConkie beskrev hvor nær Herren vi til sidst skal komme. Ved en generalkonference sagde ældste McConkie, at vi skal kende Kristus for at opnå evigt liv. Han sagde bl.a.: „At kende Gud i den fulde betydning, der vil sætte os i stand til at opnå evig frelse, betyder at vi skal vide det han ved, glæde os over det han glæder sig over, opleve det han oplever. Med Det nye Testamentes ord, vi skal være ham lig" (Generalkonferencen april 1966).

Med hensyn til de karakteregenskaber der kvalificerer én til at kende Kristus nævner apostlen Peter følgende: „Sæt netop derfor al iver ind på i jeres tro at vise dyd, i dyden indsigt,

i indsigten afholdenhed, i afholdenheden udholdenhed, i udholdenheden gudsfrygt,

i gudsfrygten broderkærlighed og i broderkærligheden kærlighed til alle.

Thi når dette findes hos jer og stadig tager til, så tillader det jer ikke at være uvirksomme eller ufrugtbare i erkendelsen af vor Herre Jesus Kristus." (2 Peter 1:5–8).

Tro på Gud er begyndelsen, der indbefatter en tiltro til hans lære og løfter. At følge den vej Gud har vist os kræver mod – Peters dyd – og forståelse. Desuden kræver det at man er sagtmodig, eller kan udøve selvkontrol og underkaste sig Guds vilje. Det kræver tålmodighed hvis man vil se frugten af kristne gerninger; det kræver også fromhed og

et forsøg på at holde sig nær til Gud i forståelsen af hans lære. Endelig kræver det at man udvikler næstekærlighed, og at denne næstekærlighed blomstrer og bliver til Kristi rene kærlighed – kærlighed *som* Kristus, og kærlighed *til* Kristus.

Josefs tro og dyd

Josef var et levende eksempel på alle disse egenskaber. Dem havde han til overflod. Hans tro på Gud blev nærmest prøvet til det yderste. Hvis nogen nogen sinde havde grund til at synes, at Gud havde forladt ham, var det Josef, der blev afvist og solgt som slave, fordi han fortalte hvad Gud havde fortalt ham i drømme, falsk anklaget og kastet i fængsel fordi han ville overholde Guds bud, og så tilbringe mere end 2 år i det fængsel.

Hans navnefælle, Joseph Smith, som skulle lide en lignende skæbne, råbte fra sit fængsel: „O Gud, hvor er du?" (L&P 121:1). Josef af Ægypten må have følt på samme måde, men der findes ikke i nogen optegnelse tegn på, at han nogen sinde lod sin tro vakle. I stedet fortsatte han med at se Guds hånd i alle sit livs hændelser.

Dyd, det andet af de karaktertræk

Lad os tale om det

Når I har læst „Josef, et ypperligt eksempel" hver for sig, eller som en familie, kan I eventuelt diskutere følgende spørgsmål som familiestudium:

1. Artiklen nævner at Josefs liv er „et godt forvarsel på Mesterens liv." Hvorfor tror du at Herren giver os sådanne forvarsler? Hvad kan vi lære af dem?

2. Josef holdt fast ved sin tro på Gud, selv om han led meget under sine brødres og Potifars vrede. Hvad kan vi gøre for at udvikle en sådan tro?

3. Efter alt det Josefs brødre havde gjort imod ham tilgav han dem ubetinget. Hvad kan vi gøre for at fremme en lignende ydmyghed og kærlighed i vort hjem? Hvordan kan vi, som Josef, elske andre på en Kristuslignende måde?

4. Hvilke andre af Josefs egenskaber kan vi lære af? Hvordan kan vi bedre følge hans eksempel på at leve som Frelseren i alle ting.

Peter nævner, har en langt bredere betydning end blot seksuel renhed – som Josef demonstrerede i tilfældet med Potifars hustru. Ordet dyd kommer af det gammeldanske „dyghth", og betyder oprindeligt ‚at du til noget', at være ‚brugbar', og har associationer til mod og styrke. Josef, der levede ligesom Jesus, der skulle blive kendt som Menneskesønnen, fulgte en livsstil der påkaldte sig både mænds og kvinders opmærksomhed. Det var ikke kun kvinderne, som Potifars hustru, der blev tiltrukket af ham, men mændene opdagede også hurtigt hans lederevner. Potifar satte Josef over hele sit hus og overlod alt til ham. Fængselsvagten satte ham over de andre vagter, og Farao gjorde ham til sin næstkommanderende.

Josefs kundskab og tålmodighed

Peters optegnelser giver dyden indsigt. Gud ønskede velfunderede disciple. Kristus sagde: „Vær derfor snilde som slanger og uden svig som duer!" (Mattæus 10:16). Paulus skriver: „Brødre, vær ikke børn i dømmekraft; nej, vær spædbørn i ondskab, men fuldvoksne i dømmekraft". (1 Kor. 14:20). Blind tro er ikke nok for den kristne discipel.

Når vi tænker på hvorledes en fårehyrde steg til en position med verdensmagt, begynder vi at se et glimt af den kundskab og forståelse Josef må have tilegnet sig. Vi må gå ud fra, at han i begyndelsen hovedsageligt fik sin kundskab ved at lytte til Herren; men vi skal også lægge mærke til den visdom der krævedes af en mand i hans stilling i den ægyptiske regering, og især hvad angår forvaltningen af landets afgrøder. Da Josef havde udlagt Faraos drømme sagde han: „Men nu skulle Farao udse sig en indsigtsfuld og klog mand og sætte ham over Ægypten." Dertil svarede Farao: „Ingen [kan] måle sig med dig i indsigt og kløgt". (1 Mosebog 41:33, 39). Dette blev måske nok sagt om Josefs åndelige kræfter, men det viste sig også at gælde for hans evner i den timelige forvaltning.

Josefs selvbeherskelse og tålmodighed ses igen og igen i mønsteret for hans liv. De ses i oplevelsen med Potifars hustru; de ses i hans villighed til at stole på Herren under hans lange fængsling. Ja, Josefus, den jødiske historiker, kommer med en interessant betragtning om Josefs reaktion på sin fængsling. I et afsnit, der minder overraskende meget om situationen, hvor Kristus står for Pilatus, skriver Josefus: „Josef overlod sit liv i Guds hænder og forsøgte ikke på at forsvare sig selv eller at fortælle nøjagtig hvad der skete, men underkastede sig de åg og den situation han var i, med en fast tro på Gud, som kendte grunden til og sandheden om hans ulykke, og som ville være mægtigere end dem der udmålte straffen over ham" (*Antiquities of the Jews*, Bog II, V:1).

Josefs guddommelighed og næstekærlighed

Fromhed eller guddommelighed var også en integreret del af Josef. Skønt man ikke har optegnelser over hans bønner kan man igennem beretningen om hans liv mærke den nærhed han følte til Herren. Guds hånd kan ses i hele

Josef afslører sig for sine brødre.
Providence Lithograph Company

hans liv. Han afviser Potifars hustrus tilbud, fordi det ville være en synd mod Gud. Da han genforenes med sine brødre i Ægypten, stilner han deres frygt for hævn ved at forklare dem, at Herren lod dem sælge ham til Ægypten, for at han kunne berede vejen for dem.

Det er Josefs forhold til sine brødre, der tydeligst viser os hans Kristuslignende egenskaber, og især hans broderlige kærlighed og barmhjertighed. Josef kaldte sin søn for *Manasse*, og viser derved at han forstår, at Herren har fået ham til at „glemme al sin møje og hele sin faders hus". (1 Mosebog 41:51). Det må have været et chock da Josef igen stod overfor sine brødre, for første gang i 22 år. Hvilke tanker er ikke løbet igennem hans hovedet! Man mærker igen hans store tålmodighed, da han ikke afslører sig for dem før han kender deres følelser.

Man skal lede længe i verdenshistorien for at finde en scene der er så fyldt med menneskelige følelser, som da Josef lyttede til sine brødre (som ikke vidste at han kunne forstå dem, da han hidtil havde talt til dem gennem en tolk) talte om deres straf for at have solgt deres bror som slave. Josef svarede bestemt, som Gud af og til må gøre med os, men når man ser ham rørt til tårer ved 2 lejligheder – så han må forlade værelset og skjule sit ansigt for sine brødre – kan man mærke dybden i hans Kristuslignende kærlighed, der er fyldt med tilgivelse for den der virkelig har omvendt sig.

Jeg respekterer vor far Josef for mange ting – for hans tro, hans dyd, hans kundskab, hans langmodighed og tålmodighed, og for hans gudfrygtighed. Men mest af alt respekterer jeg ham for hans næstekærlighed. Det er hans mest guddommelige træk; det har han fælles med Frelseren og med os, hans efterkommere. Det er det karaktertræk vi skal forsøge at opelske som efterkommere af dette fine eksempel på Kristuslignende fortræffelighed, en af de største mænd denne verden har frembragt, en far som lærte alle sine efterkommere hvad det vil sige virkelig at kende Kristus. ☐

Opløftet i bøn bestandig

James T. Duke

I sin storslåede prædiken til de forarmede zoramiter på højen Onidah, underviste Alma i principperne tro og lydighed. Han talte om tilbedelse, og refererede til Zenos' lære. Amulek rejste sig for at føje sit vidnesbyrd til Almas, og han opfordrede folket til at bede ligesom Zenos havde gjort.

„Må Gud derfor forunde jer, mine brødre, så I kan begynde at udøve tro til omvendelse og påkalde hans hellige navn, så han vil være barmhjertig mod jer.

Ja, råb til ham om nåde, thi han har magt til at frelse.

Ja, ydmyg jer og vedbliv at bede til ham.

Bed til ham, når I er i marken, ja, for alle jeres hjorde.

Bed til ham hjemme, ja, for hele jeres hus, både morgen, middag og aften.

Ja, bed til ham mod jeres fjenders magt.

Ja, bed til ham imod djævelen, som er en fjende af al retfærdighed.

Bed til ham for markens afgrøder, at I må have held med dem.

Bed for hjordene på markerne, at de må formeres.

Men det er ikke alt; I må udøse jeres sjæl i lønkammeret og på lønlige steder og i ørkenen.

Ja, og når I ikke råber til Herren, lad da hjertet være fyldt og opløftet i bøn til ham bestandig for jeres velfærd og ligeledes for deres velfærd, som er omkring jer." (Alma 34:17–27).

I årevis gik jeg og tænkte over, hvordan det skulle være muligt for mit hjerte at være „fyldt og opløftet i bøn til ham bestandig." Så opdagede jeg en nøgle som åbnede døren til bestandig kommunikation med min himmelske Fader.

Jeg debatterede ofte den store forsker i menneskelige relationer, George Herbert Meads værker med mine sociologielever. George Mead var især interesseret i menneskets sind og hvordan det arbejder. Hans forklaring på tankeprocessen er, måske i kraft af dens enkelhed, meget tankevækkende. Ifølge Mead er tankeprocessen stort set en samtale vi fører med os selv. „Vi kan høre os selv tale, og vigtigheden af det vi siger, er lige så stor for os selv, som for andre." (*Mind, Self and Society*, Chicago: University of Chicago Press, 1934, s. 62).

Dette beskriver ganske præcist hvordan mit sind arbejder, når mine tanker har frit løb. Mine læber bevæger sig ikke, og ingen kan høre mig. Men hele tiden, næsten uden afbrydelse, siger jeg forskellige ting til mig selv: „Nu må jeg vist få smidt det affald ud. Hvordan mon David (min missionærsøn) klarer sig i dag? Bare det nu ikke er for koldt der hvor han er i dag i Minneapolis. Nå, jeg må hellere komme af sted, ellers kommer jeg for sent til arbejde. Åh nej, jeg glemte jo at fylde benzin på i går. Hvad nu hvis der ikke er nok til at nå ind til arbejde? Kan jeg nå det, hvis jeg standser på vej ind til skolen?"

Hvis den slags tanker er en samtale med os selv, hvorfor så ikke gøre det til en samtale med Gud? En bøn adskiller sig ikke særlig meget fra at tænke. Der er i virkeligheden mange lighedspunkter.

Hvis jeg, i stedet for at tale med mig selv, talte med min himmelske Fader, *så ville mine tanker være bønner*. Jeg ville inddrage vor himmelske Fader i alle mit livs aspekter, i alle de beslutninger jeg træffer. Jeg ville stort set bede bestandig, som Amulek lærte os. Med denne indsigt har jeg opdaget, at mit hjerte oftere opløftes i bøn. Min himmelske Fader er blevet en evigt nærværende ven, som lytter når jeg taler til ham. Mine tanker bliver mere indholdsrige og mere hellige når jeg retter dem til Faderen:

„Hvordan mon David klarer sig i dag. Fader, skærm og beskyt David i dag. Led ham til dem der søger evangeliet. Og tak fordi du lod mig opfostre den fine søn, og for hans godhed og villighed til at tjene dig. Nå, jeg skal af sted, ellers kommer jeg for sent til arbejde . . ."

Det sker naturligvis ofte, at jeg falder tilbage til at tale med mig selv, og klare mig alene. Men jeg bliver mere og mere opmærksom på Herrens nærhed og Helligåndens indflydelse. Hvor jeg dog elsker ham i de dyrebare øjeblikke hvor mit hjerte åbner sig, og jeg ved, at min Fader hører mig og elsker mig! Jeg elsker at kalde ham Fader. Jeg priser og beundrer ham, og min taknemlighed til ham bliver dybere dag for dag, og mit hjerte opløftes til ham i bøn. ☐

Advaret i en drøm

David J. Hardy

Vinteren 1979–80 var strengere end normalt der hvor vi bor, og det kraftige snefald i bjergene fik taget på en af mine venners hytter til at falde sammen. Hele tagkonstruktionen helt ned til fundamentet måtte bygges om. Jeg blev ansat til at gøre arbejdet.

Hytten lå på et øde sted i en nærliggende dal, omgivet af majestætiske fyrretræer langs med bredden af en å. Der er så smukt og fredeligt, at det næsten ikke synes at høre til på denne, telestiale jord.

På grund af den smukke beliggenhed og den fred jeg følte hver gang jeg kom der besluttede jeg at gøre arbejdet selv, i stedet for at uddelegere det, som jeg så ofte gjorde. Min bror Rusty hjalp mig, og vi begyndte at rive den beskadigede konstruktion ned sidst i april, så snart sneen var smeltet nok til at vi kunne komme ud til hytten.

Eftersom vejret blev varmere, begyndte jeg at tage min lille søn Kenny med hver dag. han var 2 1/2 år gammel dengang, og elskede at tage på arbejde sammen med sin far. Han holdt sig selv beskæftiget hele dagen, med at undersøge alt hvad han kunne få øje på. Han var fascineret af alle disse nyopdagede skønheder i naturen – især egernene, jordegernene og fuglene – og han legede i timevis nede ved åen, med at smide sten og pinde i det hurtigtløbende vand. Det skete ikke sjældent, at han rullede sig sammen og snuppede sig en lur i fyrretræernes beskyttende skygge.

Således gik dagene. Han var ude for lidt af hvert, og fik sig nogle små hudafskrabninger og buler under sine eventyr, men jeg kom ham sjældent til undsætning, fordi jeg kunne se hvordan han voksede og udviklede sig. Da han blev bedre kendt med disse nye omgivelser, blev han mere sikker på sig selv og sine evner. Ikke desto mindre holdt jeg godt øje med ham, fordi han var så ung og lille, og især når han var nede ved åen, som var blevet dybere og hurtigere p. g. a. den smeltende sne. Han udviste en forbavsende sund fornuft, og gik aldrig tæt nok på, til at falde i; men jeg lagde mærke til, at han hver dag følte sig lidt mere sikker, og gik tættere til åens bred.

En nat, efter at have haft Kenny med mig i 4–5 uger drømte jeg noget forfærdeligt. Jeg vågnede badet i koldsved efter at have drømt, at han faldt i den rivende strøm og druknede. Drømmen var så virkelig, og skræmte mig så voldsomt, at jeg satte mig op i sengen og opdagede at jeg rystede. Jeg kunne ikke falde i søvn igen, men lå resten af natten og forsøgte at berolige mig selv, mens jeg grundede over de frygtelige scener der blev ved med at dukke op i mit sind. Jeg havde en hel klar følelse af, at denne drøm var en advarsel der ikke måtte ignoreres.

Samtidig tænkte jeg på, hvordan jeg skulle fortælle lille Kenny, at han ikke måtte komme med mig på arbejde ude ved hytten igen. Det bekymrede mig en del, for jeg vidste hvor meget han holdt af at tage ud i bjergene og arbejde med sin far.

Den følgende morgen fortalte jeg min hustru, Georgia, hvad der var sket, og hvad jeg mente. Hun var enig med mig i, at det ville være bedst, at jeg ikke tog ham med ud til hytten mere. Hun var dog også bekymret over hvordan han ville klare skuffelsen.

Kenny stod tidligt op den morgen, og som sædvanlig begyndte han at tage sit tøj på. Han kom ind i soveværelset og satte sig på mine knæ, og mens jeg hjalp ham med at tage sko og strømper på forsøgte jeg at finde ud af, hvordan jeg kunne fortælle ham, at han ikke skulle med mig mere.

Pludselig sagde han: „Far, jeg kan ikke komme med dig på arbejde i dag."

„Hvorfor ikke?" spurgte jeg overrasket.

„Fordi så drukner jeg i åen," sagde han.

Glædestårerne vældede op i vore øjne da vi indså, at Kenny havde modtaget den samme advarsel som jeg havde den nat. Vi følte en stærk fred komme over os, i visheden om, at vor himmelske Fader havde givet os inspiration til at beskytte vor søn, og frelse ham til hans mission her i livet. □

Illustreret af Dilleen Marsh

Med kærlighed og støtte fra familien, venner og kirkens medlemmer har Si Petersen (som her ses sammen med sin mor) lært at indordne sig, og ikke lade sin ulykke afholde ham fra at nyde livet.

Foto af Michael McConkie

<u>*Si Peterson:*</u>

En typisk, men enestående sidste dages hellig

Jeannie Takahashi

Frank Siedel (Si) Peterson fra Edmonton, Alberta i Canada er en typisk ung sidste dages hellig.

Han studerer; går til institut; kommer til kirkens møder; udfører sit hjemmelærerarbejde og går til sportskampe, koncerter og i biografen. Han er 2 meter høj, brunhåret, har blå øjne, er slank og beskeden. Han er endda træner for wardets softballhold. Hvor meget mere typisk kan man blive?

Men skønt Si er typisk, er der ingen der ville beskylde ham for at være middelmådig. Han er en anerkendt superstar i den vanskelige kunst at opmuntre og røre folks hjerter. Hans talent ligger i at omgås sine medmennesker, og han skjuler ikke sit talent.

„Si har virkelig en usædvanlig indvirkning på folk," siger Russ Brailey. „Han er også en meget pålidelig hjemmelærerkammerat. Men jeg skulle naturligvis lige vænne mig til, at vi skulle have hans mor med."

„Ja, jeg ved hvad Russ mener," siger Glen Hudson, der er holdkaptajn for mændenes softballhold. „Da Si blev vores træner var det lidt mærkeligt at hans mor altid var der."

Si er ikke bundet til sin mor, men der er altid en med ham, og som oftest hans mor, Anita Begieneman, fordi han har været næsten 100% lam siden d. 1. marts, 1975, hvor han faldt ned fra en høj bom til gymnastik. Han kan kun se, høre, tænke, forme ord med læberne og smile.

Før ulykken havde Si været en ret almindelig sidste dages hellig teenager. Han var næsten 17 år, den ældste af 6 børn, han elskede al sport; kunne godt lide skolen, sådan da; spillede klaver og drillede sine søskende og sin mor. Hans store mål var at tage på mission så snart han blev 19 år.

På et øjeblik skiftede Si fra at være fysisk aktiv til at være totalt lammet. Han mistede al bevægelse i kroppen. Han kunne ikke ånde, tale eller spise. Han var i en respirator 24 timer i døgnet.

Når mennesker pludselig bliver handicappede, bliver de sædvanligvis afvisende, vrede, og endda bitre, før de endelig accepterer deres situation. Sis lægehold var overrasket over at han ikke gennemlevede vrede og depression, eller en følelse af håbløshed og panik.

Han fik imidlertid en lungebetændelse, og hans mor ringede til Sis tidligere biskop og gode ven, Robert S. Patterson, for at bede ham give Si en velsignelse. Broder Patterson sagde: „Din ulykke har et bestemt og vigtigt formål. Du skal blive et redskab i vor himmelske Faders hånd til at give mange mennesker, der i dag ikke tror på Gud, en kundskab om ham. Dette er din mission. Du accepterede den før du kom til denne jord, og hvis du opfylder den, vil du takke din himmelske Fader for det, hver eneste dag i al evighed."

Sis mor fik også et vidnesbyrd om Herrens kærlighed. Si husker: „Mor spurgte mig hvad jeg ville gøre hvis jeg aldrig igen kom til at gå, tale, spille klaver eller deltage i sport. Det var noget jeg havde tænkt meget over. Jeg sagde: ‚Det går nok, mor. Alt det gjorde jeg så godt jeg kunne, mens jeg kunne, og nu vil jeg lære at gøre andre ting.'

Hun fortalte mig, at hun dagen efter ulykken gik ned i mit værelse, satte sig på min seng og græd: ‚Himmelske Fader, hvorfor? Hvorfor skulle det ske for min søn?' Som svar fyldtes hendes sind med tanker. Hun indså at det var Helligånden, så hun tog papir og blyant fra mit bord og skrev det der kom til hende: ‚Dette liv er en oplæringsperiode til guddommelighed. Den måde vi klarer de prøvelser der kommer til os og hvordan vi lader dem påvirke vort liv er meget vigtig. Vi skal se dem som vækstmuligheder. Alt kan være til vort bedste hvis blot vi lader dem. Dette liv er tiden hvor vi skal forberede os til igen at leve med vor himmelske Fader, at vokse åndeligt, udvikle vore egenskaber og styrke så vi kan klare de udfordringer og store ansvar der findes i det celestiale rige. Denne tid i Sis liv vil blive spændende og udfordrende, mens han lærer nye ting. Ingen af de talenter han har udviklet vil gå tabt. De er blot midlertidigt lagt til side mens han udvikler andre . . .' "

Som månederne gik, lærte Si at han ikke behøvede at leve et passivt liv, blot fordi han ikke kunne bevæge sig. Han kunne stadig give meget. Han lærte endda, at en måde at give på, er at modtage hjælp fra andre i kærlighed og taknemlighed. Og han har modtaget hjælp fra mange, mange mennesker.

For blot at nævne nogle få: Hans mor besøger ham på hospitalet hver dag, og tilbringer mange timer sammen med ham. Også andre medlemmer af familien viser deres kærlighed og støtte. Læger og sygeplejersker udviser en konstant omsorg. Primarybørnene i hans

stav indsamlede 20.000 kr til en hydraulisk lift, der kan løfte hans kørestol ind i hans bil. Edmonton Singles Ward opførte en musikalsk komedie og hans 4 talentfulde stedsøstre optrådte med et musikprogram, for at skaffe penge til en hjemmecomputer.

Bror Bob Layton, der er journalist for en lokal radiostation, producerede et dokumentarprogram i 2 dele om Si. Radiostationen sender normalt aldrig et dokumentarprogram mere end én gang, men lytterreaktionen var så overvældende, at de måtte sende det mange gange. Til sidst blev lydsporet fra dokumentarprogrammet kombineret med en serie lysbilleder så man havde en audiovisuel præsentation. Bror Layton har efter anmodning vist denne præsentation ved firesides, i skoler og forskellige organisationer mange gange. Brevene han modtager, hvoraf mange er fra skolebørn, er et bevis på at Si virkelig har været et redskab til at føre folk til Gud. En pige skrev: „Din tro og din accept af din ulykke har hjulpet mig til også at tro."

Nogle af de gaver Si har fået blev ikke lige godt modtaget til at begynde med. En dag i 1977 kom en ung mand ved navn Duane Simpson ind i Sis hospitalsværelse, slukkede for fjernsynet og sagde: „Hvad er det egentlig du gør med dit liv, Si? Hvorfor spilder du din tid med at se fjernsyn? Der er ikke noget i vejen med din hjerne – hvorfor bruger du den ikke?"

Si var forbavset. Hans mor blev meget vred. Men Duane blev ved: „Si, jeg er her for at hjælpe dig som jeg bedst kan." Han forklarede, at han var blevet udpeget til at være Sis lærer.

Fra da af ændrede Sis liv sig drastisk. „Jeg havde vel brug for Duane for at få ændret min holdning. Jeg lavede ikke noget, fordi jeg ikke rigtig troede at jeg kunne lave noget."

Fra da af har Si arbejdet på at gøre sin high school uddannelse færdig. Hans mål er at blive optaget på universitetet og uddanne sig i socialt arbejde.

Hvordan kan et menneske i hans situation studere? Han lytter til kassettebånd og til sin lærer. Læreren læser spørgsmålene for ham. Si giver ham svarene „mundtligt". Men da Si ikke kan producere lyde, skal hans lærer mundaflæse svarene, skrive dem ned og sende dem til korrespondanceskolen, hvor de bliver bedømt. Det er en langsommelig og besværlig måde at studere på, men Si siger spøgende: „Jeg får bedre karakterer end jeg nogen sinde har fået før."

Mens Si har lært at modtage med taknemlighed, har han også lært at give uselvisk. Han har rådgivet mange nedtrykte og bekymrede mennesker, der kæmper med deres egne handicap og besværligheder, og alle er gået fra ham med fornyet mod.

Hans dybe medfølelse for andres følelser og problemer har også hjulpet ham til at nå ud til folk og føre dem ind i, eller tilbage til kirken.

En af dem, en sygeplejerske på det hospital hvor Si bor, fortæller: „Første gang jeg hørte om kirken, var under mine samtaler med Si kl. 3 om morgenen. Han definerede mange af de grundlæggende tanker jeg havde haft hele mit liv. Så spurgte han, om jeg var villig til at lytte til missionærerne, og det gjorde jeg. Jeg blev døbt i august 1983."

David McTavish er også en af dem hvis liv Si har rørt. „Da jeg lige begyndte at blive aktiv igen, var det svært for mig at omgås Si. Men det eksempel han viste ved at acceptere kirken og sin tro, samt mine mange diskussioner med ham har hjulpet mig til at klare de besværligheder der lå mellem mig og kirken. Han har også hjulpet mig til ikke at være bange for at være den jeg er."

Mrs. G. Von Busse, en høj, lyshåret bedstemor, er Sis fysioterapeut og gode ven. „Jeg har set Si vokse fra teenager til den meget fine unge mand han er i dag. I Si har jeg en ven. På hospitalet er der ikke rigtig nogen der kender mig udover Si. Vi taler om alt – min ungdom, musik, økonomi, politik, min familie – alt. Og når jeg tager til Tyskland for at besøge min familie der, spørger de: ‚Hvordan går det med Si?' Og når jeg kommer tilbage, har Si lagt en af mine yndlingsplader på. Han er et godt menneske, yderst intelligent og sund – han er bare lam, andet er der ikke."

Hvis du besøgte Si uanmeldt, ville du sikkert finde ham i gang med at arbejde med sin computer, eller med høretelefoner på, mens han lytter til et af hans mange kasettebånd: Standardværkerne (han har lyttet dem alle igennem mindst 4 gange), konferencebånd, indtalte bøger, skolelektier eller musik, lige fra Tabernakelkoret til klassisk og pop.

Sis uafhængighed er blevet meget større ved hjælp af den elektroniske kontrolenhed som Alberta Rehabilitation Council installerede til ham i 1978. Ved at røre kontrolknappen med sin underlæbe kan han tænde eller slukke alt hvad der er tilsluttet systemet. Han kan endda sende bud efter en sygeplejerske med den. Han har en tilpasset hjemmecomputer som kan tilsluttes systemet, hvorved han for første gang i 10 år kan skrive sine egne budskaber. „Dette åbner en hel del muligheder, som ellers har været lukket land for mig," siger han. „Jeg kan bruge den til at arbejde på min uddannelse. Så vil jeg skrive en bog om mit liv. Jeg vil måske også, når jeg er blevet lidt mere øvet, komponere noget musik."

Der er ingen tvivl om, at meget af Sis styrke kommer fra evangeliet. Han har været ældste siden november 1977, og d. 22. juni 1982 rejste han omtrent 500 kilometer til templet i Alberta for at få sin tempelbegavelse. Tempelpræsident V. A. Wood, som en del år før havde givet Si sin patriarkalske velsignelse, hjalp ham gennem sessionen.

Si accepterer roligt sin lammelse, men det er ikke let at leve som han gør. Bortset fra de åbenbare ubehageligheder og begrænsninger, lider han også af en del bivirkninger. Da han fx. konstant er i respirator, får han nedsat iltindhold i blodet, hvilket giver ham kraftige hallucinationer. Han har mange gange haft øjeblikke, hvor hans respirator standsede, hvilket kan koste ham livet. Han har haft hjertestop, gentagne tilfælde af lungebetændelse, nyresten, mavesår og flere slagtilfælde. Men hans tro på sin himmelske Fader er urokkelig.

Det er hans humoristiske sans også. Man finder sædvanligvis et smil på Sis læber, og han elsker en god practical joke. Da hans mor engang kom til hospitalet på sit daglige besøg, fik hun et chok. To portører sad nær Sis værelse med meget alvorlige ansigter, og hans dør var lukket. Hun åbnede døren og gik ind.

Sis værelse var mørkelagt, og han var dækket med et hvidt lagen. Anitas hjerte standsede. Hun gik over og trak lagenet væk, og der lå Si og grinede! Portørerne kom ind, og også de lo.

Si er en kilde til inspiration for hele sin familie. Hans yngste søster, Barbie, siger: „Jeg var kun 5 år gammel da ulykken skete, så for mig er det en naturlig ting, at Si er som han er. Det er ikke en byrde for os. Det ville det måske nok være, hvis Si havde taget det tungt, men det gør han ikke, og derfor gør jeg det heller ikke. Somme tider ville jeg ønske at jeg kunne gøre ham rask, men nej, tænker jeg så, for han har velsignet så mange menneskers liv. jeg håber at

Udover at træne et baseballhold kan Si Peterson lide at tage med på wardets udflugter, at få besøg af sine hjemmelærere – og selv være hjemmelærer, med sin mor som sin stemme.

han bliver rask en gang. Han er virkelig en fin fyr."

Sis far, doktor Frank Peterson konkluderer: „Det er uheldigt at han er lammet, men alt andet i denne forbindelse har været af positiv karakter. Jeg er stolt af ham."

Si har et stærkt vidnesbyrd, og han bærer det ofte. Hans mor mundaflæser og viderebringer så hans følelser, akkompagneret af hans respirators rytmiske susen.

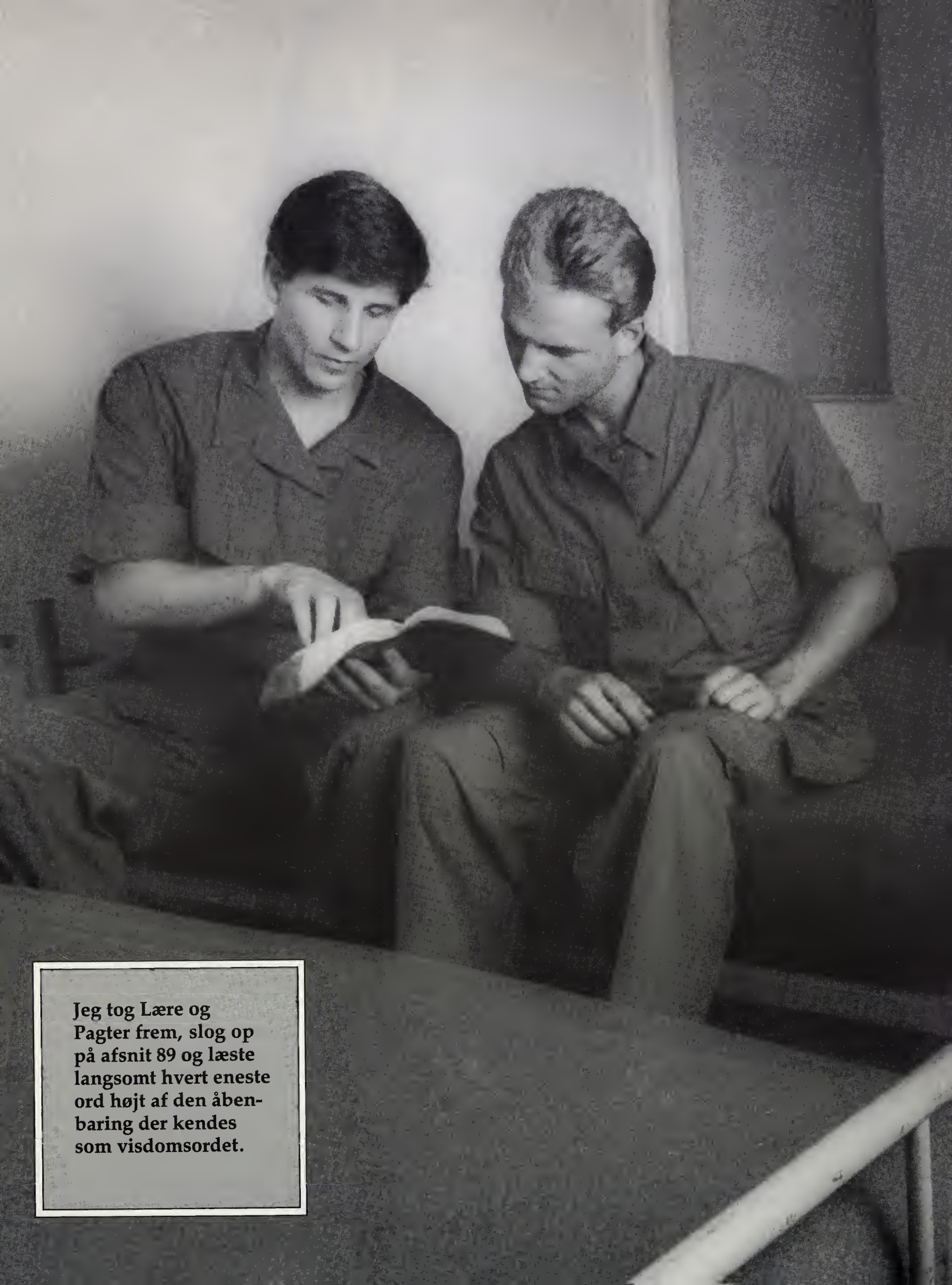
„Et af hovedformålene med dette liv er at blive prøvet, så vi kan vise, at vi er værdige til at komme tilbage til vor himmelske Fader, så de prøvelser vi får er en vigtig del af vort liv. Vi vil alle blive prøvet på en eller anden måde. Det vigtige består i hvordan vi accepterer vore prøvelser og vokser gennem dem. De kan være en anstødssten eller en trædesten.

Jeg er taknemlig for mit medlemskab af den sande og levende kirke, og jeg er taknemlig for det præstedømme jeg bærer.

Jeg er taknemlig for min familie som elsker og støtter mig, og for de mange andre der har hjulpet mig så meget. Jeg ved, at min himmelske Fader lever og at han hører og besvarer mine bønner. Jeg er taknemlig for min Frelser, Jesus Kristus og for hans offer for mig. Jeg ved, at ulykken havde et særligt formål i min himmelske Faders plan for mig.

Jeg føler mig heldig over, at den prøvelse jeg har fået, er så tydelig, at jeg får en hel del opmuntring og hjælp af mange mennesker. Jeres prøvelser er lige så vanskelige som mine, men måske ikke så tydelige, så jeg beder til at I vil være i stand til at acceptere dem og have styrke til at holde ud og vokse gennem dem.„

Disse tanker er typiske for Si Peterson. Han er fanget i sit legemes ubevægelige fængsel, med enhver tænkelig undskyldning for med bitterhed at vende sine tanker indad, men alligevel rækker hans sind ud til andre i bøn og tjeneste. Selv når han ligger fladt på ryggen er han en kæmpe. Si Peterson – en typisk ung sidste dages hellig, og et enestående menneske. ☐

Jeg tog Lære og Pagter frem, slog op på afsnit 89 og læste langsomt hvert eneste ord højt af den åbenbaring der kendes som visdomsordet.

Det er aldrig for sent

Ældste John K. Carmack
De halvfjerds' første Kvorum

Det var fredag aften, lønningsdag på Amerikas 8. militærhovedkvarter i Seoul, Korea. Jeg havde haft dagvagt, så jeg kunne bruge aftenen til at læse, skrive breve og tage tid til at være mig selv.

Lønningsdagen var altid velkommen, bortset fra at de ekstra kontanter soldaterne fik i hænderne blev brugt på ufornuftig vis nede i klubben af nogle af dem. Omkring sengetid den bestemte aften kom 3 soldater, der tydeligvis var påvirket af alkohol, ind i barakken.

Freden og stilheden i vor sparsomt udstyrede sovesal, som var blevet bygget af den japanske besættelseshær før 2. verdenskrig, blev brudt da disse soldater kom ind. Jeg vendte hovedet væk fra de støjende nyankomne og fortsatte med at læse, fast besluttet på at ignorere den forandrede atmosfære.

På trods af mine anstrengelser for at være alene og i fred, var der en høj, smuk ung mand der syntes besluttet på at drage mig ind i selskabet. Han stavrede over til min køjeseng. „Hvad læser du?" spurgte han. „John Stuart Mills biografi," svarede jeg. Jeg så op, og genkendte straks Alma Anderson (opdigtet navn) fra vor lille, men tæt sammenknyttede Seoul Korea kirkegruppe. Jeg kunne se, at Alma også genkendte mig.

Han blev yderst forlegen og pinligt berørt. Han vendte sig om og begyndte at gå, men faldt om på min køje. „Jeg genkender dig fra vort gruppemøde for nogle måneder siden, Alma," sagde jeg.

„Ja, jeg husker også dig," svarede han uden at være alt for begejstret. Han var nu meget ked af det. „Kender du Lære og Pagter?" spurgte han pludselig. „Vil du læse visdomsordet for mig?"

Jeg tog Lære og Pagter frem, slog op på afsnit 89 og læste langsomt hvert ord højt fra den åbenbaring der kendes som visdomsordet, også sætningen „stærke drikke er ikke for maven" (L&P 89:7).

„Det her er ikke det værste jeg har gjort," sagde han. „Min mor tror at jeg skal på mission, men det kan jeg ikke nu."

Jeg afbrød ham: „Alma, du kan stadig tage på mission. Vil du gerne vide hvordan?"

„Tror du virkelig at jeg kan tage af sted, på trods af det jeg har gjort? Jeg har gjort nærmest alt hvad jeg ikke skulle. Jeg tror at det er for sent at tage på mission."

Jeg vidste hvad han mente da han sagde, at han havde gjort alt. Jeg så mange af mine militærkolleger blive væk fra lejren om natten. Deres interesser var andetsteds. Almas opførsel var alt for meget som hans venners, men som et hele var medlemmerne af vor kirkegruppe fri for disse natlige udflugter.

Alma skulle hjem ugen efter. Men, på trods af kundskaben om de synder han formodentlig havde begået, og med en kundskab om evangeliets frelsesplan, uden hvilken vi alle er fortabt, sagde jeg tillidsfuldt: „Ja, du kan komme af sted, men det bliver ikke let."

Vi slog op på Lære og Pagter 58:42–43 og læste om omvendelse. Vi talte om nødvendigheden af at bekende alvorlige synder til sin præstedømmeleder. Jeg foreslog, at han straks tog hen til sin biskop i Californien når han ankom. Der kunne han fortsætte den omvendelsesproces som vi påbegyndte den aften. Jeg opfordrede ham også til lige her og nu, at forpligte sig til at forsage den alvorlige synd seksuelle overtrædelser er, og aldrig at gentage dem. Jeg opfordrede ham til at være tålmodig, for det ville tage tid. Jeg foreslog ham at læse Alma 39 for at få en forståelse af hvor alvorlig hans synder var i Herrens øjne. Endelig forklarede jeg, at som en del af hans omvendelse måtte han planlægge at tjene sin næste resten af sit liv. Vi talte om Frelseren, hans nåde og hans forsoning. Jeg hjalp Alma til at forstå, at skønt hans synder var alvorlige, så var han ikke fortabt. „Vi har alle syndet og er fortabte uden Frelserens storslåede mission," sagde jeg som trøst. „Men vi skal omvende os fra de synder, for at blive renset ved Kristi blod."

Foto af Grant Heaton

Hvis I har et ønske om at vende tilbage og blive kaldet til Herrens værk, er det aldrig for sent! Herren er nådig og kærlig.

„I morgen er det lørdag, Alma. Lad os være sammen i morgen aften. Hvis du så gerne vil med mig i kirke på søndag, så kom her omkring kl. 8." Han lovede at komme begge dage, og det gjorde han også. Han var meget stille om søndagen, men han blev hos mig hele dagen. Vi havde en åndeligt opbyggende dag sammen, og Alma begyndte at vise tegn på, at håbet var ved at vende tilbage. Da vor smukke hviledag fra militærlivet var til ende, tog han tilbage til sin enhed.

Om mandagen kom han tilbage for at sige farvel. Han tog så videre til Inchon havn, hvor troppeskibet ventede på at føre ham tilbage over Stillehavet til Amerika og hans stolte familie. Jeg tænkte tit på hvad der mon skete da han kom hjem. Så en dag fik jeg dette brev:

„Kære John.

Måske kan du huske mig. Selv om vort bekendtskab kun var kort, vil det have, og har haft en varig indflydelse på mit liv. Jeg har ofte undret mig over, hvad det var der fik mig til at tale til dig den aften, men jeg er glad for at jeg gjorde det. Vor samtale blev et vendepunkt i mit liv. Fra da af ændrede mit liv sig til det bedre.

Jeg lærte gennem svære erfaringer, hvordan man lever livet bedst, og er nu meget lykkelig som en sidste dages hellig. Da jeg kom tilbage til Californien, talte jeg med min biskop. Adskillige måneder senere blev jeg interviewet til min mission af [ældste] Hugh B. Brown [fra De tolvs Råd] og han gjorde det klart, at han forventede meget af mig, som bod for mine tidligere fejltagelser. Interviewet sluttede med en positiv beslutning fra min side. Jeg modtog mit missionskald i lørdags, og skal snart hen på missionshjemmet. Jeg skal ikke engang ud af min hjemstat, men jeg er meget glad for mit kald.

Jeg er dig meget taknemlig for din opmuntring og dine råd den aften. Skønt jeg ikke havde det særlig godt, husker jeg dine ord. Måske var det meningen at vi skulle mødes. Det tror jeg. I hvert fald sender jeg dig min dybeste påskønnelse for din hjælp, og jeg ønsker dig held og lykke i livet fremover.

Skriv og fortæl mig hvordan du har det, og hvad du laver. Jeg vil meget gerne høre fra dig.

Kærlig hilsen

En broder i evangeliet."

Da jeg læste disse ord indså jeg, at jeg havde været på det rette sted på det rette tidspunkt, til at hjælpe Alma med at påbegynde sin omvendelsesproces. Herrens arbejde bliver altid udført gennem mænd og kvinder – hans sønner og døtre. Min belønning var et øjebliks ren glæde.

Næste (og sidste) gang jeg så Alma var en dag i templet i Los Angeles hvor jeg sad og ventede på at en session skulle begynde. Alma kom ind i ventværelset, og vi omfavnede hinanden som gamle soldaterkammerater, og endnu vigtigere, som evige venner. Han fortalte kort om en succesrig mission. Det havde ikke været let, men han havde følt en slags stolthed og glæde over at have fuldført sin fuldtidsmission. Ja, skønt han havde ment at det var for sent med en mission, så var det ikke for sent.

Budskabet til jer, storartede unge mennesker, er klart. Hvis I har et ønske om at komme tilbage og blive kaldet til Herrens værk, så er det aldrig for sent! Herren er nådig og kærlig. Ja, når det drejer sig om alvorlige synder er der en smertelig gæld at betale – det smertefulde øjeblik, hvor du indser at du har syndet, bekendelsen, godtgørelsen, tålmodigheden og en beslutning om at tjene resten af livet. Det ville have været bedre aldrig at have ladet sig involvere i aktiviteter som fører til åndeligt mørke. „Jeg, Herren, kan ikke se på synd med den ringeste eftergivenhed. Dog skal den, der omvender sig og holder Herrens befalinger, tilgives" (L&P 1:31–32). Men Herren elsker dig stadig, på trods af dine synder.

Unge mennesker, vi har brug for jer, til at tjene Herren. Det er måske nok hårdt, og I vil gennemleve smerte, hvis der er alvorlige synder involveret, som skal overvindes, men I vil aldrig fortryde at I tog på mission.

De glædesøjeblikke hvor I hjælper en anden til at indse at han eller hun har syndet og er nødt til at udvikle tro på Herren, omvende sig og blive døbt, vil mere end godtgøre problemerne og smerterne. Den strøm af velsignelser I bringer ind i andre menneskers liv vil fortsætte ind i evigheden. Og de velsignelser vil også fylde jeres liv med glæde.

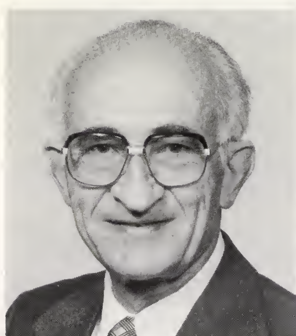
Den glæde vil aldrig ophøre som konsekvenserne ruller fremad, altid fremad.

Så omvend jer og kom tilbage og tjen. Herren elsker jer, og kirken har brug for jer. Skaf jer af med falsk stolthed, og lav en aftale med jeres biskop eller grenspræsident, så I kan påbegynde omvendelsesprocessen nu. Jeres belønning vil være fred i livet og evigt liv i den kommende verden (L&P 59:23). Jeg er overbevist om, at mange af jer p.g.a. synd, skyldfølelse og misforståelser af Herrens ønske om at tilgive den angrende synder, har mistet håbet og beluttet sig til ikke at tage på mission. Mit oprigtige budskab til jer er, at det er aldrig for sent! ☐

Spørgsmål af almindelig interesse besvaret som vejledning, ikke som en officiel tilkendegivelse af kirkens politik

Spørgsmål og svar

Spørgsmål:
Jeg forstår ikke budet i Det gamle Testamente om „øje for øje og tand for tand" (2 Mosebog 21:24). Hvorfor ville Herren udstede en så hævnfuld lov til Israels børn?

Svar:
Ermel J. Morton, patriark, Rexburg Idaho Øst Stav, Rexburg, Idaho

Interessant nok skal denne lov ikke virke som en accept på hævn og gengældelse. Som Herren gav den i Det gamle Testamente betyder sætningen „lige for lige". Ideen udtrykkes af nogle få velvalgte ord af Paulus: „Hvad et menneske sår, det skal han også høste." (Galaterne 6:7).

På Det gamle Testamentes tid blev princippet „øje for øje" givet til dommerne som et vejledende princip, så deres domme kunne være retfærdige, og så den straf der blev udmålt ikke skulle hvile i den anklagendes hænder.

Som Alma forklarer sin søn Corianton var det grundlæggende princip genoprettelse, eller: „at genbringe ondt for ondt, eller kødeligt for kødeligt eller . . . godt for det, der er godt, retfærdigt for det, der er retfærdigt." (Alma 41:13). Eller som Frelseren sagde i bjergprædikenen: „Det mål, I måler med, med det skal I selv få tilmålt." (Mattæus 7:2).

I den endelige dom skal øje blive genoprettet for øje, tand for tand, nåde for nåde, venlighed for venlighed – og bemærkelsesværdigt nok, ondt herefter for et ondt liv.

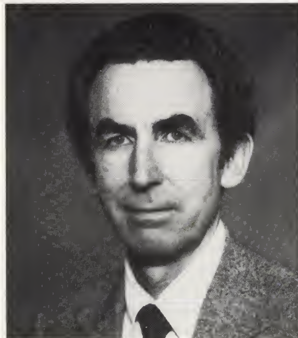
Da Frelseren holdt bjergprædikenen citerede han: „Øje for øje, og tand for tand," og tilføjede så: „Men jeg siger jer, at I må ikke sætte jer mod den, der tilføjer jer ondt, men hvis nogen giver dig et slag på den højre kind, så vend også den anden til." (Mattæus 5:38–39). Herren fjernede ikke princippet om guddommelig retfærdighed som han havde lært Moses på Sinaj; han afviser derimod de skriftkloges og farisæernes lærdomme på hans tid, hvis forståelse af skriften var fejlagtig. I stedet for at overlade domsfældelse til de bemyndigede, tolkede de princippet om „øje for øje, tand for tand" som den enkeltes ret til at søge hævn når han eller hun blev såret eller fornærmet.

Israels børn har, som en del af moseloven, fået besked på at: „Du må ikke hævne dig eller gemme på vrede mod dit folks børn, du skal elske din næste som dig selv." (3 Mosebog 19:18). Det var altså ikke alene forbudt at søge hævn, men også at bære nag som kunne føre til hævn. Derimod var det deres pligt at udvise kærlighed, og overlade hævn til Herren (se 5 Mosebog 32:35; Salme 94:1).

Så da Herren i bjergprædikenen lærte folket, at de ikke skulle søge hævn, genoprettede han blot et princip, som han havde givet gennem Moses, og søgte dermed at udrydde en tradition af verdslig lærdom, som havde ledt bort fra det. □

Spørgsmål:
Hvordan står det til for tiden med undersøgelserne af indgraveringen af „livets træ" i Chiapas, Mexico?

Svar:
V. Carth Norman,
leder af konsulenterne for genealogiske undersøgelser (ARCON) tilknyttet Brigham Young universitets folke- og kulturmuseum, og tidligere forsker ved New World Archaelogical Foundation

I 1941 rapporterede et forskerhold ved Smithsonian Institution og National Geographic Society at de havde opdaget et usædvanligt stenmonument i ruinerne ved Izapa i det sydlige Mexico. Denne sten med indgraveringer, fik betegnelsen Izapa Stela 5, og er det betydeligste monument man indtil nu har opdaget fra Izapa kulturperioden før mayatiden. Den daterer sig fra omkring år 500 før Kristus til år 1 efter Kristus.

Det som gør monumentet så interessant for sidste dage hellige er dets eventuelle forbindelse med Mormons Bog. I 1950-erne og først i 1960-erne har undersøgelser, foretaget af dr. M. Wells Jakeman fra Brigham Young universitetets arkæologiske afdeling, vist at der er visse skrifttegn på monumentet som svarer til Lehis udlægning af sit syn om livets træ (se 1. Nephi 8). [1] Det mest påfaldende er at der i midten af stenen er indgraveret et træ med frugter, og at der løber en flod forbi. Der går en sti fra floden hen til træet, og en lige linie, der går langs stien, kunne være jernstangen. Man mener at det er to englelignende væsener der står ved træet, og at de seks mennesker, som sidder rundt om det, kunne være Lehis familie, på samme måde som det forekommer i Lehis syn. Hvis vi skal navngive figurerne vil vi se Lehi til venstre. Ved siden af står Sariah med ansigtet mod Laman. Til højre står Nephi ved siden af Sam, som står med ansigtet mod Lemuel. Dr Jakeman antyder faktisk at der er mulighed for at de skrifttegn, som står over hovedet på de to figurer, kunne betyde Lehi og Nephi.

Umiddelbart efter at dr Jakemans udtydning af Stela 5 fremkom på tryk i 1958, påbegyndte BYU New World Archaeological Foundation at undersøge ruinerne ved Izapa. Siden da har man afdækket endnu flere skulpturer, hvorpå der nu ialt er 89 monumenter mage til Stela 5. [2] Den mexicanske regering byggede senere en arkæologisk park i ruinerne, så studerende og turister kan se monumenterne. Der er opstillet en cementkopi af Stela 5 på BYUs folke- og kulturmuseum.

De mange undersøgelser der er foretaget siden dr Jakeman første gang studerede monumentet har hverken bevist eller modbevist hans teori. De offentliggjorte data er heller ikke endelige, og det vil de ikke blive før der foreligger et mere nøjagtigt billede af Izapa kulturen. I 1970-erne udgav jeg en fortolkning af Izapa monumenterne – blandt andet også af Stela 5, en kæmpeskulptur som kaldes *Izapa Sculpture.* [3] Undersøgelser har vist at man må forestille sig at Stela 5 indtager en nøglestilling i forhold til de andre skulpturer man har fundet i Izapa, som blandt andet viser følgende: (1) Der er en gud i menneskeskikkelse, som primært symboliserer solen og bor i himlene og på bjergene. (2) Han er gud over livets træ, som henviser til liv og død. (3) Ved døden forlader ånden legemet og optages til himlen. (4) Der skildres også en fysisk opstandelse. (5) Der hører ofringer med til gudsdyrkelsen samt et guddommeligt forsonende offer, og (6) det ufødte barns ånd har sin oprindelse i himlene.

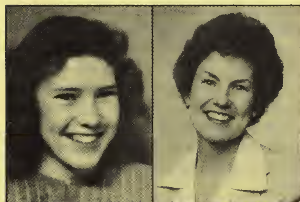
Et meget vigtigt resultat af mine undersøgelser var at jeg fik et ret nøjagtigt og detaljeret aftryk af Stela 5 (se fotografiet), som gjorde det muligt for mig at undersøge detaljer som vi ikke tidligere havde opdaget. Mens nogle af de første udlægninger af Stela 5 ikke var gode nok, så var de fleste af de undersøgte indskriptioner i forvejen bekræftet. Det gælder f.eks. *cipactli* hieroglyfen – et kæbeben, der muligvis er hieroglyfen for Lehi (*Lehi* er hebraisk og betyder kæbeben eller kind) – hvilket støttes af undersøgelser af nye detaljer. På den anden side forekommer udlægningen „Nephi" nu uklar for visse lærde, men detaljerne i hieroglyfen viser at der er tale om en præsteleder eller en profet.

Nogle af de nye detaljer støtter i høj grad tidligere fortolkninger – på en stærkere, dybere og mere meningsfyldt måde. [4] Der er f.eks. en hieroglyf på den anden side af floden, der hvor stien udspringer, og den ser ud til at skildre „tæt mørke", i forhold til maya hieroglyferne. Ifølge beretningen om Lehis syn skulle denne hieroglyf skildre de to sider i den åndelige rejse fra mørket til det fuldkomne evangeliums lys, som man når ved livets træ (se l Nephi 8:4–8, 22–24). Den er anbragt helt til højre i midten af inskriptionen, hvor skabelsens livscyklus begynder og hvor et menneskehoveds øjne dækkes af et regnbælte eller en „tåge". Der er andre begreber som man nu har kendskab til, og det er udødelighed, som man nu forbinder med at spise af træets frugt, samt de to tidligere nævnte engle, som forestiller manden og kvinden, ligesom det var tilfældet på det fordums israelittiske tempel. De arbejder sammen for mennesket ved at bringe det til livets træ.

ISBN 0107-2145

Ven til ven

Fra et personligt interview af Janet Peterson med Barbara Woodhead Winder, præsidentinden for hjælpeforeningen

Barbara Winder voksede op i den del af Salt Lake City, der hedder East Millcreek, under depressionen i 1930erne. „Jeg husker hvordan mor lærte mig at bede for de fattige børn. Da vores hjem var fyldt med kærlighed, indså jeg aldrig, at jeg måske var et af disse fattige børn. Vi syntes dog altid at have de fleste nødvendige ting.

Der var masser af frugtplantager, jordbær og hindbær. Jeg plukkede meget frugt og arbejdede i vore haver. Jeg hjalp med til at støtte familien økonomisk mens jeg var på high school, ved at arbejde i en lokal is-butik. Og jeg hjalp med til at betale for min uddannelse ved University of Utah, ved at arbejde på et kontor.

Mine forældre var ikke aktive i kirken, men de var dejlige mennesker. Jeg kan huske at min mor lærte mig at bede. Jeg kan også huske at hun lærte mig lydighedens princip igen og igen. Da jeg fik mit første par rulleskøjter advarede min mor mig: ‚Kør nu ikke ned ad bakken for det vil være for svært for dig. Den hårde, lige overflade på østsiden af huset vil være langt lettere for dig.' Men jeg ville opleve spændingen ved at køre ned ad bakken, og det var nok kun 5 minutter senere at jeg kom grædende ind med slemme hudafskrabninger på begge knæ. Mor sagde, at hvis jeg hvade været lydig ville jeg ikke have slået mig. Jeg har tænkt over det mange gange siden, og jeg tror, at hvis vi adlyder vore forældre og lærer at påkalde vor himmelske Fader og adlyde hans tilskyndelser, vil vi undgå mange besværligheder.

Jeg husker min første store fisketur. Jeg var 10 år gammel, hvor vi tog til Mackay i Idaho. Min far lærte mig hvordan man sætter orme på krogen, og det kunne jeg ikke lide. Jeg blev ved med at tænke: *‚Hvorfor kan du ikke gøre det, far? Jeg vil ikke gøre det.* Da jeg spurgte ham sagde han imidlertid: ‚Hvis du vil lære at fiske, må du lære at gøre det hele.' Og derfor lod han mig sætte ormen på krogen.

Da jeg så fangede min første fisk vidste jeg ikke, hvad jeg skulle gøre med den spjættende, glatte tingest. Min far lærte mig hvordan man klargør en fisk: Jeg måtte holde den i den ene hånd og skære den op og fjerne dens indvolde, hvilket jeg syntes var ret ubehageligt. Men jeg kunne se min fars visdom – hvis vi ikke gør alt hvad der skal gøres, lærer vi ofte ikke alt det vi har brug for at vide.

Jeg var det ældste barn i vor familie. Jeg har en bror, der kun er 18 måneder yngre end jeg, og vi var meget nære venner. Han gik i klassen under mig i skolen. Min søster er 6 1/2 år yngre end jeg, og da jeg voksede op følte jeg mig som en mor for hende. Af økonomiske grunde arbejdede min mor, mens min

lillesøster var ret lille, så jeg havde en stor del af ansvaret for hende. Da jeg var 16 blev min yngste bror født. Jeg elskede også det barn, og betragtede ham med stor glæde og beundring. Vi 4 søskende ser stadig ofte hinanden.

Vi havde altid nogen boende. Først kom min fars yngste søster og boede hos os, mens hun gik på sygeplejeskolen. Min mors yngste søster boede også hos os et stykke tid, da deres mor døde. I de år hvor mor arbejdede var det en hjælp at have vores faster og moster i huset, og jeg har et meget nært forhold til dem af samme årsag.

Så boede min fars mor hos os i sit sidste leveår, efter hun havde mistet sin mand. Det var en stor velsignelse for mig, fordi jeg lærte meget om hendes rødder og hvad der betød mest for hende.

Min mormor, som hed Hand, døde da jeg var en lille pige. Jeg følte altid en dejlig kærlighed i hendes hjem, og kan huske den dejlige mad hun lavede. Hun havde 8 børn, og bagte alting selv – brød og pies, fx. – i dusinvis. Hendes hjem stod altid åbent for alle.

Begge mine bedstemødre var hjælpeforeningspræsidentinder. De tog sig af enkerne og lavede små overraskelser til dem på særlige helligdage. Der var kun få der havde bil, så min bedstemors børn transporterede maden rundt i deres små vogne og gjorde andre ting for at hjælpe enkerne og for at bryde deres ensomhed."

Søster Winders budskab til børnene i dag er: „Hold jer nær til jeres himmelske Fader. Vær lydige overfor jeres forældre. Bed ofte, og arbejd hårdt på de ting i gerne vil gøre." □

Fællestid

Hvad skal jeg sige når jeg beder?

Pat Graham

Er du nogen sinde blevet bedt om at bede foran andre mennesker, og når du så har lukket øjnene, kan du ikke huske hvad du ville sige. Hvis du kan se billeder for dig, kan det hjælpe dig til at tænke på det du gerne vil sige.

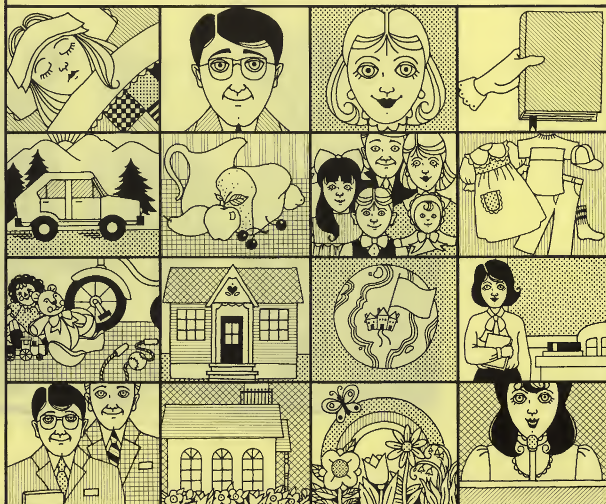
Når vi har indledt en bøn, med at tale til vor Fader i Himlen, takker vi ham for de ting vi har. Tænk over alle de velsignelser du har – dit hjem, din familie, dine venner, kirken, jordens skønhed osv. Forsøg at forestille dig alle disse ting. Når du beder skal du give udtryk for at du er din himmelske Fader taknemlig for mange af disse ting.

Tænk så over hvad du gerne vil have hjælp til, eller hvad andre kan have brug for hjælp til. Når du beder, skal du bede om hjælp til det der betyder noget for dig. Hvis du beder for en du kender, skal du se ham eller hende for dig, mens du beder, så vil det være lettere at bede om en velsignelse til vedkommende.

Her er nogle ting du kan gøre for at hjælpe dig til at have disse billeder i dit sind, så du kan huske de ting du skal sige, når du beder.

Vejledning:

1. Farv ord og billeder og klip dem ud.
2. Lim alle strimlerne på hvert sit stykke farvet papir.
3. Afgør hvor du mener hvert billede hører hjemme – er der noget du er taknemlig for, eller er der noget du vil bede om en velsignelse for? Nogle billeder kan passe til begge steder.
4. Lim alle billederne under de titler du har valgt.
5. Luk dine øjne og se hvor mange ting du kan huske fra hver side. Lav selv flere tegninger, når du kommer i tanker om andre ting. □

Illustreret af Jerry Marston

Jacob og Esau

Isak og Rebekka havde været gift i næsten 20 år, men de havde ingen børn. Isak vidste at Herren havde lovet Abraham at han skulle få mange efterkommere, så han bad om at de måtte få nogle børn. Herren besvarede Isaks bøn.

Da Rebekka skulle til at føde, følte hun en mærkelig kamp inden i sig, og hun var bekymret. Som svar på hendes bøn åbenbarede Herren for hende, at hun skulle have tvillinger, og at hver af dem ville blive leder af en særskilt nation. Den ene nation skulle være stærkere end den anden, og det ældste barn skulle tjene det yngste.

Rebekka fødte to tvillingedrenge. Den anden dreng holdt fast om sin brors hæl da han blev født. De to var meget forskellige. Den førstefødte, som de kaldte Esau, var rødlig, og hans legeme var dækket af hår. Den yngre havde glat hud, og blev kaldt Jakob. Da drengene voksede til, blev Esau en dygtig jæger, og tilbragte sin tid i markerne, med sin bue, mens Jakob arbejdede nær de telte hvor de boede.

En dag, da Jakob var i færd med at lave en grydefuld bønnesuppe kom Esau hjem fra en jagttur. Han var svag af sult, og da han lugtede den dejlige mad sagde han til Jakob: „Lad mig få noget af det mad, for jeg er ved at dø af sult!"

I de dage var der visse velsignelser og privilegier der hed „førstefødselsretten". De blev givet fra faderen til den ældste søn. Esau, Isaks ældste søn var berettiget til at få førstefødselsretten.

Esau sagde til Jakob: „Jeg er jo lige ved at dø af sult. Hvad godt kan min førstefødselsret gøre mig, hvis jeg er død?" „Lov mig din førstefødselsret," sagde Jakob, og Esau lovede ham den for en skål suppe. Da Esau var mere interesseret i maden, end i sin førstefød-

selsret, spiste han til han var mæt, og gik så sin vej.

Der gik nogle år, og Isak blev gammel. Hans helbred var dårligt, og han var næsten blind. Han vidste, at han ikke havde langt igen her på jorden.

Som det ældste medlem af sin familie, havde Isak ret til at give førstefødselsretten og særlige velsignelser til sine børn. Isak kaldte på sin ældste søn, Esau, og sagde: „Nu er jeg gammel; jeg kender ikke min dødsdag. Nu skal du derfor tage dit kogger og din bue, gå ud i marken og fange mig noget vildt. Lav så et velsmagende måltid af dem jeg godt kan lide og kom hen til mig med det, så jeg kan spise, så skal min sjæl velsigne dig før jeg dør."

Rebekka hørte sin mand tale til Esau, og løb ud for at finde Jakob. Herren havde åbenbaret for Rebekka, at Jakob skulle have førstefødselsretten, men Rebekka vidste også hvor meget Isak elskede sin ældste søn, og ønskede at give disse velsignelser til Esau. Da Esau ikke altid havde truffet de rigtige valg, vidste Rebekka, at han ikke var værdig. Han havde afvist sine forældres lærdomme ved at gifte sig med en kana'anæisk kvinde. Rebekka vidste gennem inspiration, at Jakob ville få førstefødselsretten.

Rebekka fortalte Jakob, at Isak havde sendt Esau ud efter vildt, og at han ville velsigne Esau efter måltidet. „Nu skal du gøre som jeg siger," sagde Rebekka. „Gå ud til flokken og hent mig to unggeder. Jeg vil lave et velsmagende måltid til din far, som han bedst kan lide det."

Så sagde hun til Jakob, at han skulle bringe maden hen til sin far. Så ville Isak give Jakob velsignelsen i stedet for Esau.

Men Jakob sagde: „Esau, min bror, er en lådden mand, og jeg er en glat mand. Min far vil føle på mig, og vide, at jeg har bedraget ham. Det vil føre til forbandelse og ikke velsignelse for mig."

Rebekka sagde til Jakob: „Det skal du ikke bekymre dig om. Gå nu og gør som jeg har sagt."

Jakob skyndte sig ud, og da han kom tilbage med de to små geder, tillavede hans mor det velsmagende kød. Rebekka tog nogle af Esaus klæder og gav dem til Jakob. Hun tog også gedeskind og dækkede hans hænder og hals. Hun gav Jakob det kød og brød som hun havde lavet, og sendte ham ind til sin far.

Jakob kom nervøst hen til Isak. „Far," sagde han. Isak så op, men da han var næsten blind, spurgte han: „Hvem er du, min søn?"

Jakob svarede: „Jeg er Esau, din førstefødte; jeg har gjort som du bad mig. Sid og spis af mit vildt så du kan velsigne mig."

Isak var overrasket over at han havde fundet dyrene så hurtigt. Han rakte hånden ud og sagde: „Kom her hen, beder jeg dig, så jeg kan føle på dig, min søn, om du er min søn Esau eller ikke."

Jakob trådte nærmere; Isak følte på ham og sagde: „Stemmen er Jakobs, men hænderne er Esaus."

Jakob serverede maden. Da Isak var mæt, sagde han: „Kom nu og kys mig, min søn."

Da Jakob knælede og kyssede sin far, lugtede Isak Esaus tøj og følte sig sikker på, at det var Esau. Så lagde han sine hænder på Jakobs hovede og velsignede ham med den førstefødselsret som Esau havde byttet for en skål suppe. Isak velsignede Jakob med jordens goder og profeterede at hans bror ville bøje sig for ham, og tjene ham. Den samme velsignelse som Abraham og Isak havde fået, blev nu givet til Jakob. Han skulle arve det forjættede land, og få mange efterkommere. Disse efterkommere skulle bære det hellige præstedømme og være en velsignelse for alle jordens folk.

Snart efter forlod Jakob værelset, og Esau vendte tilbage. Han havde også lavet et velsmagende måltid til sin far. Esau sagde: „Lad min far rejse sig, og spise af sin søns vildt, så din sjæl kan velsigne mig."

Isak blev forvirret. Han råbte: „Hvem er du?"

Esau svarede: „Jeg er din søn, den førstefødte, Esau."

Isak skælvede: „Hvem? Hvor er han, som bragte mig vildt? Jeg har spist inden du kom, og har velsignet ham."

Men Isak indså, at det var Herrens vilje, at Jakob skulle have førstefødselsretten, så han sagde: „Han vil blive velsignet."

Esau græd. Han havde mistet de velsignelser der kunne have været hans, fordi han ikke havde levet værdigt til dem. Han bad sin far om at give ham en velsignelse.

Isak lagde sine hænder på Esaus hovede og velsignede ham, at han skulle leve ved sværet, og tjene sin bror.

På grund af det der skete, hadede Esau Jakob, og sagde i sit hjerte: „Min far dør snart, og så vil jeg slå min bror Jakob ihjel."

Rebekka fandt ud af hvad Esau havde truet med at gøre, så hun kaldte Jakob til sig. Hun vidste at Herren havde en særlig mission for Jakob, og hun ville beskytte ham, så han kunne leve og udføre den. Hun sagde til Jakob: „Din bror Esau vil slå dig ihjel. Derfor skal du stå op og flygte til Laban, min bror, som bor i Karan. Bliv hos ham indtil din brors vrede er stilnet af, og så vil jeg sende bud efter dig."

Jakob fulgte sin mors råd og rejste hjemmefra. Før han rejste, sagde Isak til ham, at han aldrig måtte gifte sig med nogen af kana'anæerne, men at han skulle drage til Labans hjem og søge sig en hustru der. Laban bød Jakob velkommen og tog ham med sig hjem. Han var meget glad for sin søsters søn.

Og som årene gik giftede han sig med Labans ældste datter Lea, og siden hendes yngre søster Rakel.

Jakob arbejdede hårdt for Laban. Flokkene var små da Jakob kom, men under hans varetægt voksede de. Jakob tjente tålmodigt Laban dag efter dag og år efter år.

Jakob var lykkelig, især for hans smukke Rakel. Herren vidste at Jakob elskede Rakel højere end Lea, og for at mildne Leas sorg velsignede han hende med 4 sønner, Ruben, Simeon, Levi og Juda. Rakel fik ingen.

Rakel var meget ulykkelig over at hun ikke havde nogen børn. Hun bad inderligt til Herren og blev til sidst velsignet med en søn, som de kaldte Josef.

Efter 14 år i Labans tjeneste ville Jakob forlade Laban og tage sine hustruer og børn med sig til sit hjemland. Laban ville ikke lade ham rejse. Herren havde velsignet Laban i mange år, mens Jakob havde været hos ham. Laban sagde bedende til Jakob: „Bliv hos mig, så vil jeg lade dig få hvad du ønsker."

Jakob tjente Laban tålmodigt i yderligere 6 år før han tog sin familie og dyr, og vendte tilbage til Ka'anan.

Jakob havde været borte fra sit fødeland, Ka'anan, i 20 år. Da Herren sagde at han skulle vende tilbage, var han lidt bekymret over om hans bror Esau ville acceptere ham. Jakob havde forladt sit hjem, fordi Esau ville slå ham ihjel; og Jakob tænkte på, om nu Esau stadig havde det på samme måde.

Da han og hans familie nærmede sig Esaus land, sendte Jakob budbringere i forvejen for at fortælle Esau at han var på vej hjem. Budbringerne vendte tilbage med besked om at Esau var på vej ud for at møde Jakob med 400 mænd.

Jakob blev bange. Han delte folket og flokkene i 2 grupper. Hvis Esau angreb den ene gruppe, kunne den anden måske nå at flygte. Så henvendte Jakob sig til Herren i bøn. Ydmygt indrømmede han, at han ikke var værdig til Guds nåde, men han bad om at Gud ville udfri ham og hans familie fra Esau.

Den næste morgen så Jakob Esau og hans 400 mænd nærme sig. Han gik ud foran sin familie og bøjede sig til jorden 7 gange. Esau løb Jakob i møde. Han omfavnede og kyssede Jakob, og de græd begge to. Jakob havde ikke forventet en sådan genforening. Esau havde tilgivet Jakob og var lykkelig over at hans bror var kommet tilbage. Jakobs hustruer og børn kom ud og bøjede sig i hilsen foran Esau.

Jakob var meget lettet over at hans bror havde tilgivet ham. Han var lykkelig over igen at være i sit eget land.

Jakob og Rakel blev senere velsignet med endnu en søn, Benjamin, men Rakel døde da barnet blev født. Skønt Jakob led meget over tabet af sin elskede Rakel, fandt han trøst i hendes to sønner, Josef og Benjamin.

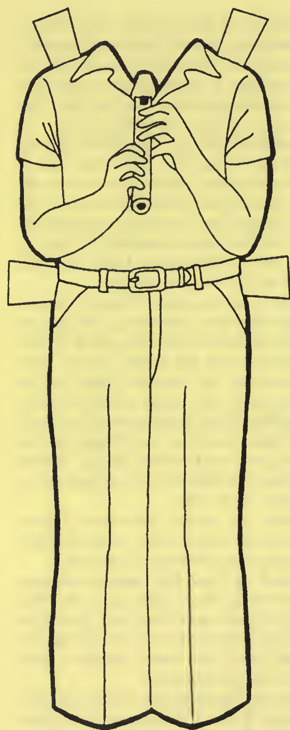
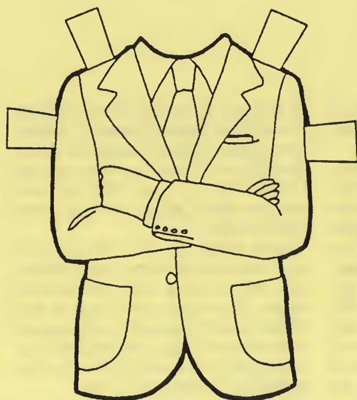
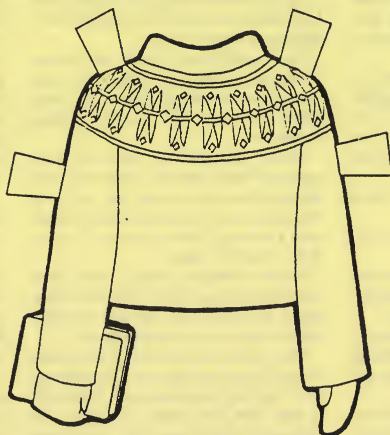
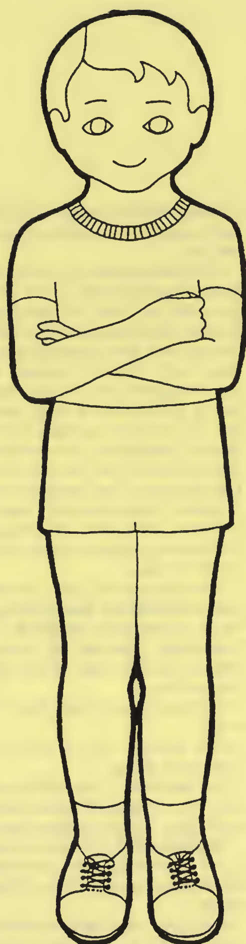
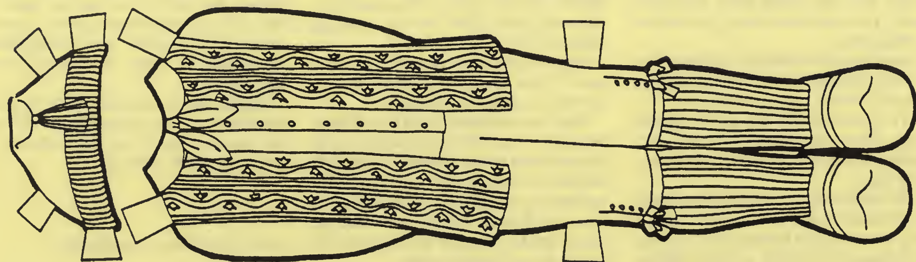
Alt ialt havde Jakob, hvis navn blev ændret til Israel, 12 sønner. Hver søns familie blev kaldt en stamme, og de blev kendt som Israels 12 stammer. De løfter Herren gav Abraham, Isak og Jakob, blev videregivet til disse sønner. Deres efterkommere skulle føre evangeliets velsignelser til mange mennesker over hele verden.

Herren havde velsignet Jakob og bevaret ham, så han kunne blive far til en stor nation, som det var blevet åbenbaret til hans mor, Rebekka. □

(Denne historie findes i 1 Mosebog 25; 27; 29–33; 35).

Niels fra Danmark

June Anne Olsen

kundskab om Gud og frelsesplanen (se Omni 1:17; Alma 18:24–40). Det er ikke så sandsynligt at en gruppe som ikke forstod disse lærdomme skulle have bygget Izapa. Hvis det er rigtigt – og her må vi atter være forsigtige og opmærksomme, indtil alle beviser er fremlagt – så vil det måske vise sig at Stela 5 er det første kunstværk vi har fra den nephitiske civilization.

I mine nuværende undersøgelser indgår atronomiske beregninger og undersøgelser af kalenderforhold på Izapa monumenterne. Disse undersøgelser kunne måske give os en nøgle, så vi kan se betydningen af monumenterne som helhed, integreret i en forenet støtte til Izapa tempelfunktionen som det centrale midtpunkt. Også den gamle verdens sammenlignende undersøgelser er godt på vej til at spore Izapa kulturens rødder og finde ud af dens rolle i den mellemamerikanske civilisations opblomstring.

Og dersom det er rester fra nepiternes kultur vi finder i Izapa, så må det ikke undre nogen om rødderne til det fordums nære østens kultur også dukker op. □

Der er også foretaget andre undersøgelser som støtter teorien om livets træ, mens andre taler imod den. Michael T. Griffith har givet et værdifuldt bidrag, idet han har har foretaget et detaljeret studium af beviserne, for at gendrive de angreb som kritikere af Mormons Bog er fremkommet med. Visse uddrag af hans behandling af den formodede hiroglyf for navnet Nephi og hans forsvar for dr Jakemans fortolkning i sin artikel: „The Lehi Tree-of-Life Story in the Book of Mormon Still Supported by Izapa Stela 5" [5] virker meget overbevisende. Han bemærker at i de angreb på Mormons Bog som han har studeret, har kritikerne næsten altid misbrugt beviserne og afslører en mangel på ekspertise i deres studier af det fordums Amerika.

En af forbedringerne ved resultaterne af de sidste 25 års undersøgelser i Izapa er at man kan se at det centrale tempelområde, som ligger i forbindelse med skulpturerne, blev planlagt og opført samlet i begyndelsen af det tredie århundrede f.Kr. Denne kendsgerning kan, sammen med det sande begreb om Gud og frelsesplanen, føre til at vi finder ud af hvem der byggede Izapa. Hvis tempelområdet er opført af Mormons Bogs folk, må vi formode at det blev bygget af nephiter frem for lamaniter eller andre folkegrupper. I det tredie århundrede f.Kr. havde lamaniterne og mulekiterne mistet deres

Fodnoter

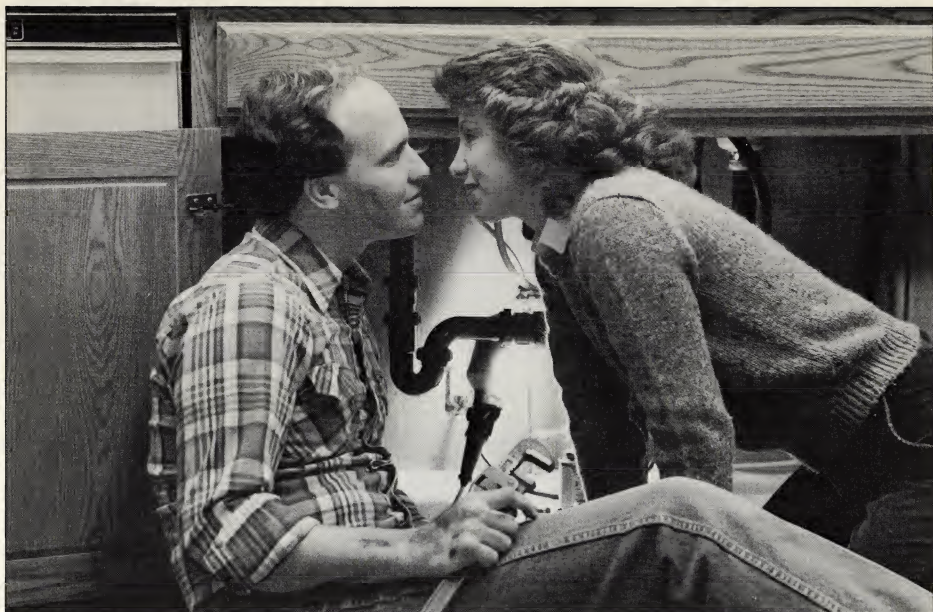
[1] *The Complex „Tree-of-Life" Carving on Izapa Stela 5; A Reanalysis and Partial Interpretation.* Brigham Young University Publications in Archaeology and Early History. Mesoamerican Series, nr 4 (Provo Brigham Young University, 1958).

[2] Ross T. Christensen, Stela 5, Izapa, Izapa: A Review of Its Study as the „Lehi Tree-of-Life Stone", *Newsletter and proceedings of the Society for Early Historic Archaeology,* nr 156, s. 4.

[3] New World Archaeological Foundation, paper nr 30.

[4] V. Garth Norman: *Izapa Stela 5 and the Lehi Tree-of-Life Vision Hypothesis: a Reanalyses,* Mesoamerican Research Papers (American Fork, Utah: Archaeological Research Consultants, 1985).

[5] *Newsletter and Proceedings of the Society for Early Historic Archaeology,* nr 151, s. 1–13.

Berigelse af ægteskabet

Ældste Dean L. Larsen
Præsidentskabet for De halvfjerds' første Kvorum

Der har formodentlig aldrig eksisteret en tidsalder, hvor dagliglivets problemer og pres har været så store som de er i dag. Dette pres har berørt alle livets sider. Selv ægteskabet er blevet sårbart overfor det. Med presset fra at skulle forsørge sin familie, betale regninger, have fremgang i arbejdet, tjene i kirken og i samfundet, negligerer mænd og hustruer somme tider at dyrke deres romance, ømhed og kammeratskab, som er så vigtig for ægteskabelig lykke.

Dette betyder ikke, at alle ægteskaber fejler, eller at de med sikkerhed vil gå i stykker. Det understreger imidlertid, at ægteskabelig lykke er en skrøbelig ting og at det kræver opmærksomhed og anstrengelser at holde den sund og levende. Den overlever ikke, hvis den bliver overladt til sig selv.

Pris hinandens dyder og stærke sider. Det opbygger tillid og hjælper med til at holde mænd og hustruer sammen.

Ægteskabet er ikke et let vovestykke. Det er i det store hele et første-gang-gælder, gør-det-selv projekt for manden og hustruen. Jeg møder til stadighed dagens illusion, og især hos yngre mennesker, om at fuldkomne ægteskaber bare opstår, hvis de to rigtige mennesker finder sammen. Dette er ikke tilfældet. Ægteskaber bliver ikke automatisk vellykkede. De der opbygger et lykkeligt, sikkert og godt ægteskab betaler også prisen for det. De arbejder til stadighed på det.

For kort tid siden var søster Larsen og jeg i Europa på en opgave. Et af vore møder på turen var sammen med en stor gruppe enlige voksne mænd og kvinder, som var til en dejlig konference i bjergene i Sydtyskland. Som en del af konferenceaktiviteterne ledte jeg et møde med mændene, mens søster Larsen mødtes med kvinderne. Ved disse møders slutning, og da søster Larsen og jeg gik over til vort værelse, sagde hun: „Jeg håber ikke, at noget af det jeg sagde til kvinderne gør dig forlegen."

Så forklarede hun at den største bekymring der trådte frem i diskussionen blandt kvinderne var, at de var ivrige efter at finde værdige mænd, der kunne tage dem med i templet. I diskussionens løb spurgte en af de unge søstre: „Søster Larsen, fortæl os hvordan du bar dig ad med at blive gift med en generalautoritet."

Min hustru svarede: „Lad os lige slå en ting fast: Ældste Larsen var ikke en generalautoritet da jeg giftede mig med ham."

Der ligger noget vigtigt i både den unge kvindes spørgsmål og i søster Larsens svar. Spørgsmålet antyder at jeg besad visse kvalifikationer da jeg blev gift, som ville gøre mig til generalautoritet – kvaliteter, som jeg ærligt talt stadig arbejder på at opnå. Og søster Larsens svar viser, at vi har fortjent det vi nu har i vort ægteskab. Vi har betalt en pris, og det har ikke altid været let. Hvis vi ikke fra begyndelsen havde haft en så dybtgående overbevisning om ægteskabspagtens hellighed, og et så ubetinget, målbevidst ønske om at få tingene til at lykkes på trods af alle forhindringerne, kunne der godt have opstået vanskeligheder af og til.

Vi har lige fejret vor 35. bryllupsdag. Når vi ser tilbage, så har det været nogle dejlige år, men de har ikke været lette eller uden udfordringer. De har givet os den mest grundlæggende og den væsentligste uddannelse livet kan tilbyde.

Det sker ikke sjældent, at de der kender os siger, at vi har et sådant ægteskabsforhold, som de gerne vil have. Ligesom de enlige søstre ved konferencen i Sydtyskland forstår de ikke hvilken anstrengelse det har krævet af os, at opnå den kærlighed, tillid og det evige venskab vi nu nyder.

Det sker, at par der har oplevet skuffelser og problemer i deres ægteskab, kommer til mig for at få råd og vejledning. Somme tider ved de ikke rigtigt om de har valgt den rigtige ægtefælle. Ved disse lejligheder finder de det let at opgive anstrengelsen for at opbygge et sundt forhold, men begynder at søge andre muligheder. Jeg tror ikke man kan træffe et valg der er mere forkert. Dermed mener jeg ikke, at en mand og en hustru der har problemer skal komme dertil, hvor de blot tolererer hinanden, for at holde deres ægteskab intakt. Jeg beklager dem, der er kommet så vidt, og de skuffer mig. Det er muligt at have et lykkeligt, indholdsrigt ægteskab, men det skal dyrkes og næres. Det blomstrer ikke uden omsorg og pasning. Jeg ved, at jeg taler direkte, og uden omsvøb, men jeg har den glæde, at kunne tale af erfaring.

Med det i tankerne, vil jeg gerne nævne nogle ideer der kan hjælpe jer til at styrke jeres eget ægteskab. Det er ikke nye ideer, og det er ikke meningen, at de skal opfattes som en brandsikker formel på succes, men de skader ingen af jer, og for visse kan de blive trædestene, der fører hen til håbets sti.

1. *Tag ikke hinanden for givet.* Bliv ikke for lemfældige i jeres indbyrdes omgang med hinanden. Afskaf ikke almindelig høflighed, selv når I er alene, og ingen andre ser det. Det gælder også „undskyld mig", „vil du være venlig", „tak," og somme tider også „undskyld". Det betyder at I regelmæssigt skal sige de kærlige ting der skal udtrykkes, hvis de følelser der binder jer sammen skal næres, passes og styrkes. En af vore gifte døtre har sagt det på følgende måde: „Vær ikke altid forudsigelig".

Bed sammen hver dag. Det giver en fantastisk styrke i et ægteskab. Der findes ingen bedre måde til at få Herren med ind i et forhold.

Og dermed mener hun ganske enkelt at vi skal gøre noget usædvanligt engang imellem.

Jeg tror godt at jeg kan fortælle om en oplevelse min hustru og jeg havde. Da jeg kom hjem en eftermiddag fra en stavskonference i Salt Lake City, opdagede jeg at søster Larsen havde lavet et dejligt måltid. Bordet var dækket med de fineste tallerkener og sølvtøjet, hvilket ellers kun sker når vi har gæster. Det var noget særligt. Det sker ikke hver dag, eller endda hver søndag, for så ville det ikke være noget særligt. Den slags ting kan i høj grad være med til at berige kærligheden og fællesskabet så det vil vare ved.

Vær gode ved hinanden. Find ud af hvordan I kan gøre noget særligt for hinanden – selv små ting. Jeg kan godt lide noget John M. Drescher sagde da han tænkte over hvad han ville gøre, hvis han skulle begynde forfra med sit ægteskab og sin familie. „Jeg ville elske min hustru noget mere," sagde han. „I det nære familieliv er det let at tage hinanden for givet og lade kedsomheden krybe ind og lægge en dæmper på selv den dybeste kærlighed. Jeg ville elske mine børns mor mere . . . og være mere villig til at lade dem se denne kærlighed. Jeg ville være mere opmærksom på at vise lidt venlighed – hjælpe hende med stolen, give hende gaver ved særlige lejligheder, skrive breve til hende, når jeg er væk.

Jeg har fundet ud af, at et barn der ved, at hans eller hendes forældre elsker hinanden, ikke har så svært ved at forstå Guds kærlighed. Kærligheden mellem far og mor står tydeligt for barnet, som således bliver forberedt til at genkende virkelig kærlighed i alle fremtidige forhold. Når en mor og far holder hinanden i hånden når de går, holder barnet også i hånd. Når de går hver for sig, bliver barnet tilbageholdende med at holde andre i hånden.

Sentimalitet? Så har vi brug for noget mere af det. Der er ofte for meget sentimentalitet før giftermålet og for lidt bag

efter." (Reader's Digest, februar 1981, s. 102).

2. Vær venlig. Smil når I er sammen. Vær optimistisk og positiv, selv når tingene ikke går så godt som du havde forventet eller håbet. Bevar jeres humoristiske sans. Tag ikke jer selv alt for alvorligt. Ægtemænd, jeg tror især at det gælder jer når I kommer hjem fra arbejdet og de udfordringer I har haft på kontoret, eller hvor I nu arbejder. Lad jeres bekymringer ligge uden for jeres hjems dør. Vær noget for jeres kone og børn når I er hjemme.

Bed sammen hver dag. Jeg kan ikke forklare jer hvor stor en styrke vort ægteskab har oplevet gennem bøn. Jeg kender ingen bedre måde til at få vor himmelske Fader ind i vort ægteskab. Hav Gud som partner i jeres ægteskab. Ægtemænd, find nogle årsager til at velsigne jeres hustruer engang imellem. Lad dem føle den kærlighed der tilflyder dem i sådanne velsignelser, når I anvender det præstedømme I er så privilegerede at bære. Ægtemænd og hustruer, der ikke beder sammen, ignorerer en af de sikreste støtter til et lykkeligt ægteskab.

Studer og tal om evangeliet sammen. Del de ting I lærer med hinanden. Voks til stadighed i jeres kundskab om evangeliet. Hold denne proces i live, frisk og spændende. Det er mere end blot at læse skrifterne, selv om det absolut er væsentligt. Det er mere end blot at afsætte en time mandag aften. Det er at dele evangeliet hver dag, og gøre det til en væsentlig del af livet. Det betyder at man skal holde denne vækst i kundskab og forståelse om evangeliet i live, grøn, ny og spændende.

Lad os tale om det

Når I har læst artiklen „Berigelse af ægteskabet" for jer selv, eller sammen, kan I diskutere følgende spørgsmål og ideer.

1. Nogle mennesker har den forestilling, at et „perfekt ægteskab opstår ganske enkelt når de to rigtige mennesker finder sammen." Hvilke andre forestillinger har folk somme tider om ægteskabet?

2. Forfatteren foreslår en del holdninger og handlinger der kan forbedre et ægteskab. Gennemgå disse ideer i lyset af jert eget ægteskab.

5. *Kritiser ikke hinanden overfor andre,* selv hvis der er grund til det. Undgå bitterhed og beskyldninger. Pris hinandens dyder og stærke sider, men fremlæg aldrig svagheder og ufuldkommenheder – end ikke til slægtninge eller nære venner. En sådan kritik vil uundgåeligt skabe et brud mellem mand og hustru. Det ødelægger tilliden.

6. *Find ud af hvad I kan lide at foretage jer sammen,* og gør det så regelmæssigt. Påskøn hinandens talenter og anspor til at de bliver udviklet. En vis biskop fortalte mig for nyligt, at fredag aften er hans og hans hustrus aften. De større børn i familien ved at de skal passe de mindre hver fredag aften. Det er en tradition de har sammen med deres forældre.

7. *Vær tålmodig, kærlig og medfølende.* Styr dit temperament. Hold din tunge under kontrol.

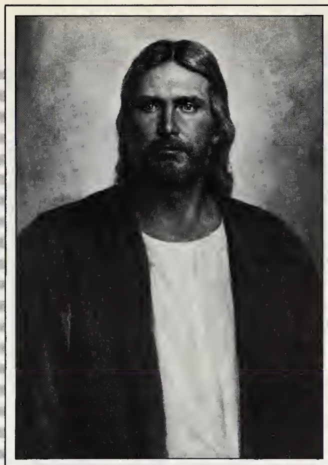
8. *Styr din økonomi klogt.* Følg kirkens lederes råd og lev inden for dit budgets rammer. Brug mindre end du tjener. Vær tålmodig i anskaffelsen af materielle ting. Intet kan forstyrre sindets fred som er så væsentlig for lykken i hjemmet hurtigere og mere effektivt end at være økonomisk båndlagt. Få eksperters råd inden I sætter jer i større udgifter. Lykken findes ikke altid i at have det største og det nyeste. Undgå især at sætte jer i gæld for forgængelige ting. Hold jer fra spekulation og bliv-rig-i-en-fart planerne. Kør en betal-nu filosofi.

Ægtemænd, sørg for at jeres hustru har nogle midler der er hendes egne. Selv om beløbet måske er småt er det vigtigt for hende at have nogle penge hun kan bruge, uden at skulle stå til ansvar for hver en øre. En påholdende ægtemand kan være svær at elske.

9. *Til sidst – giv aldrig op.* Ægteskabspagten er for hellig til det. Vi kan komme ind i det celestiale rige som enkeltpersoner, men vi kan kun gøre os fortjent til ophøjelse som ægtemænd og hustruer som er kommet så langt, at de „ikke længer [er] to, men ét kød" (Mattæus 19:6).

Måtte vi gøre os værdige til denne største velsignelse, og måtte vi nyde den glæde vi kan få her og nu, mens vi gør os fortjent til den velsignelse, ved den måde vi lever sammen på. ☐

(Denne tale blev holdt i en fireside-radioudsendelse for mænd og hustruer der blev udsendt fra tabernaklet på tempelpladsen d. 29. januar 1984).

„Herren Jesus Kristus," af Del Parsons

Gengivelsen af præstedømmets nøgler i påsken 1836

1. del: Dateringen af den første påske

John P. Pratt

Påskesøndag d. 3. april 1836 åbenbarede Frelseren, Moses, Elias og Elija (profeten) sig i nævnte rækkefølge i templet i Kirtland, og gengav de nøgler i præstedømmet der skal bruges i tidernes fyldes uddeling. (Se L&P 110). Elijas komme var blevet forudsagt mere end 22 århundreder tidligere af Malakias. (Se Malakias 4:5; L&P 110:14).

Dette er den første af to artikler der kommer ind på vigtigheden af denne gengivelse, og fremsætter den påstand, at det skete på en dag i påsken, delvist pga. dens symbolske betydning.

Denne første artikel gennemgår hvordan disciplinerne skriftstudium, historie og astronomi kan bruges til, ud fra Det nye Testamente, at udregne den nøjagtige dag for Frelserens opstandelse: søndag d. 3. april, år 33 e.Kr. efter vores kalender. Efter at have set lidt på nogle af årsagerne til, at der er blevet foreslået andre datoer, fremhæver den-

ne artikel den teori, at moderne åbenbaring understøtter denne dato.

Anden del vil behandle forholdet mellem påskefestens ceremoni og Guds Lam, og dernæst Frelserens, Moses', Elias' og Elijas tilbagevenden; præstedømmets nøgler og den myndighed de gengav; og betydningen af, at denne gengivelse fandt sted d. 3. april 1836.

Læseren bør gøre sig klart, at de emner der behandles i disse to artikler er indviklede, og at nogle af beviserne i sagens natur er unøjagtige; læseren vil dog, ikke desto mindre, finde at den foreslåede konklusion er af betydelig interesse. (Se note [1] efter artiklen, hvor de anvendte bevisers beskaffenhed kommenteres).

Indledning

Morgenen for Frelserens opstandelse kan anses for at være det vigtigste øjeblik i jordens historie. Oplysningen: „Han er opstanden" viste, at døden var blevet overvundet og at forsoningen var fuldbyrdet. Det er samtidig en begivenhed der er værd af fejre og glæde sig over, hvilket vi gør hvert år ved påske.

Men hvornår fandt denne vidunderlige begivenhed sted? På hvilken dato rejste Jesus sig fra graven?

Skønt datoen for Frelserens opstandelse har været emne for indgående studier i århundreder, har forskerne ikke været i stand til at komme til enighed om hvilken dag på måneden, eller endda hvilket år den fandt sted. Bibelen giver en række nøgler, men oplysningerne deri har ikke været tilstrækkelige til nøjagtigt at fastsætte en dato på vor kalender. [2]

Denne artikel opstiller den teori, at moderne åbenbaringer giver baggrund for at mene, at opstandelsen fandt sted i år 33 e. Kr. Selv om den også behandler andre synspunkter, vil den forsøge at påvise, at denne dato allerede var den mest sandsynlige, hvis man kun går ud fra bibelens oplysninger om Jesu død og opstandelse. Det vil også blive påvist, hvordan modstridende oplysninger om Jesu *fødsel* har ført til at en anden dato (år 30 e. Kr.) også er almindeligt accepteret.

Bibelske henvisninger

Dette afsnit gennemgår de beviser der findes i de 4 bibelske evangelier, og som kan hjælpe os til at fastslå hvilken dag på ugen, hvilken dag i måneden, og hvilket år Frelseren opstod.

„Den første dag i ugen"

En kronologisk detalje, som alle 4 evangelister er enige om, var at den morgen man fandt stenen rullet væk fra graven, var „den første dag i ugen," den dag vi kalder søndag. [3] (se Mattæus 28:1; Markus 16:2; Lukas 24:1; Johannes 20:1). De fleste forskere konkluderer ud fra disse vers, at Frelseren opstod fra de døde på en søndag.

På den anden side har det været foreslået, at opstandelsen måske fandt sted på en lørdag, og at det blot var den tomme grav der blev fundet om søndagen. [4] En bogstavelig oversættelse af Markus 16:9 går imidlertid klart imod dette synspunkt: „Da han var opstanden tidlig om morgenen på den første dag i ugen, viste han sig først for Maria Magdalene." [5] At opstandelsen skulle have fundet sted på en lørdag er også usandsynligt i betragtning af, at de tidlige kristne fejrede opstandelsen om søndagen. [6] (se Apostlenes Gerninger 20:7). Det vil altså sige, at *søndag er den mest sandsynlige dag for Frelserens opstandelse.*

De henvisninger der findes til korsfæstelsen i Det nye Testamente vil nu blive gennemgået, fordi de giver yderligere kronologiske oplysninger.

„Beredelsesdag"

Alle fire evangelier er enige om at Frelseren blev korsfæstet på beredelsesdagen til sabbaten – dvs. dagen før en sabbat (se Mattæus 27:62; Markus 15:42; Lukas 23:54; Johannes 19:42). Men ordet „sabbat" præsenterer os for et problem, da det enten kan henvise til en ugentlig jødisk sabbat (lørdag) eller til en festdag. Festdage var hellige hviledage, men de faldt ofte på en anden ugedag end lørdag. (Se 3 Mosebog 23:39).

Derfor kan „beredelsesdagen" som Jesus blev korsfæstet på enten være (1) en fredag, dagen før den ugentlige sabbat, eller (2) dagen før en festdag (en hvilken som helst dag i ugen). Fortalere for begge teorier finder at Bibelen støtter deres ideer, for der er beviser for, at sabbaten efter korsfæstelsen var både en lørdag *og* en festdag. [7]

Som støtte til teorien om en festdag om lørdagen, siger Johannes direkte, at den beredelsesdag Jesus blev korsfæstet på, var „beredelsesdagen til påsken". (Johannes 19:14).

Samtidig viser sammenhængen af de begivenheder der beskrives i de 3 synoptiske evangelier (Mattæus, Markus og Lukas), at den sabbat der begyndte kort efter Frelserens død også var en lørdag, den ugentlige jødiske sabbat, for det var den dag der gik forud for opstandelsens dag. Det siges direkte, at efter Frelseren skyndsomt var lagt i graven på beredelsesdagen gik de kvinder der overværede begravelsen hen for at tilberede vellugtende salver og olier, hvilede på sabbatsdagen og vendte så tilbage til graven, for at salve hans legeme meget tidligt om morgenen, den første dag i ugen. (Lukas 23:54–56; 24:1; Markus 16:1).

Deraf ser vi, at den sabbat der hentydes til var den dag der gik forud for søndagen, og forberedelsesdagen før den, den dag hvor Frelseren blev korsfæstet, var en fredag.

Der er dog nogle der tror, at korsfæstelen fandt sted en torsdag. [8] Fortalerne for en torsdagskorsfæstelse mener ikke, at denne argumentation er fuldstændig. De mener at hvis fredagen var en festdag, så kunne den sabbat

hvor kvinderne hvilede have varet i 2 dage. Skønt de somme tider medgiver, at „fredag" normalt betyder „beredelsen", [9] afviser de fredag som korsfæstelsesdag, af årsager der nu vil blive diskuteret.

„Den tredje dag"

Ved flere lejligheder profeterede Frelseren, at han ville opstå på „den tredje dag" fra sin død (se Mattæus 16:21; 17:23; 20.19; Markus 9:31; 10:34; Lukas 9.22; 13:32; 18:33), mens sætningerne „tre dage efter" eller „efter tre dages forløb" og „på tre dage" blev brugt ved andre lejligheder (se Markus 8:31; Mattæus 27:63; Johannes 2:19). Det fremgår klart, at disse sætninger har det samme betydningsindhold, for de blev brugt i flæng. Ved en bestemt lejlighed sagde Frelseren, at han skulle „være tre dage og tre nætter i jordens skød" (Mattæus 12:40).

Interessant nok bruges disse samme vers til at understøtte forskellige synspunkter: en onsdags-, torsdags-, og fredagskorsfæstelse.

Onsdagsteorien. Fortalerne for en onsdagskorsfæstelse baserer deres mening på Mattæus 12:40. De skriver, at Jesus døde omkring kl. 15 (Mattæus 27:46; Markus 15:34; Lukas 23:44), og de tror at han var død i nøjagtig 3 dage og 3 nætter, hvilket fører dem til den konklusion, at opstandelsen fandt sted om eftermiddagen. Da Frelseren var opstået søndag morgen, hensætter de opstandelsen til lørdag, og korsfæstelsen til onsdag.

Dette synspunkt synes uholdbart, fordi disciplene var *vidner* til, at Jesus virkelig opstod „fra de døde på den tredje dag" efter sin korsfæstelse (Lukas 24:46), og den dag de så ham angives som søndag, den *tredje* (ikke fjerde) dag efter korsfæstelsen (se Lukas 24:1, 13, 20–21). Ydermere synes det faktum, at kvinderne kom til graven *søndag* morgen for at salve legemet, efter at have hvilet på sabbaten, at afvise dette synspunkt, for der kunne under ingen omstændigheder have været en 3–dages sabbat der forhindrede dem i at komme tidligere.

Torsdagsteorien. Fortalerne for en torsdagskorsfæstelse mener også, at dødens indtræden på en fredag ikke giver tid nok til at opfylde Mattæus 12:40. Dvs. skønt der kan være dele af 3 dage imellem fredag eftermiddag og søndag morgen, så er der kun to nætter. De løser dette problem ved at tidsfæste korsfæstelsen til torsdag eftermiddag og opstandelsen til søndag morgen; og derved bliver de nødt til at tale for en todages sabbat, som tidligere nævnt.

Fredagsteorien. Forskere der taler for en fredagskorsfæstelse understreger at argumenterne for onsdag og torsdag næsten udelukkende er baseret på en fortolkning af et isoleret vers (Mattæus 12:40), og ikke på de mange udtalelser om, at Jesus ville opstå den tredje dag. Skønt vi kan regne søndag for den tredje dag efter torsdag, bemærker de, at det tydeligt fremgår af mange andre steder i Det gamle Testamente og den rabbinske litteratur, at jøderne talte inklusivt [10] – dvs. når de talte 3 dage efter en død om fredagen, ville de have talt fredag som den første dag, lørdag som den anden og søndag som den tredje. (Se Lukas 13:32–33; 24:7, 21, 45–48). Ydermere er det jødisk skik, at enhver del af en dag blev talt som en hel dag (også natten); [11] Det betyder altså, at en del af fredag, hele lørdag og en del af søndag ville blive regnet for tre dage og tre nætter.

Derfor afviser den jødiske tællemåde alle indvendinger imod fredag, og indebærer samtidig, at søndagen ville blive talt som den fjerde dag efter en torsdagskorsfæstelse.

Altså lader det til, at onsdag er udelukket og torsdag er usandsynlig, fordi den næsten kun underbygges af et enkelt vers, som så forvrider fortolkningen af mange andre. Så selv om torsdag er muligt, foreslås det, at *korsfæstelsen sandsynligvis fandt sted på en fredag.*

Korsfæstelsen i påsken

Alle fire evangelier er enige om, at korsfæstelsesdagen var i påsken. Dette er en vigtig kronologisk nøgle, fordi man altid beredte sig til påsken d. 14. nisan, den 14. dag i den jødiske månemåned (månecyklus) nisan, efter Herrens befaling. (Se 2 Mosebog 12:2–6).

Man er dog uenige om hvorvidt d. 14. nisan var selve korsfæstelsesdagen, eller om det var dagen før korsfæstelsen.

Som nævnt tidligere skriver Johannes direkte, at korsfæstelsen skete på beredelsesdagen til påsken, d. 14. nisan (Johannes 19:14; 18:28), og han er fuldstændig konsekvent på dette punkt. På den anden side set er de synoptiske evangelier ikke så tydelige.

De er enige med Johannes om at Jesus kunne være blevet løsladt på grund af påskefesten (Mattæus 27:15; Markus 15:6; Lukas 23:17; Johannes 18:39), hvilket øjensynligt understøtter Johannes i, at korsfæstelsen fandt sted d. 14. nisan.

Men de beskriver også det sidste måltid som et påskemåltid (Mattæus 26:17–19; Markus 14:12–16; Lukas 22:7–13), hvilket kunne betyde at korsfæstelsen fandt sted på d. 15. nisan.

Da alle fire evangelier beskriver den samme begivenhed, og da Johannes tidsangivelse er så præcis og så konsekvent, i modsætning til de synoptiske optegnelser, der er uklare, [12] godkender de fleste forskere Johannes' oplysning om, at korsfæstelsen fandt sted den 14. nisan, for så at give en forklaring på, hvorfor Frelseren og hans disciple spiste det sidste (påske) måltid dagen før judæerne. (Det er, for eksempel, blevet foreslået at det sidste måltid blev spist en dag for tidligt, fordi Frelseren var klar over, at han ville blive arresteret, eller måske fordi disciplene brugte Qumran kalenderen, eller en galilæisk kalender da de regnede ud hvornår påsken skulle fejres.) [13] Den anden del af denne artikel vil fremlægge et lærdomsmæssigt argument, der støtter d.

14. nisan. Det foreslåes derfor, at selv om det ikke er umuligt at korsfæstelsen fandt sted d. 15. nisan, så er *den mest sandsynlige judæiske dato for korsfæstelsen d. 14. nisan.*

Kajfas og Pilatus

Desværre nævner skriften ikke året for korsfæstelsen. Men da højpræsten Kajfas (Mattæus 26:57; Johannes 18:24) og den romerske prokurator Pilatus (Mattæus 27:2; Markus 15:1; Lukas 23:1; Johannes 18:29) præsiderede ved Jesu retsag, indkredser året for korsfæstelsen sig til deres regeringsperiode, år

26–36 e.Kr. – og der findes fortalere for næsten alle de år. [14] Der findes dog oplysninger i Bibelen, om begyndelsen og længden af Frelserens tjenestegerning, der begrænser mulighederne yderligere.

Kejser Tiberius' tid

Det eneste år der nævnes direkte i evangelierne findes i Lukas' beretning om da Johannes døberen påbegyndte sin tjenestegerning „i kejser Tiberius' femtende regeringsår," (Lukas 3:1), kort før Jesus blev døbt (Lukas 3:23). Hvis man vidste (1) hvordan Lukas beregnede Tiberius' regeringsperiode, og (2) hvor længe Frelserens tjenestegerning strakte sig, ville man kunne udregne året for opstandelsen. Disse spørgsmål vil nu blive behandlet.

Begyndelsen af tjenestegerningen. Der er stærke beviser på, at man i det romerske rige regnede begyndelsen af Tiberius' regeringsperiode fra og med kejser Augustus' død i august, år 14. e. Kr. Tiberius' 15. regeringsår, som var det år hvor Johannes begyndte sin tjenestegerning, var så omkring august/september år 28 e. Kr. til og med augst/september år 29 e. Kr. [15]

Det er blevet foreslået, at Lukas kan have talt Tiberius' regeringsår fra hans regeringstid sammen med Augustus, som begyndte i år 12 e. Kr. og ikke fra Augusts død. I så fald ville Jesu dåb have fundet sted i år 26–27 e. Kr. Fortalere for denne teori citerer Tertullian, en tidlig kristen forfatter, som synes at have benyttet begge former for udregning. [16]. Kritikere fremfører dog, at der ikke findes nogen beviser i dokumenter eller fra mønter, der viser at man benyttede denne form for udregning. [17]

Det foreslås derfor, at år 28–29 e. Kr. er det mest sandsynlige tidspunkt for Jesu dåb, og at år 26–27 e. Kr. står som en anden mulighed.

Længden af tjenestegerningen. Johannesevangeliet nævner 3 årlige påskefester under Frelserens tjenestegerning, når man medtager den påske han døde (Johannes 2:13; 6:4; 11:55), men antyder at der er et ekstra år imellem de første to, da der nævnes en forårshøst (Johannes 4:35) efterfulgt af en anden jødisk højtid (Johannes 5:1). Deraf kan sluttes, at Jesu tjenestegerning ikke var mindre end 3 1/2 år, og at den omfattede mindst 4 påskefester. [18]

Hvis man tæller 4 påskefester frem fra år 28–29 e. Kr. fører det os frem til år 32–33 e. Kr. som det mest sandsynlige tidspunkt for opstandelsen (med en nederste grænse ved år 29, når man tæller fra år 26 e. Kr.).

Andre historiske beviser

Der er andre historiske begivenheder, der giver os visse nøgler med hensyn til opstandelsestidspunktet. De fleste forskere daterer for eksempel Paulus' omvendelse, som skete efter opstandelsen, til år 34–35 e. Kr. Af den årsag er det usandsynligt at korsfæstelsen skulle have fundet sted efter år 33 e. Kr., og nogle mener, at selv år 33 e. Kr. kan være for sent. [19]

En anden historisk nøgle er, at Pilatus gav efter for jødernes krav, da de beskyldte ham for ikke at være en ven af kejseren. (Johannes 19:12). Den eftergivende opførsel var typisk for Pilatus, nogen tid efter Sejanus' død i oktober, år 31 e. Kr., men før den tid havde han hårdt afvist alle jødiske protester. [20] Pilatus' opførsel viser altså hen imod ovennævnte år 32–33 e. Kr.

Det konkluderes derfor, at *historiske fakta tyder på, at året for opstandelsen sikkert er år 32 eller 33 e. Kr,* med en nedre grænse ved år 29 e. Kr. og en øvre grænse ved år 34 e. Kr.

Kalenderberegninger

Kort sagt, synes de bibelske beviser at antyde, at Herren blev korsfæstet omkring påskefesten, formodentlig (1) på en fredag, (2) på den 14. dag i månemåneden nisan, og (3) i perioden fra år 29 f. Kr. til år 34 e. Kr. Vi kan så anvende astronomien til at fastslå hvornår d. 14. nisan kunne falde på en fredag i den periode, og til at korrelere de mulige datoer for korsfæstelsen med vor gregorianske kalender. [21] Først er det måske fornuftigt at se lidt på, hvordan den judaiske lunisolare kalender var indrettet. Den jødiske lunisolare kaldender (*luni* = måne; *solar* = sol) talte *måneder efter månen* og år efter solen. På Frelserens tid blev den første dag i måneden fastsat ved hjælp af månen. [22] En dag i den judaiske kalender måltes fra aften til aften. Månederne begyndte efter solnedgang ved begyndelsen af hver månecyklus – dvs. den aften hvor den tynde halvcirkel af den nye måne først kunne ses. (se figur 1). Det var vigtigt at begynde måneden på den rigtige dag, da der blev foretaget særlige ofre på den dag. (Se 4 Mosebog 10:10).

Månekalenderen blev forbundet med solåret ved at lade nisan, den første måned i det judaiske år, begynde umiddelbart efter nymånen nærmest forårets jævndøgn, hvor solen står op næsten direkte i øst. Derved fik festdagen d. 15. nisan (det usyrede brøds første dag) ikke lov til at overskride jævndøgnet. Da 12 månemåneder er omkring 11 dage færre end et solår, tilføjede man en 13. „skud" måned hver 3. år, for at holde nisan sammen med jævndøgnet. [23]

Sir Isaac Newton var den første der anvendte sin tyngdelov for at udregne månens stilling dengang, for at fastslå datoen for korsfæstelsen. [24] Ud fra historiske betragtninger konkluderede Newton, at det var mest sandsynligt, at korsfæstelsen havde fundet sted i år 33, eller 34 e. Kr. Han anvendte så måneudregninger til at fastslå i hvilket år d. 14. nisan kunne falde på en fredag. Hans resultater står opregnet i liste 1. [25] Af de år Newton medtog som historisk mulige, fandt han, at kun år 33 og 34 e. Kr. var astronomisk mulige, for kun i de år kunne d. 14. nisan have faldet på en fredag. Af disse to muligheder var han mest stemt for år 34. e. Kr. [26]

Tidligere i dette århundrede lavede J. K. Fotheringham, der ikke kendte til Newtons arbejde, den samme udregning ud fra sit eget kriterium med halvmånens sigtbarhed, [27] og der er nyligt lavet yderligere forbedringer af Colin J. Humphreys og W. G. Waddington. [28] Deres resultater vises også i tabel 1.

Læg mærke til, at af de år der i tabel 1 angives som de mest sandsynlige for korsfæstelsen (år 32–33 e. Kr.) er år 33 e. Kr. et fuldkomment træf; den 14. nisan var næsten helt sikkert en fredag det år. På den anden side kunne d. 14. nisan ikke have været en fredag (eller endda en torsdag) i år 32 eller 31 e. Kr., hvilket udelukker de år; år 30 e. kr. er astronomisk acceptabelt, men mindre sandsynligt af årsager der tidligere er blevet behandlet. Som tabellen viser, er år 34 e. Kr. også en mulighed, hvis man tilføjer en skudmåned til det år, men det passer ikke ind i billedet, idet det var et sabbatsår, [29] hvilket igen gør år 34 e. Kr. til et usandsynligt valg.

De ovenover behandlede beviser antyder altså, at de tre mulige år for korsfæstelsen, ordnet efter sandsynlighed er: år 33, 30 og 34 e. Kr.

Måneformørkelse ved korsfæstelsen

Ifølge bibelen var solen formørket i 3 timer ved korsfæstelsen (Mattæus 27:45; Markus 15:33; Lukas 23:44–45), hvilket kunne tyde på en solformørkelse, hvis ikke (1) solformørkelser aldrig er fuldstændige i mere end omtrent 3 minutter, og (2) der var fuldmåne d. 14. nisan, ikke nymåne, som kræves for en solformørkelse. Men der kan forekomme en måneformørkelse ved fuldmåne, hvilket får månen til at antage en mørk rødlig farve.

Datoer for d. 14. nisan i den gregorianske kalender

År e. Kr.	*Newton (1733)*	*Fotheringham (1934)*	*Humphreys/ Waddington (1983)*
26			Sø, 19. Apr
27		To, 8. Apr**	To, 8. Apr*
28		Ti, 28. Mar	Ti, 28. Mar
29		Man, 16. Apr	Man, 16. Apr***
30		Fr, 5. Apr	Fr, 5. Apr***
31	Ti, 25. Mar*	Ti, 25. Mar	Ti, 25. Mar
32	Sø, 11. Apr*	Sø, 11. Apr**	Sø, 11. Apr*
33	Fr, 1. Apr	Fr, 1. Apr	Fr, 1. Apr
34	(Ons, 22. Mar) eller To, 20. Apr	Ti, 21. Mar eller (To, 20. Apr)	Ons, 22. Mar eller (To, 20. Apr****)
35	Ti, 10. Apr*		Ti, 10. Apr
36	Lø, 29. Mar		Lø, 29. Mar

* Newton lagde en dag til denne udregning af ikke-astronomiske årsager; han konkluderede at den *følgende* dag var d. 14. nisan. [25]
** Måske en dag senere, hvis den atmosfæriske sigtbarhed var ringe.
*** Det er muligt, men højst usandsynligt, at det var en dag tidligere.
**** Kun i tilfælde af usædvanligt dårligt vejr.
( ) Viser, at valget regnes for mindre sandsynligt.

Fotheringham gjorde opmærksom på, at der fredag d. 14. nisan og 1. april år 33 e. Kr. var en delvis måneformørkelse, men han anså det ikke for en afgørende faktor. Han regnede ud, at denne måneformørkelse ville have været synlig i Jerusalem ved måneopgang i 19 minutter, og opstiller den teori, at dette måske forårsagede rapporterne om at solen formørkedes ved korsfæstelsen (med den formodning, at det fejlagtigt blev anset for en solformørkelse). [30]

Denne formørkelse har dog for nylig fået ny betydning efter Humphreys og Waddingtons observationer [28] om at Peters optegnelse om, at solen formørkedes og månen blev til blod (Ap.g. 2:20) formodentlig er møntet på begivenhederne omkring korsfæstelsen. De citerer samtidige rapporter om måneformørkelser, hvor der anvendes udtryk som „månen blev til blod," og som understøttende bevis fremfører de, at den ikke kanoniserede „Pilatusrapport" angiver, at ved korsfæstelsen „så månen ud som blod". [31] Disse forskere forbedrede derefter udregningerne for måneformørkelsen d. 1. april år 33 e. Kr. og fastslog, at den skulle have været synlig i Jerusalem i 30 minutter. De skriver, at den sikkert blev observeret vidt omkring, da jøderne d. 14. nisan så efter måneopgangen ved solnedgangen, så de kunne påbegynde deres påskemåltid. Figur 2 viser deres illustration af formørkelsen.

Hvis det således er accepteret, at der blev observeret en måneformørkelse på korsfæstelsesdagen, er fredag d. 1. april, år 33 e. Kr. den eneste kandidat blandt de opregnede muligheder i tabel 1. [32] Hvis dette er tilfældet, kan denne formørkelse sætte en stopper for argumenterne for andre dage (torsdag) eller år (30 eller 34 e. Kr.). Da opstandelsen fandt sted på søndagen efter korsfæstelsen må man slutte, at *søndag d. 3. april, år 33. e. Kr.* er den dag der bedst passer ind i evangelisternes beskrivelse af Frelserens opstandelsesdag.

Konflikt med oplysninger om Frelserens fødsel

Med undtagelse af måneformørkelsen er de fleste af de beviser der hidtil er blevet fremført velkendte. Hvorfor er forskerne så ikke enige om hvilken dato der er den mest sandsynlige for korsfæstelsen? Problemet er, at den foreslåede dato for opstandelsen (d. 3. april år 33 e. Kr.) for nogen ikke synes at passe sammen med andre bibelske oplysninger om Frelserens *fødsel* og hans *livs længde*.

Bibelen er langt mindre præcis med hensyn til tidspunktet omkring Frelserens fødsel end den er om hans død; der er opstillet teorier om tidspunkter helt fra år 9 f. Kr. til år 2 e. Kr. De fleste at de begivenheder der nævnes i Bibelen i forbindelse med hans fødsel er ikke blevet klart identificeret i verdslige kilder: Betlehemstjernen (Mat. 2:2), en folketælling, der krævede rejsen til Betlehem (Lukas 2:1) eller Kvirinius' regeringsperiode før år 6 e. Kr. (Lukas 2:2). [33]

Den mest afgørende faktor i forbindelse med datoen for Jesu *fødsel* anses for at være datoen for Herodes den Stores død. Historikeren Josefus menes at datere Herodes død til år 5–4 f. Kr. Da vismændene besøgte ham efter at Frelseren var født (Mat. 2), anslås det, at Jesu fødsel må have fundet sted senest år 4 f. Kr., og formodentlig omkring år 6 f. Kr.

Længden af Frelserens liv anses traditionelt for at være omkring 33 år, fordi han blev døbt da han „var omkring tredive år gammel" (Lukas 3:23), og hans tjenestegerning varede i lidt over 3 år, som allerede tidligere forklaret. At Jesus var i sit 30. år, passer med at Johannes Døber begyndte sin tjenestegerning da han var 30, hvilket var normalt for dem der var af præstestammen (4 Mosebog 4:3), og at Johannes var ca. 6 måneder ældre end Jesus (Lukas 1:24–27).

Der er altså blevet draget 3 modstridende konklusioner ud fra det historiske og bibelske materiale: (1) at Frelseren blev født år 4–6 f. Kr, (2) at Frelseren levede 33–34 år, og (3) at Frelseren døde i år 33 e. Kr.

Det er klart, at mindst en af disse konklusioner må afvises, som værende uforenelig med de andre to, da der er 36 år mellem år 4 f. Kr. og år 33 e. Kr. Det bliver derfor et spørgsmål om at udvælge de mest overbevisende beviser, og der er fortalere for at afvise alle tre konklusioner: Mulighed A: 6–4 f. Kr. Fødsel og 30 e. Kr. Død. Mange forskere har valgt at holde sig til 6–4 f. Kr. som fødselsår og et livsspand på 33–35 år, hvilket udelukker år 33 e. Kr. som dødsåret. Disse forskere henviser til, at år 30 e. Kr. er et astronomisk muligt år for korsfæstelsen (se tabel 1) og slutter, at Lukas sikkert beregnede Tiberius' regeringsår fra dennes regeringstid sammen med Augustus.

En illustration af hvorledes månen synes at „blive til blod" ved måneformørkelsen fredag d. 1. april år 33 e. Kr., set fra Jerusalem, ved solnedgang, og ved opgangen af påskens fuldmåne. Atmosfæriske lysbrydninger giver månen dens lidt usædvanlige form.

Mulighed B: 6–4 f. Kr. Fødsel og 33 e. Kr. Død. Andre forskere afviser de 33 år som længden på Kristi liv, fordi de mener, at beviserne fra både den hellige og den verdslige historieoptegnelse om Frelserens død i år 33 e. Kr. er så overbevisende, at der må være tale om et valg, selv med et fødselstidspunkt omkring 6–4 f. Kr. [34] Disse modstandere slutter, at Lukas' sætning „omkring tredive" (ved Jesu dåb) er svag nok til at kunne indbefatte alderen 33–35 som begyndelsestidspunkt, hvilket betyder, at Jesus døde da han var omkring 36–38 år gammel.

Mulighed C: 2–1 f. Kr. Fødsel og 33 e. Kr. Død. andre forskere har for nylig fremført, ud fra historiske beviser, at Herodes ikke døde i år 4 f. Kr, men formodentlig omkring 1 f. Kr. [35] Disse forskere passer bedre overens med de tidligere kristne skrivere, som normalt satte Frelserens fødsel til år 2 f. Kr. [36]

Hvilken, om nogen, af de tre ovennævnte muligheder er den rigtige? Der findes fortalere for dem alle. Heldigvis *kaster moderne åbenbaring lys over sagen og hjælper os til at vælge blandt mulighederne.*

Moderne åbenbaring

Vi skal nu fremsætte den påstand, at moderne åbenbaring giver yderligere detaljer til det bibelske vidnesbyrd, og bekræfter fødselsåret som år 1 f. Kr. og opstandelsesåret som år 33 e. Kr. (mulighed C).

Frelserens fødselsår: Hentydninger fra vor tid

Siden kirken blev organiseret d. 6. april 1830 har mange medlemmer troet, at Jesus blev født d. 6. april år 1 f. Kr. Denne tro er grundlagt på en åbenbaring der fortæller, at kirken blev organiseret „et tusinde otte hundrede og tredive år efter vor Herres og Frelsers, Jesu Kristi komme i kødet. Den organiseredes og stiftedes i overensstemmelse med landets love og efter Guds vilje og bud i fjerde måned og på sjette dag i den måned, der kaldes april." (L&P 20:1).

Ordvalget gør det ikke klart, om dette vers skulle forstås således, at det d. 6. april 1830 var nøjagtig 1830 år siden Jesus blev født, eller om det blot var en formel måde at oplyse årstallet 1830 på. Nogle af kirkens ledere har gjort sig til fortalere for den bogstavelige fortolkning, at Jesus blev født d. 6. april år 1 f. Kr. [37] De lægger ofte vægt på, at Herren udpegede nøjagtigt hvilken dag hans kirke skulle organiseres på. (Se indledningen til afsnit 20). Andre kirkeledere har ikke følt sig tvungen til at godtage L&P 20:1 som en nøjagtig tidsangivelse, fordi „kirken ikke er kommet med nogen officiel udtalelse om sagen." [38] For ikke så længe siden har 2 af kirkens præsidenter bekræftet deres tro på, at dette vers fortæller os at d. 6. april (efter vores kalender) er den dag Herren blev født. D. 6. april 1973 sagde præsident Harold B. Lee, at dagen var „en jubilæumsdag for Herrens fødsel", hvorefter han citerede L&P 20:1 som en henvisning. (Ensign, juli 1973, s. 2). D. 6. april 1980 sagde præsident Kimball, at Jesus blev født „på denne dag for 1980 år siden." (Ensign, maj 1980, s. 54).

Selv om disse udtalelser måske ikke var ment som et officielt udtryk for kirkens lære, støtter de dog det indtryk, at den bogstavelige fortolkning af L&P 20:1 er accpeteret af kirken, hvilket er en godkendelse af d. 6. april år 1 f. Kr. som Frelserens fødselsdag, i overensstemmelse med ovenstående mulighed C.

Livets længde

Mormons Bog er endnu et vidne om længden af Frelserens liv. For det første beskriver den hvorledes man observerede et tegn om natten, som forkyndte Frelserens fødsel den følgende dag (3 Nephi 1:19) og fortæller, at nephiterne begyndte at tælle tiden fra dette tegn af (3 Nephi 2:7–8; se også Moroni 10:1).

Mormons bog beskriver også en stor storm og et jordskælv, der fandt sted i tre timer (3 Nephi 8:19) ved Frelserens død, sådan som Lamaniten Samuel havde profeteret (Hel. 14:21). Mattæus beskriver også et jordskælv i Jerusalem ved Frelserens død „ved den niende time" eller kl 15:00 (Mattæus 27:46–51), [39] hvilket er omkring kl 7:00 i Centralamerika (sammenlign med 3 Nephi 10:9) på grund af forskellen i længdegrader. [40]

Mormons Bog fortæller nøjagtigt, at ødelæggelsen skete d. 4. dag i det 33. år (3 Nephi 8:5). Hvis Frelseren blev født på den første dag i det første nephit-år og døde på den 4. dag i deres 34. år var længden af hans liv 33 nephit-år plus 3 dage.

Det kan deraf sluttes, at, hvis længden af nephit-året var kendt, kunne man udregne det nøjagtige antal dage for Frelserens liv.

Ved første blik ville den mest sandsynlige kandidat for en nephitisk kalender være den judaiske lunisolare kalender, da nephiterne kom fra Jerusalem og overholdt Moseloven. Det valg synes dog ikke at stemme overens med nephiternes måde at regne på, fordi de skriver, at Jesus døde d. 4. dag i den nephitiske måned (3 Nephi 8:5), og ikke d. 14. dag (Joh. 19:14). Den judaiske lunisolare kalender er derfor åbenbart udelukket.

Orson Pratt var den første der foreslog, at den nephitiske kalender kan have opereret med et år på 365 dage, som den mellemamerikanske kalender. [41] Hvis dette var tilfældet var længden af Frelserens liv $33 \times 365 + 3 = 12048$ dage. Den mesoamerikanske kalender giver os dette tal så let, fordi der i den kalender ikke findes nogen skud-dage i den periode på 33 år. [42] På vor gregorianske kalender lægges der en skud-dag til hvert 4. år – d. v. s. 8 skud-dage i Jesu 33-årige liv. Deraf sluttes, at 33 år plus 3 dage på en mesoamerikansk kalender svarer til den samme tid som 33 år minus 5 dage på vor gregorianske kalender. [43]

Illustreret af Kay Watson

Den judaiske måned begyndte den aften, hvor nymånens tynde halvcirkel blev synlig efter solnedgang. Da perioden mellem nymåner er 29.53 dage er der enten 29 eller 30 dage i en månemåned. Trænede observatører ventede på højene omkring Jerusalem d. 29. dag i hver måned, for hvis den tynde månesegl kunne ses lige før månen gik ned, umiddelbart efter solnedgang ville den begyndende dag blive erklæret for den første dag i den nye måned. Men hvis man ikke kunne se måneseglen den dag, blev der lagt en 30. dag til måneden. I tilfælde af overskyet vejr, anvendte man udregninger for at finde ud af hvornår måneden begyndte.
Sir Isaac Newton var den første der daterede Frelserens korsfæstelse ved hjælp af en astronomisk rekonstruktion af den judaiske lunisolare kalender.

Konklusionen fra Mormons Bog er dobbeltsidig. For det første står der, at Jesus blev født i det første nephitiske år og døde tidligt i det 34. Det er altså *endnu et vidne til de bibelske data, som angiver, at Jesus levede i 33 år.* Skriften er så tydelig, at den synes at udelukke den ovenfor diskuterede mulighed B, som kræver af Frelseren levede i 36–38 år.

For det andet, hvis man antager (1) at Jesus blev født på den første dag af det nephitiske år, og (2) at nephiterne brugte 365-dages kalenderen, så levede Jesus 5 dage mindre end 33 af vore år, eller 12048 dage.

Det kan altså sluttes, at ud fra dette støtter moderne åbenbaringer teorien om opstandelsesåret 33 e. Kr., som blev uddraget herover fra de bibelske beviser.

Opstandelsesdatoen

Der gives ingen dato for Kristi opstandelse i moderne åbenbaring (skønt en udtalelse fra 1833, som tillægges profeten Joseph Smith, bemærker, at det var „netop 1800 år siden Frelseren gav sit liv," [44] hvilket støtter den almindeligt accepterede forståelse, at Jesus døde i år 33 e. Kr.).

Der kan ikke desto mindre nu etableres et vidnesbyrd fra de tre konklusioner der hidtil er blevet behandlet:

1. Adskillige sidste dages hellige udtalelser støtter år 1 f. Kr. som Jesu fødselsår. Derudover angives en specifik dag, d. 6. april, år 1 f. Kr.
2. Mormons Bog antyder, at Jesus levede i 33 år, hvilket bekræfter Bibelens vidnesbyrd. Derudover kan man udregne den nøjagtige længde af Frelserens liv til 12048 dage.
3. Det nye Testamente antyder, at den præcise dag for Frelserens opstandelse højst sandsynligt er d. 3. april år 33 e. Kr.

Der opstår et klart spørgsmål: Er alle disse konklusioner indbyrdes overensstemmende? Dette spørgsmål kan besvares præcist. Hvis vi tæller 12048 dage (5 dage mindre end 33 år) fra torsdag d. 6. april år 1 f. Kr. kommer vi til Fredag d. 14. nisan, d. 1. april, år 33 e. Kr. – den korsfæstelsesdato vi kunne uddrage fra Bibelen!

Med andre ord, hvis vi lægger *længden af Jesu liv* (på basis af Mormons Bog) sammen med hans *fødselsdato* som vi kender den fra Lære og Pagter, kommer vi nøjagtigt til Bibelens *dødsdato*. Denne præcise indre overensstemmelse mellem de forskellige skrifter blev først opdaget for nyligt. [45]

At denne korsfæstelsesdato i det hele taget falder i det samme bibelske år, år 33 e. Kr. er imponerende; at det også falder på en dag i det år, der var en Fredag, og ligeledes d. 14. nisan ifølge den judaiske kalender synes at være ude over alle tilfældigheder. [46] *En sådan indre overensstemmelse i skriften med kronologiske detaljer er endnu et vidne om den foreslåede opstandelsesdag,* søndag d. 3. april år 33 e. Kr.

Anden del af denne artikel vil vise, hvorledes tidsfølgen i Herrens død og opstandelse var blevet forvarslet i påskeceremonien, som bliver et lærdomsmæssigt argument i diskussionen. Artiklen vil så forklare hvorledes Frelserens, Moses', Elias' og Elijas tilbagevenden til templet i Kirtland påskesøndag d. 16. nisan, 3. april 1836, bemærkelsesværdigt nok fandt sted på den dag der anses for at være Frelserens opstandelsesdag. ☐

John P. Pratt har en doktorgrad i astronomi og er en af de overordnede videnskabelige analytikere ved Eyring Research Institute. Han er far til fem børn, og søndagsskolepræsident i Kaysville ward, i Utah.

Noter

[1] Det skal bemærkes, at konklusionerne i denne artikel er baseret på skrifterne, historiske kilder og astronomi, hvori der er usikre elementer. Fortolkningen af skrifterne, i dens forhold til historien er ofte meget vanskelig; historien selv er i sagens natur unøjagtig; og astronomiske kalkulationer kan kun anses for nøjagtige med en vis tolerance. Desuden er det en personlig vurderingssag hvor stor vægt der skal lægges på datoer, især når der kommer modsigende beviser fra andre områder. Men, den overensstemmelse der er fundet i *skrifterne* er af interesse for sidste dages hellige.

[2] Der findes to udmærkede

sammenfatninger om dette emne: Harold Hoehner, *Chronological Aspects of the Life of Christ* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1977); og Jack Finegan, *Handbook of Biblical Chronology* (Princeton, N. J.: Princeton University Press, 1964).

[3] Den ugentlige cyklus er ikke blevet ændret eller afbrudt siden Jesus levede, så vor søndag svarer stadig til den første dag i ugen på det tidspunkt.

[4] Se W. Graham Scroggie, *A Guide to the Gospels* (London, 1948), s. 569–77; eller Herbert W. Armstrong, *Easter Was Not on Sunday* (Pasadena: Worldwide Church of God, 1972).

[5] Alfred Marshall, *The R.S.V. Interlinear Greek-English New Testament* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1958), s. 215.

[6] Denne opfattelse er især tydelig i visse ikke-kanoniserede bøger, som Book of Barnabas. Efter at have nævnt, at den tidligere sabbat var symbolsk for det syvende tusindårs „dag" siden skabelsen, hvori alle skulle hvile, forklarer Barnabas 8:9–10 at den næste dag ville være „den ottende dag, d.v.s. begyndelsen til den anden verden. Af hvilken grund vi helligholder den 8. dag med glæde, hvori Jesus rejste sig fra de døde." (Se Rutherford H. Platt junior, *The Lost Books of the Bible and the Forgotten Books of Eden*, New York: World Publishing, 1963, s. 161).

[7] Johannes 19:31 synes at sige direkte, at sabbaten både var en lørdag og en festdag. Frit citeret, med den almindelige betydning af „beredelsesdag" og „sabbat" står der i dette vers: „Fordi det var fredag, ønskede jøderne ikke at legemerne skulle forblive på korset om lørdagen (for den lørdag var en højtid)" – d.v.s. det var „en sabbat der blev holdt dobbelt hellig, fordi den også var en festdag". (James E. Talmage, *Jesus Kristus*, s. 643; se også Finegan, s. 288). De der tror at korsfæstelsen fandt sted på en torsdag (eller onsdag) ville imidlertid citere det anderledes, så der står: „Fordi det var beredelsesdagen til påsken, ønskede jøderne ikke at legemerne skulle forblive på korset på sabbatsdagen (for den sabbat var en festdag)." Så i stedet for at løse spørgsmålet viser dette vers blot problemet.

[8] For eksempel, Brook F. Westcott, *An Introduction to the Study of the Gospels*, 6. udgave (Cambridge and London, 1881), s. 343–49; eller Roger Rusk, „The Day He Died" *Christianity Today*, d. 29. marts, 1974, s. 4–6.

[9] Se Hoehner, s. 70. De fleste forskere er enige i, at den normale brug af udtrykket „beredelsesdag" dengang henviste til fredagen. Josefus citerer en lov fra Kejser Augustus der undtager jøderne fra visse legale forpligtelser, ikke blot på sabbaten, men „på beredelsesdagen til den, efter den 9. time". (*Antiquities of the Jews*, 16. 6. 2).

[10] For eksempel, i 3 Mosebog 23:15–16 bliver 7 uger „fra dagen efter sabbaten" til „dagen efter den syvende sabbat" regnet for 50 dage. Vi ville have regnet det for 49 dage. Se også Hoehner, s. 73.

[11] Se Hoehner, s. 66.

[12] Situationen kompliceres af at alle 3 synoptiske beretninger direkte henviser til dagslysperioden før disciplenes påskemåltid som „den første af de usyrede brøds dage", hvorimod den sætning på den judaiske kalender henviser til dagslyset *efter* måltidet. For at forstå disse optegnelser er det blevet foreslået, at disciplene brugte en galilæisk kalender, hvor dagene begyndte ved solopgang og ikke ved solnedgang, hvilket ville gøre alle deres udtalelser korrekte. (se note 13). I så fald holder Johannes' korsfæstelsesdag som den 14. nisan stik.

[13] Finegan, s. 288–90; Hoehner s. 81–90. Begge foretrækker forklaringen om, at den galilæiske kalender adskilte sig fra den judaiske kalender, men spørgsmålet er ikke afgjort. Se også Talmage, kapitel 33, note 1.

[14] Se Hoehner, s. 95–98.

[15] Dette var den mest sandsynlige romerske dateringsmetode, som Lukas formodentlig anvendte, fordi hans værk var henvendt til den romerske Teofilus. Hvis Lukas anvendte den jødiske regnemåde er marts, år 28 e. Kr. til april år 29 e. Kr. sikkert indirekte. (Se Finegan, s. 88–90, 266–73, Hoehner, s. 29–37).

[16] Finegan, s. 263.

[17] Hoehner, s. 31, 102.

[18] Der er blevet argumenteret for længere tjenestegerning, men de har i høj grad været baseret på tavshedsargumenter. Se Finegan, s. 280–85; Hoehner, s. 55–60.

[19] Joachim Jeremias, *The Eucharistic Words of Jesus*, eng. overs. N. Perrin (London: SCM, 1966), s. 39.

[20] Hoehner, s. 105–11.

[21] Datoer før d. 14. oktober 1582 henviser normalt til den julianske kalender, som stammer fra romertiden (45 f. Kr). Derfor anvender størstedelen af litteraturen om dette emne den julianske kalender. Denne artikel anvender dog kun den gregorianske kalender til alle datoer, da det spørgsmål der ønskes besvaret ikke er hvad opstandelsesdagen hed i den romerske tid, men hvad den ville hedde efter *vor* kalender, hvis man førte den tilbage til romersk tid. Med hensyn til datoer på Frelserens tid ville kalenderne kun adskille sig med 2 dage; d.v.s. søndag d. 3. april, år 33 e. Kr. på vor gregorianske kalender ville have været søndag d. 5. april, år 33 e. Kr. på den julianske kalender. Der findes et godt sammendrag i Gordon Moyers *Scientific American* 246, no. 5 (maj 1982), s. 144).

[22] Denne kalender kaldes den judaiske kalender for at undgå sammenblanding med den nye hebraiske kalender, som anvender *omtrentlig* og ikke *observeret* måneposition. Detaljer om den judaiske kalender kan findes i *The Code of Maimonides: Sanctification of the New Moon*, overs. Solomon Gandz (New Haven: Yale University Press, 1956).

[23] Synedriet tilføjede en ekstra måned lige inden nisan (1) hvis forårsjævndøgnet faldt på eller efter d. 16. nisan; (2) hvis byggen ikke var moden nok til at ofre på den 16. nisan (3 Mosebog 23:10–12); eller (3) for andre bekvemmelighedsårsager, såsom veje der skulle repareres inden de påskerejsende kom. Den babyloniske kalender havde dengang, ligesom den moderne hebraiske kalender, en fast periode på 7 måneder hvert 19. år. (Se Richard A. Parker og Waldo H. Dubberstein, *Babylonian Chronology 626 f. Kr. – 75 e. Kr*, Chicago: University of Chicago Press, 1942).

[24] Sir Isaac Newton, *Observations upon the Prophecies of Daniel and the Apocalypse of St. John* (London: J. Darby and T. Browne, 1733), 1. del, 11. kap.

[25] Newton mente, at d. 14. nisan, i lighed med den moderne hebraiske

kalender, ikke måtte falde på en søndag, tirsdag eller torsdag, og at begyndelsen af en måned ville blive udsat en dag for at undgå dette. (Han bemærkede at d. 15 nisan og 21 nisan altid var sabbatsdage eller hviledage, og at det var ubekvemt at have to sabbatsdage efter hinanden, hvilket ville have forbudt begravelsen af de døde, og tilberedelsen af frisk kød. (Ibid., s. 162–63). Af den grund viser asterisken i tabel 1 de tilfælde, hvor den *følgende* dag var Newtons faktiske valg for den 14. nisan. I vore dage er det den almindelige opfattelse, at denne del af den moderne hebraiske kalender ikke var en del af den tidligere judaiske kalender, så den 14. nisan kunne falde på en hvilken som helst dag i ugen på Kristi tid. (Se S. Zeitlin, „The Judean Calender during the Second Commonwealth and the Scrolls," *Jewish Quarterly Review 57* (1966), s. 28. Men andre er af modsat mening (se G. R. Driver i *The Judean Scrolls: The Problem and a Solution* (New York: Schocken, 1966), s. 324).

[26] Newtons analyse af de fire evangelier fik ham til at mene, at der var 5 (og ikke 4) gange påske efter dåben i år 29 e. Kr. Derfor valgte han år 34 e. Kr. som det mest sandsynlige korsfæstelsesår.

[27] J. K. Fotheringham, *Monthly Notices of the Royal Astronomical Society* 70 (1910), s. 527–31; med nyere resutater i *Journal of Theological Studies* 35 (1934), s. 142–62.

[28] Colin J. Humphreys og W. G. Waddington, „Dating the Crucifixion," *Nature* 306 (December 22–29, 1983), s. 743–46. Det er interessant at disse seneste resultater falder sammen med Newtons, selv om de ikke kendte til hans arbejde, og brugte et nyt og mere nøjagtigt kriterium for halvmånens sigtbarhed. Newton påstod (s. 160) at judæerne regnede nymånen for synlig „omkring 18 timer efter den egentlige konjunktion."

[29] Solomon Zeitlin, „The Duration of Jesus' Ministry," *Jewish Quarterly Review* 55 (1965), s. 198. Humphreys og Waddington konkluderer også, at aprildatoen for d. 14. nisan (se tabel 1) er usandsynlig, medmindre et alvorligt uvejr forsinkede høsten. Zeitlin, som hælder mest til år 34 e. Kr., er enig i, at der ikke kunne lægges en ekstra måned til, da det var et sabbatsår.

[30] Fotheringham, s. 161.

[31] De citerer Montague R. James, *The Apocryphal New Testament* (Oxford: Clarendon Press, 1969), s. 154. Selv om dokumentet er apokryfisk, siger de det sikkert ville genspejler en almen udbredt forståelse. En anden version af Pilatus' rapport beskriver endnu tydeligere en delvis måneformørkelse: „Månen mistede sin klarhed, som var den farvet med blod." (Se Platt, s. 274).

[32] Den eneste anden mulighed er en delvis måneformørkelse der var synlig i Jerusalem omkring kl 23:00, onsdag d. 23. april, år 31 e. Kr. (Se formørkelse nr. 1, 910 i T. Oppolzer, *Canon of Eclipses*, New York: Dover, 1962, s. 344). Muligheden for at datoen var d. 14. nisan blev anset for så fjern at den ikke blev taget med i betragtning i nogen af de tre undersøgelser. Desuden er det højst usandsynligt, som allerede nævnt, at korsfæstelsen skulle have fundet sted på en onsdag.

[33] Der findes et udmærket sammendrag af oplysningerne omkring Frelserens fødsel i David Hughes' *The Star of Bethlehem: An Astronomer's Confirmation* (New York: Simon and Schuster, 1979). Se også note 2. En kilde der også medtager overvejelser fra Mormons Bog er Jay Huber: „Lehi's 600-Year Prophecy and the Birth of Christ," Provo, Utah: FARMS preliminary report.

[34] Dette er Hoehners synspunkt. Han konkluderer (s. 111): „År 33 e. Kr. er det år der bedst passer sammen med beviserne i både religiøs og verdslig historieskrivning."

[35] Denne slutning har forårsaget en voldsom debat, som strækker sig ud over denne artikels grænser. (Se W. E. Filmer, *Journal of Theological Studies 17*, 1966, s. 283–98; og Ernest Martin, *The Birth of Christ Recalculated*, Pasadena, California: FBR Publications, 1978, reviewed by John Mosley, *Griffith Observer*, December 1980, s. 2; and John Mosley and Ernest Martin, *The Planetarian 9*, no. 2, Summer 1980, s. 6. Filmer's afhandling blev opponeret af T. D. Barnes, *Journal of Theological Studies* 19, 1968, s. 204–9; og Mosley/Martin afhandlingen blev opponeret af Douglas Johnson, *The Planetarian 10*, nr. 1, 1981, s. 14. SDH kilder om dette emne er bl. a.: S. Kent Brown, C. Wilfred Griggs and H. Kimball Hansen, gennemgang af *Den 6. april*, af John Lefgren, *Brigham Young University Studies 22*, nr. 3., Summer 1982, s. 375; John P. Pratt opponerer denne gennemgang, og denne opponering besvares af forfatterne i *Brigham Young University Studies 23*, nr. 2, forår 1983, s. 252. Se også Paul N. Hyde: „A Date for the Birth of Christ," *The Fourth Annual Church Educational System Religious Educators' Symposium on the New Testament*, Salt Lake City: Church Educational System, 1980, s. 100).

[36] Se Finegan, s. 222–29.

[37] For eksempel skrev ældste James E. Talmage: „Vi tror, at Jesus Kristus blev født i Betlehem i Judæa, den 6. april, år 1 f. Kr." (*Jesus Kristus*, s. 109).

[38] J. Reuben Clark junior, *Our Lord of the Gospels* (Salt Lake City: Deseret Book Co., 1954), s. vi-vii.

[39] Det antages, at jordskælv kan fremkaldes af lunisolare tidevandsstrømme, som er stærkest ved ny- eller fuldmåne. (Se T. H. Heaton, „Tidal Triggering of Earthquakes," *Geophysical Journal of the Royal Astronomical Society 43*, 1975, s. 307). Fuldmånen d. 1. april år 33 e. Kr. var så horisontal med solen at der forekom en måneformørkelse, som allerede tidligere nævnt. Dette, samt at månens omløbsbane lå tæt ved jorden, har øget tidevandsstrømmen.

[40] Denne optegnelse over store katastrofer i den vestlige del af verden ved tiden for korsfæstelsen kan også forklare to mellemamerikanske indianertraditioner, men kun hvis ødelæggelsen forekom i år 33 e. Kr. For det første troede de, at guden Quetzalcoatl opstod da planeten Venus steg op fra det underjordiske, som en klar morgenstjerne (se Åb. 22:16), hvilket sker omkring hver 584. dage. Det er blevet foreslået, at Quetzalcoatl var den opstandne Frelser (se Milton R. Hunter, *Christ in Ancient America*, Salt Lake City: Deseret Book Company, 1959), som ikke må forveksles med toltekerlederen Topiltzin, som også „til moderne forskeres forundring identificeres som den fjerklædte slange, Quetzalcoatl" (Michael Coe, *Mexico*, New York: Frederick Praeger, 1967, s. 135). For det andet mente man også at når Venus viste sig sådan, var det

„Han åbenbarede sig for de 11 mens de spiste," af Tissot

et varsel om „død, sygdom og ødelæggelse." (Se A. Aveni, *Skywatchers of Ancient Mexico,* Austin: University of Texas Press, 1980,
s. 186–87, hvor begge traditioner gennemgås). I år 33 e. Kr., viste Venus sig første gang som morgenstjernen omkring 2 uger før d. 3. april, som er den foreslåede opstandelsesdag (se B. Tuckerman, *Planetary, Lunar, and Solar Positions, a.d. 2 to a. d. 1649 at Five-day and Ten-day Intervals,* Philadelphia: American Philosophical Society, 1964, s. 31–36), som forklarer begge traditioner således, at (1) Venus stod op ved opstandelsen, og (2) den første opgang af Venus skete umiddelbart inden de store ødelæggelser. De nærmeste år hvor morgenstjernen stod op i påsken var år 25 e. Kr. og 41 e. Kr., som begge ligger udenfor rækken af mulige år, som allerede behandlet.

[41] *Masterful Discourses of Orson Pratt,* s. 56 (fra *Millennial Star,* d. 22. december, 1866, s. 808) og *Journal of Discourses,* 15:259–60. I fordums Amerika var den mellemamerikanske kalender åbenbart den eneste der var alment brugt, hvilket gør ældste Pratts forslag troværdigt.

[42] Skønt den mellemamerikanske kalender kan indsætte 13 skuddage i slutning af hvert 52. år, mener de fleste forskere, at der aldrig blev lagt nogen til. (Se J. E. S. Thompson, *Mayan Hieroglyphic Writing,* Norman: University of Oklahoma Press, 1971, s. 21). Der ville under ingen omstændigheder være blevet lagt skuddage til i løbet af Frelserens 33–årige liv. Den gamle ægyptiske kalender har også nøjagtig 365 dage.

[43] På den jødiske lunisolare kalender svarer det forløbne tidsrum dog til nøjagtig 33 år; d.v.s. at Frelseren sikkert blev født da den 15. nisan begyndte, og døde, da den 14. nisan endte.

[44] *History of the Church,* 1:337.

[45] John Lefgren, *April Sixth* (Salt Lake City: Deseret Book Co., 1980). Han fremsætter ideen med modsatte fortegn: man kan udregne Frelserens fødselsdag ved at trække længden af hans liv, som vi har fra Mormons Bog, fra den bibelske korsfæstelsesdag. Han antager, at Kristus blev født på dag 0, og ikke dag 1; hvis dette er tilfældet levede Frelseren i 12.049 dage, og hans fødsel kunne have fundet sted tidligt om morgenen d. 6. april, i stedet for om aftenen. Min største grund til at antage, at fødselen skete på dag 1 er, at nulpunktet på den nephitiske kalender synes at være tidspunktet for tegnet natten inden Frelserens fødsel.

[46] For eksempel er år 1 f. Kr. det eneste år mellem år 84. f. Kr. og 219 e. Kr. hvor man kan begynde d. 6. april, tælle 12048 dage frem og ende på fredag d. 14. nisan, på den judaiske kalender.

To skal vandre sammen

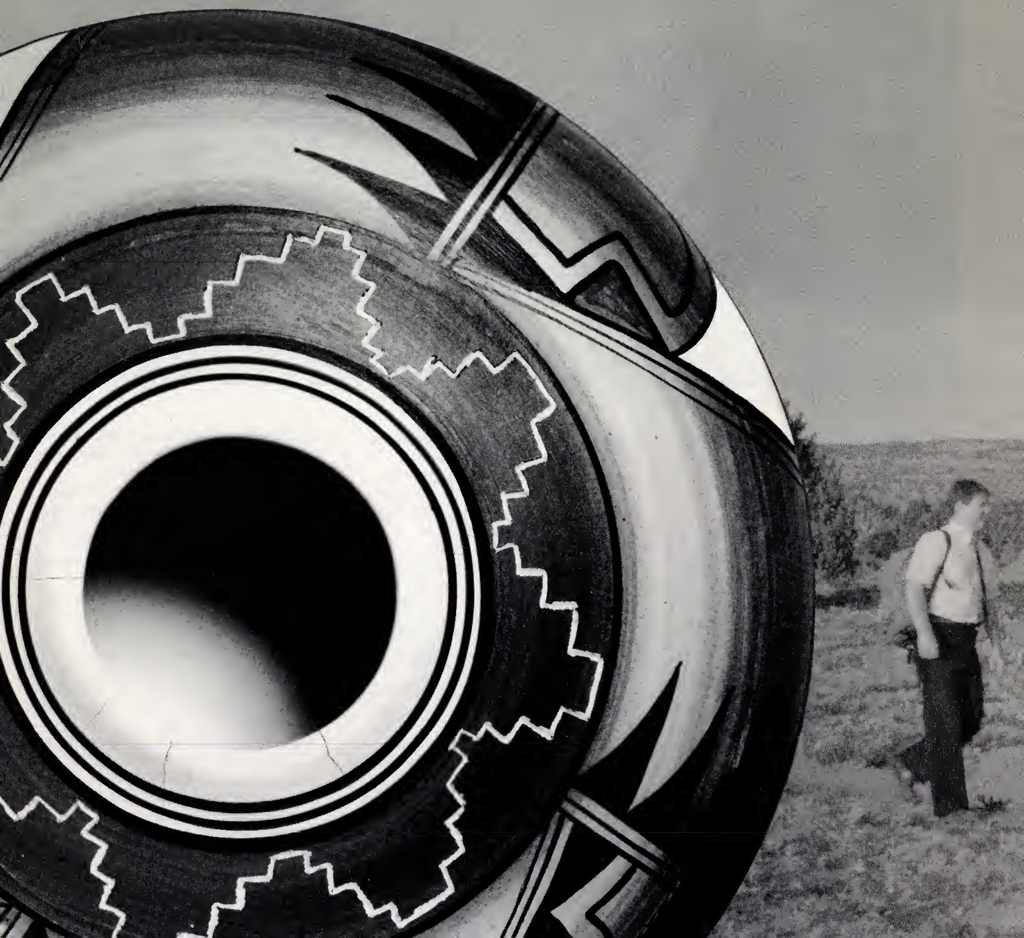
Wayne B. Lynn

Det havde blæst hele eftermiddagen. Det røde sand fra Arizonas ørken havde fundet vej ind igennem mine lukkede bilvinduer, og havde lagt sig i et tykt lag overalt.

Mens jeg kørte den sidste ujævne kilometer mod mit bestemmelsessted, gik solen hurtigt ned. Med et sidste lysskær oplyste den nogle nærliggende fladtoppede bakker bag de svulmende, hvirvlende skyer.

Åndeløst smukt reflekterede himlen pastelnuancer af ravgult, lyserødt og orange. Tynde stråler af sølvlys kastede sig ned til jorden gennem huller i skyerne og formede udsøgte stier fra himlen.

Jeg blev altid slået af ørkenens skønhed, der viste sig i så mange kontrasterende udfoldelser. Nu, hvor jeg så ned ad den snoede jordvej, forbi et lille indianerhus ved vejsiden, så jeg en sidste

dages hellig kirke foran mig. Det var et ret usandsynligt sted for en kirke, men der var den altså; og ved siden af stod „ældsternes campingvogn". Og af større vigtighed var, at ældsternes bil stod parkeret ved siden af, og at der var lys i campingvognen. Det betød at ældsterne var hjemme.

Jeg standsede ud for deres campingvogn, og da jeg steg ud af min bil kom en glammende, halvt udsultet hund ud under campingvognen og viste blandede følelser ved først at snerre ad mig gennem sine gule tænder, for derefter at logre med halen.

Jeg smilede og sagde til mig selv: „Tja, det er ikke usædvanligt at missionspræsidenten bliver modtaget med blandede følelser. Ældsterne er ikke altid så glade for at se mig, hvis deres campingvogn ikke er ren, eller hvis de ikke har fået gjort deres arbejde."

I dette tilfælde tog ældste Naylor og ældste Jensen dog varmt imod mig, og begyndte straks at fortælle om deres arbejde. Tidligt i samtalen sagde ældste Naylor: „Præsident, det jeg virkelig gerne vil fortælle dig om, er denne her gamle mand der hedder Amos Singer. Han har to velbegavede børnebørn boende hos sig, og han bad os om at undervise dem, så de kan slutte sig til kirken, og nyde velsignelserne ved at være medlemmer.

Vi underviste dem for første gang i lørdags, og bedstefaderen kom ind for at overvære vores lektie. Vi talte om Gud, Jesus, Helligånden og bøn. Bagefter begyndte han at fortælle os nogle ting som virkelig forbavsede os. Det var ligesom alle de historier jeg har hørt om, men som jeg aldrig troede ville ske for mig. Han fortalte os, at han var 79 år gammel, og at han var blevet oplært som stammens medicinmand mens han var ganske ung (15 år). Han blev trænet af sin oldefar og har en utrolig hukommelse om de meget, meget gamle Navajo indianeres tro. De fleste mennesker kender ikke de rigtige traditioner.

Han fortalte os hvordan han havde studeret mange forskellige religioners organisering. Han siger at de alle er anderledes, på nær ,mormonmåden'.

Han fortalte os at de ting vi underviser i, er det samme som de gamle Navajo indianere underviste i, selv om navajoreligionen har ændret sig i de senere år. Han talte om ‚evigt liv' og hvordan jorden ville blive ødelagt af ild i den nære fremtid, fornyet, og blive et sted hvor der er lykke og ingen problemer for de retfærdige. Han sagde, at når Kristus kommer igen, vil det være i herlighed med engle syngende omkring sig, og han sang endda en del af sangen for os. Han sagde, at så vidt han vidste, er der kun to folk der lever i dag, som kender den sang. Han fortalte os om legenderne om ‚ahix kee naa'aashii', ‚to der vandrer sammen' og om hvordan de skulle gengive evangeliet til hans folk. Han pegede på os og sagde: ‚*I* er dem der tales om! To der vandrer sammen.'"

Da ældste Naylor var færdig med at fortælle sin historie, prøvede han på at holde tårerne tilbage.

„Som I ved," fortalte jeg dem, „er disse ting alle blevet forudsagt i Mormons Bogs profetier. Hvordan føles det at være herude og opfylde skriften?"

„Tænk bare hvad vi var gået glip af, hvis vi ikke var taget på mission," sagde ældste Jensen.

„Ja," svarede jeg, „og tænk på alle de andre ældster, som har gået ad disse støvede stier to og to. Det er deres fortjeneste, at der står en kirke her. Og det er jer og andre som jer der skal have æren for, at de nu taler om at gøre denne gren til et ward, og at de snart vil danne en lamanitisk stav."

Lad mig fortælle jer om to af jeres med-missionærer som jeg var sammen med sidste uge, og som gik sammen oppe ved Lukachukai.

Jeg hørte om dem ved en stavskonference. Blandt talerne den morgen var der en flot navajo dreng. Han var nervøs over at skulle holde sin første tale, men han støttedes af sin tro, og et dybtfølt, oprigtigt vidnesbyrd. Nogle få måneder forinden havde han ikke kendt noget til kirken.

„To af vore unge ældster kørte deres bil så langt som de kunne op ad en mudret, opkørt vej, hvorefter de, to gik sammen' de resterende 13 kilometer gennem mudder og sne, for at undervise en mand og hans barnebarn. Deres hengivenhed og beslutsomhed gjorde, at denne unge mand, der nu er et døbt medlem, fyldt med kærlighedens og vidnesbyrdets ånd, talte til forsamlingen. Han vil også snart tage på mission, og gå sammen med en kammerat, ned ad nogle fjerne gader og veje. Han vil gå ind i hjem og hjerter hos dem der søger Herren. O, hvor er missioneringen dog spændende!"

„Præsident. Jeg husker da jeg syntes at det var spændende at springe ned fra en høstak. Det var et eventyr i sig selv at finde rundt her på reservatet i begyndelsen. Vi var lidt bange for at skulle lære et nyt sprog, og om et nyt land, et nyt folk, og deres skikke. Nu har vi lært at elske dem og ville ikke bytte denne oplevelse for noget."

„I kender begge ældste Kempter, ikke sandt?" spurgte jeg. „Jeg fik for nylig et brev fra ham, og han skrev bl.a.: ‚Jeg har en god historie til dig.' Og den lød nogenlunde således:

‚I aftes, da vi var færdige med at holde familieaften sammen med en familie, var vi ved at gøre os parat til at gå, da en pige kom ud til bilen og spurgte om jeg ville have en ged. Jeg sagde til hende, at den nok var for lille til at spise, og at jeg ikke havde plads til den nogen steder. Jeg ved ikke om du er klar over hvad det betyder, at tilbyde en anden en ged, men det fandt jeg ud af bagefter. At tilbyde en en ged er en af de måder en ung pige kan fri på! Jeg faldt næsten om af bare overraskelse da jeg fandt ud af det, men bare rolig, præsident, jeg føler mig ikke tiltrukket af pigen!'

Kan I nu se hvad jeg mener med denne oplevelse? Pas på med at modtage geder!

På den anden side, tænk på nogle af vore ældster der kommer fra landet eller et indianerreservat til en større by for første gang. Disse nye oplevelser er morsomme og udfordrende. Kan I huske ældste Descheenie?

Ja, ham kan jeg godt huske. Han var en Navajo-ældste med mørke øjne, sort krøllet hår og et bredt smil som altid fik en til at spekulere over hvad han mon havde lavet. Han var en god missionær."

„Ja, det er ham, og han *var* en god missionær. Lad mig fortælle denne historie fra et af de breve jeg fik fra ham: ‚Fortalte jeg dig nogen sinde om min første og min anden dag på missionærernes træningscenter i Provo? Jeg var den eneste missionær på centret der talte navajo på det tidspunkt. Den første dag kunne jeg godt finde mit værelse og finde min klasse, men den næste dag kom jeg for sent op og opdagede at alle sammen allerede var gået til deres klasser, så jeg tog et brusebad og besluttede mig for også at gå hen i min klasse, men jeg kunne ikke finde den. Jeg gik ind i alle gangene og alle bygningerne, men kunne stadig ikke finde mit klasseværelse, så jeg gav op og besluttede mig for at gå tilbage til mit værelse og blive der, indtil min kammerat kom tilbage.

Jeg begav mig altså på vej tilbage til mit værelse, men det kunne jeg heller ikke finde nu, så jeg besluttede mig for at prøve i bygningen inde ved siden af. Jeg kunne stadigvæk ikke finde mit værelse. Pludselig så jeg en masse piger komme ind i den bygning jeg gik rundt i, og jeg tænkte ved mig selv, at jeg måtte være i pigernes bygning. Jeg løb ud så hurtigt jeg kunne. Jeg var så fortabt at jeg ikke vidste hvad jeg skulle gøre, så jeg gik over til boghandleren og der fandt jeg min kammerat. Hvor var jeg dog glad for at se ham igen!

Jeg fortalte ham hvad der var sket, og han døde næsten af grin. Nå, men det var jo de gode gamle dage. Vi døbte nogle i søndags, og vi har også nogle på vej. Jeg ville have skrevet dig et langt brev, men jeg har snart ikke flere nyheder så jeg vil slutte nu og gå ud og arbejde noget mere. Hav det godt, og tak for alt, og vi ses snart . . . Ældste D.'

Jeg fortalte denne historie til nogle af vore nye ældster i sidste uge mens jeg kørte dem til deres første område. Jeg vendte mig om til ældste Bobby Yazzie, som sad ved siden af mig, og spurgte: ‚Har du nogen sinde mødt ældste Descheenie?' Hans ansigt lyste op i et smil, og hans øjne fyldtes med tårer. ‚Præsident,' sagde han, ‚det var ham der fandt mig, underviste mig og døbte mig. Hvis det ikke var for ham, ville jeg ikke være her i dag. Jeg er den eneste i hele min familie der er medlem af kirken.'

Det er svært at forklare hvor glad jeg blev da han fortalte mig det. For kun to år tidligere havde Bobby aldrig hørt om kirken, og her sad han ved siden af mig: intelligent, smuk, klarsynet og ivrig efter at komme ud og dele sit vidnesbyrd med sit folk. Bobby havde kun været ude i kort tid da han havde sin første dåb, sin egen bedstefar og bedstemor, og siden da har der været mange flere."

Mens jeg afsluttede historien begyndte jeg at lægge forskellige ting i min taske som forberedelse til min afgang. Ældsterne havde en undervisningsaftale, og jeg skulle aflægge endnu et besøg.

Det havde allerede været mørkt i flere timer, da jeg kørte ind i den by hvor mis-

sionærsøstrene Hucks og Matson arbejdede. Det var sent, men jeg besluttede mig for at kikke indenfor og sige god dag, da jeg skulle af sted tidligt næste morgen. Der var lys på deres værelse, så jeg havde gættet rigtigt om at de var hjemme. Jeg blev hilst med glæde, og de begyndte vor samtale med at sige: „Gæt hvad vi lige har været ude for, præsident."

„Fortæl, fortæl!"

„Jo, wardets missionsleder havde opført sig underligt hele ugen. Han bad os ikke, nej han *beordrede* os til at komme til et møde i kirken i aften. Vi var næsten vrede på ham, og vi kunne ikke forstå hvad der foregik. Da vi kom til kirken stod der nogle biler parkeret udenfor, men der var ingen at se.

Vi gik ind i kirken og kunne se at lyset var tændt, og vi kunne høre stemmer i et af værelserne nede ad gangen. Vi gik derned og bankede på.

Der blev helt stille, og så blev døren lukket helt op.

Til vor overraskelse var værelset fyldt med mennesker, og på første række sad en familie, vi havde undervist og så på os med store smil. De var alle klædt i hvide dåbsklæder." Søstrene var ikke i stand til at fortælle mere, men smilede bare til mig gennem deres tårer.

Det var Jesus, der for mange år siden „sendte dem, to og to, til hver by . . .

Og han sagde til dem: ‚Høsten er stor, men arbejderne er få; bed derfor høstens Herren om at sende arbejdere ud til sin høst." (Lukas 10:1–2).

Jeg gad vide om nogen ung mand eller kvinde ville afslå et missionskald, hvis de kendte glæden ved at være de „to der vandrer sammen" og den store oplevelse i missioneringen. □

Indianske kunstværker fotograferet
af Michael McConkie; andre billeder af forfatteren.

Vidner der bekræfter den første åbenbaring

Milton V. Backman junior

Denne artikel behandler beretninger om Joseph Smiths første åbenbaring, fortalt af hans samtidige, som, ifølge deres udsagn personligt modtog oplysningerne direkte fra ham. Disse samtidigede beretninger er af interesse, fordi de passer med, og indeholder alle hovedideerne i Joseph Smiths skrevne udtalelser om den første åbenbaring.
[1] *Som sådan giver de os et bekræftende vidnesbyrd om et af de mest bemærkelsesværdige åbenbaringer i menneskehedens historie.*

I 1834, året efter Pontiac (Michigan) gren var blevet organiseret, bar Joseph Smith og adskillige af Mormons Bogs vidner stærke og bekræftende vidnesbyrd om deres åndelige oplevelser. I sin sammenfattelse af profetens vidnesbyrd skrev en nyomvendt ved navn Edward Stevenson, der deltog i mødet: „Profeten bar et kraftigt vidnesbyrd om Faderens og Sønnens besøg, og om den samtale han havde med dem. Aldrig før i mit liv har jeg følt en sådan kraft, som udstråledes ved disse lejligheder." [2]

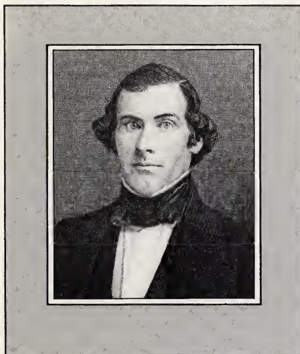
Mange andre, som enten var nære venner af Joseph Smith, eller som interviewede ham, udtaler også, at profeten fortalte dem om den hellige oplevelse. Disse samtidige bar vidnesbyrd om, at Joseph beskrev dem der havde besøgt ham, og at han fortalte dem hvilket budskab han fik fra Faderen og Sønnen.

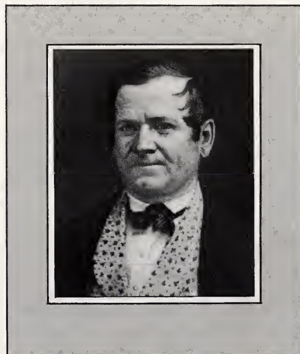
Orson Pratts optegnelser

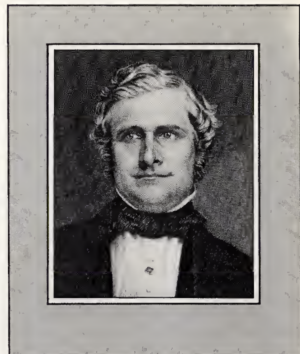
En af dem der ret tidligt blev omvendt, og som måske omtalte denne historiske hændelse mere i sine prædikener og skrevne materialer end nogen anden af Joseph Smiths samtidige, var Orson Pratt.

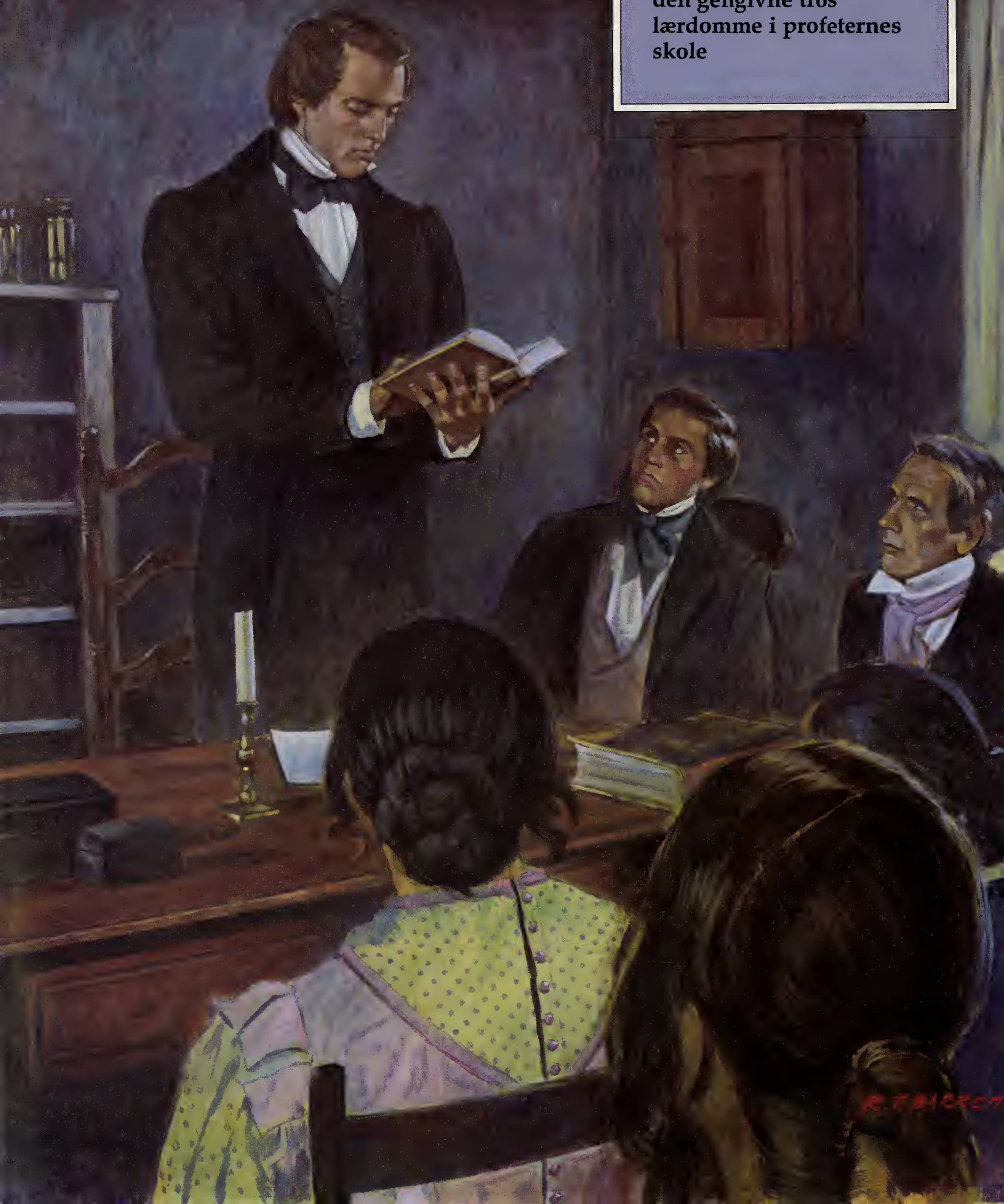
I løbet af 1830erne og i vinteren 1839–40 var Orson Pratt en af profetens mest ivrige elever. Kort efter sin dåb i september, 1830, rejste den 19-årige nyomvendte over 300 kilometer for at møde profeten, som i december måned det år ordinerede ham til ældste. Da Joseph flyttede til Kirtland, Ohio, fulgte Orson Pratt med. Mens han var der, boede han i profetens hjem og arbejdede med ham i næsten 2 måneder. Han var en af de tidligste medlemmer i profeternes skole og tilbragte i 1833 mange timer med at lytte, mens profeten belærte om den gengivne tros historie og lærdomme. I begyndelsen af 1830erne rejste han med Joseph til det vestlige Missouri og i 1835 blev han kaldet som en Herrens apostel.

Orson Pratts forbindelse med Joseph

Orson Pratt

Orson Hyde

John Taylor

Joseph Smith åbenbarede den gengivne tros lærdomme i profeternes skole

Smith fortsatte indtil i 1839 og begyndelsen af 1840. Hen på foråret og i den tidlige sommer i 1939 boede Orson ved Mississippifloden, ikke langt fra Joseph Smiths hjem. Senere det år var han på en kort mission med profeten i Philadelphia, Pennsylvania, før han rejste til Edinburgh i Scotland, hvor han forkyndte i omtrent 9 måneder, „og oprettede en kirke med over 200 hellige . . . [og] udgav en pjece, der nu kaldes *Remarkable Visions* (Bemærkelsesværdige åbenbaring)." [3]

Denne missionærpjece blev udgivet i efteråret 1840 og indeholdt den første trykte beretning om den første åbenbaring. [4] Den indeholdt beretningen om Joseph Smiths tidligste åbenbaring, lige fra Faderens og Sønnens besøg nær Palmyra, New York, til englen Moronis første besøg og hans oplevelse sammen med de tre vidner til Mormons Bog. Ældste Pratt lod pjecen genoptrykke 2 gange i 1841 og igen i 1842 (den der kaldes for den 3. amerikanske udgave). I de amerikanske udgaver indføjede han et afsnit om præstedømmets gengivelse.

Sammenligner man denne pjece med Joseph Smiths historiske skrivelser, viser det sig, at de fleste hovedpunkter i profetens historie (i særdeleshed beretningen fra 1838) var taget med i ældste Pratts udgave. Da der ikke er nogle direkte citater i Pratt-pjecen, og da den litterære stil er helt anderledes fra Joseph Smiths skrivelser fra før 1840, har Orson Pratt uden tvivl baseret sin historie på det han havde lært gennem Joseph Smiths undervisning, og ikke gennem at læse hans skrivelser.

I en prædiken han holdt i 1859, hvori han behandlede den første åbenbaring, sagde ældste Pratt: „Jeg vil fortælle jer en kort historie, som den lød fra hans egen mund. Jeg har ofte hørt ham fortælle den." [5] Derved ses det, at Orson Pratt, ved at udgive denne pjece, ikke alene gav verden et udmærket sammendrag af Joseph Smiths tidligste åbenbaringer, men også bar vidnesbyrd om deres rigtighed.

Her følger nogle uddrag af 1840-udgaven af *Remarkable Visions*. De begreber der passer sammen med udtalelser der er medtaget i Joseph Smiths skrivelser gengives i kursiv, og efter hver forklarende note (i parantes) står datoen for hvornår omtrent Joseph Smith først nedskrev selve oplysningen. De relativt få forskelle der er, beretningerne imellem er formodentlig enten forårsaget af litterære tilføjelser eller detaljer, som Joseph har fortalt Orson, men aldrig selv skrevet ned. [6]

Hr. Joseph Smith junior, som gjorde følgende vigtige opdagelse, *blev født i byen Sharon, Windsor county, Vermont, d. 23. december, 1805. Da han var 10 år gammel, flyttede hans forældre med familien til Palmyra, New York (1838);* hvor han boede i næsten 11 år, *hvoraf det sidste stykke tid i byen Manchester. Hans arbejde bestod i at dyrke jorden, og det gjorde han det meste af sin tid. Hans muligheder for at tilegne sig boglig viden var yderst ringe; derfor var hans uddannelse begrænset til et flygtigt kendskab til to eller tre af de mest grundlæggende fag.* Han kunne *læse* ret ubesværet, og *skrive* ret mangelfuldt; og han havde en begrænset forståelse af *regningens* grundlæggende principper. (1832) [7] Dette var alt hvad han opnåede, mens resten af de ting, der ellers bliver undervist i på skolerne i U.S.A. var ham aldeles ukendte.

Baggrunden for den første åbenbaring

Da Joseph Smith var omkring 14 eller 15 år gammel, *begyndte han alvorligt at overveje nødvendigheden af at være forberedt til en fremtidig tilværelse . . . Han mente, at det var et spørgsmål af yderste vigtighed og at hans sjæls frelse afhang af en rigtig forståelse af dette.* (1832) . . . *Hvis han gik til de religiøse trossamfund for at få oplysninger, pegede de hver især på deres egne læresætninger og sagde: ,Dette er vejen, vandrer I på den?'* (1838) . . . *Det slog ham også, at Gud ikke var ophavsmand til mere end én lærdom, og derfor ikke kunne anerkende mere end én kirke som hans;* (1842) og at en sådan kirke skulle bestå af et folk som tror og lærer den lære (hvad den så end måtte være) og bygger på det samme. Han tænkte så over det umådelige store antal lærdomme der nu findes i verden, som har givet anledning til oprettelsen af hundreder af forskellige kirker. *Det store spørgsmål der måtte besvares i hans sind var – om nogen af alle disse kirker er Kristi kirke, hvilken er det så?* (1838) . . . *Han begyndte derfor at studere Bibelens hellige sider, i oprigtighed, og troede på det han læste. Han læste snart følgende skriftsted: – „Men hvis nogen af jer står tilbage i visdom, da skal han bede om at få den fra Gud, der giver alle gavmildt og uden bebrejdelser, og så vil den blive ham givet." – Jakobs brev 1:5* (1838) . . . *Det var som et lys, der skinner på et mørkt sted.* Han så nu, at hvis han adspurgte Gud, var der ikke alene en mulighed, men en sandsynlighed for, ja, mere end det, en vished om at han ville få en kundskab om, hvilke af alle lærdommene var af Kristus, og hvilken af alle kirkerne var Kristi kirke. *Derfor gik han ud til et uforstyrret sted, i en lund* ikke langt fra hans fars hus, *og knælede ned,* (1838) og begyndte at påkalde Herren. (1832, 1838) *Til at begynde med var han meget fristet af mørkets magter, som forsøgte at overvinde ham; men han vedblev at søge forløsning, indtil mørket forlod hans sind.* (1838) . . . *Og mens han udgød sin sjæl i sin iver efter at få et svar af Gud, så han endelig et meget skarpt og herligt lys på himlen over sig,* som til at begynde med så ud til at være langt borte . . . *Han fortsatte med at bede, mens lyset syntes gradvist at dale ned imod ham;* og da det kom nærmere, øgedes dets glans og herlighed, så da de nåede trætoppene var hele skoven et godt stykke omkring ham oplyst på den mest herlige og strålende måde. Han forventede at bladene og træernes stammer ville brænde op når lyset ramte dem; men da han så, at lyset ikke havde denne virkning på dem, turde han også håbe, at han kunne udholde dets nærhed. Det dalede fortsat langsomt, indtil det hvilede på jorden, og han var omsluttet af det. Da det hvilede på ham skabte det en særlig fornemmelse i hele hans legeme, og hans sind blev straks fjernet fra de naturlige ting der omgav ham.

Åbenbaringen i 1820

Og han blev omsluttet af en himmelsk åbenbarelse, og så to herlige personligheder (1838, 1842), *som lignede hinanden nøjagtigt i skikkelse og ansigtstræk* (1842). *Han fik at vide, at hans synder var ham tilgivet*

I 1839 tjente Orson Pratt i Pennsylvania som profetens missionærkammerat.

(1832) *Han blev belært om de emner der havde optaget hans sind et stykke tid, dvs. – at alle religiøse bevægelser troede på ukorrekte lærdomme* (1832, 1838, 1842); *og at ingen af dem som følge heraf var anerkendt af Gud som hans kirke og rige* (1832). *Og han fik udtrykkeligt besked på ikke at slutte sig til dem;* (1838) *og han fik et løfte om, at den sande lære – evangeliets fylde, ville, på et nærmere bestemt tidspunkt i fremtiden, blive ham bekendt;* (1842) *hvorefter synet fjernede sig fra ham, efterladende ham i en rolig og ubeskrivelig fredfyldt tilstand.* (1832)

Ved senere lejligheder fortalte Orson, at det var Faderen og Sønnen der talte til Joseph i hans første åbenbaring. Mens han var redaktør for *Millenial Star*, skrev han en artikel med overskriften: „Er Faderen og Sønnen to særskilte personer?" I dette værk indarbejdede ældste Pratt beviser fra skriften og hændelser i kirkens historie der støtter hans tro på, at disse to medlemmer af Guddommen er særskilte personer. I forbindelse med kirkens historie, som et bevis på denne lære, fortæller ældste Pratt, at Joseph Smith og Sidney Rigdon så Kristus „på Guds højre hånd" i februar 1832 (L&P 76) og at Joseph Smith så „både Faderen og Sønnen" i sin første åbenbaring. [8] Når ældste Pratt prædikede, efter han var emigreret til Den store Saltsødal, berettede han somme tider om de hellige oplevelser profeten havde fortalt ham om. I en prædiken i 1859 fortalte Orson Pratt, at Joseph Smith havde fortalt ham, at da han var mellem 14 og 15 år gammel „havde han en åbenbaring . . . og så to herlige personligheder; og den ene sagde, mens han pegede på den anden: ‚Se min elskede Søn! Hør ham!' Så blev han belært og oplyst om mange ting der havde med hans eget velfærd at gøre, og fik befaling om ikke at slutte sig til nogen af disse kirker. Han fik også besked på, at evangeliets fylde en gang i fremtiden ville blive åbenbaret til ham, og han skulle være et instrument i Herrens hånd til at lægge grunden for Guds rige." [9]

Orson Hydes vidnesbyrd

Joseph Smith havde endnu en nær ven, der udgav en pjece der fortæller om den første åbenbaring, før profeten udgav sine historiske skrivelser, og det var Orson Hyde. Det meste af 1830erne boede ældste Hyde i Kirtland, nær profetens hjem, og efter sin dåb d. 30. oktober 1831 blev han kaldet som missionær. Hans første to kammerater var Josephs brødre, Hyrum og Samuel.

I 1833 blev han af profeten inviteret til at være en af lærerne i profeternes skole. Som følge af hans tro og evner blev han i 1835 også kaldet til at være et af de oprindelige medlemmer af De tolv apostles Råd. Hans omgang med profeten forstærkedes i 1830erne, hvor han ofte havde mulighed for at rejse med ham.

Da ældste Hyde, sammen med andre hellige, var kommet til Nauvoo, blev han kaldet til en mission i Palæstina, hvor han indviede det hellige land til jødernes indsamling. Mens ældste Hyde var på vej hjem i august 1842, udgav han en missionærpjece i Frankfurt med titlen „*A Cry From The Wilderness, A Voice From the Dust of the Earth,*" [10] (Et råb fra ørkenen, en stemme fra jordens støv).

Skønt hovedkilden til dette værk var Orson Pratts *Bemærkelsesværdige åbenbaring*, indeholder Hydes pjece også en indledning og et forord, der ikke findes i tidligere udgaver, og den indeholder flere detaljerede forklaringer.

I sin pjece „*Et råb fra ørkenen*" beskrev ældste Hyde Josephs søgen efter sandheden, hans opdagelse af Jakobs opfordring til at bede, hans bøn i skoven nær sin fars hus, den ondes nærværelse og tilsynekomsten af lys efter mørket. I sin beskrivelse af Josephs åbenbaring, skriver ældste Hyde at Joseph Smith så to herlige personer som lignede hinanden i holdning og udseende. De fortalte ham, at han ikke skulle tilslutte sig nogen religiøs menighed, for de havde alle fejlagtige lærdomme, og ingen af dem var af Gud anset for at være hans kirke og rige. Han fik besked på at vente til senere, hvor Kristi sande lære og evangeliets fylde ville blive åbenbaret ham. Efter åbenbaringen var ovre, sluttede ældste Hyde, var Josephs sjæl fyldt med fred og ro.

Andre beskrivelser af den første åbenbaring

Sidste dages hellige var ikke de eneste samtidige der beskrev den første åbenbaring, sådan som Joseph Smith havde fortalt dem det. Redaktøren af *Pittsburg Gazette*, der ikke var medlem af kirken, interviewede profeten i Nauvoo, og udgav en artikel om ham. Redaktøren behandlede reformationen der gik forud for den første åbenbaring, drengens ønske om at vide hvilken kirke han skulle slutte sig til, og Josephs efterkommelse af Jakobs opfordring til at bede. Så fortæller han om den første åbenbaring, som Joseph Smith fortalte ham det:

„Jeg så et lys," citerede han Joseph Smith for at have sagt, „og så en herlig person i lyset, og derefter endnu en person, og den første person sagde til den anden: Se min elskede Søn, hør ham. – Jeg henvendte mig så til denne anden person og sagde, O Herre, hvilken kirke skal jeg tilslutte mig? Han svarede: ‚Tilslut dig ingen af dem, de er alle forvanskede.' " [11]

Alexander Neibaur, en omvendt, der samledes med de hellige i Nauvoo, beskriver i sin dagbog hvad Joseph fortalte ham under en middagssamtale. Broder Neibaur skrev, at profeten sagde, at han var blevet slået af et vers om bøn i Bibelen, hvorefter han gik ud i skoven for at bede. Efter at hans tunge havde klistret sig til ganen et stykke tid, så han en ild, der langsomt nærmede sig ham. Han „så en person i ilden, med lys hud, blå øjne . . . [En anden] person kom hen på siden af den første. Hr. Smith spurgte så, skal jeg slutte mig til metodistkirken? Nej, de er ikke mit folk, [de] er faret vild. Der er ingen der gør godt, ikke en, men denne er min elskede Søn, hør ham." [12]

Præsident John Taylor var også en samtidig der kendte Joseph Smith godt, og som beskrev den første åbenbaring, som profeten havde beskrevet den for ham. „Jeg har rejst med ham [Joseph Smith]," skrev han, „Jeg har været sammen med ham privat og offentligt; jeg har siddet i råd af alle slags med ham; jeg har hundredvis af gange lyttet til hans offentlige belæringer, og til

En redaktør, der ikke var medlem af kirken, interviewede profeten og skrev en beretning om den første åbenbaring.

hans råd til sine venner og omgagsfæller i en helt privat atmosfære. Jeg har været hjemme hos ham og set hans opførsel i sin familie ... Jeg var sammen med ham ... da han døde, da han blev myrdet i Carthage ... Jeg bærer vidnesbyrd for Gud, engle og mennesker om, at han var en god, ærværdig og dydig mand ... at hans private og offentlige karakter var ubeklagelig – og at han levede og døde som en Guds mand." [13]

Med tanke på det Joseph fortalte ham, sagde ældste Taylor: „Jeg kan fortælle dig hvad han fortalte mig. Han sagde at han var meget ukendt med Guds metoder, planer og formål, og ikke vidste noget om dem; han var en ung dreng, der ikke kendte til religiøse sager, eller datidens systemer og teorier. Han gik til Herren, efter at have læst Jakobs udtalelse ... Han troede på udtalelsen og gik til Herren, og adspurgte ham, og Herren åbenbarede sig for ham, sammen med sin Søn Jesus, og sagde, mens han pegede på sidstnævnte: ‚Denne er min elskede Søn, hør ham.' Han spurgte så angående de forskellige religioner som han var omgivet af. Han spurgte hvilken af dem der var den rette, for han ville kende den rette vej, og vandre på den. Han fik at vide, at ingen af dem var den rette, at de alle var gået bort fra den rette vej." [14]

Ældste Taylor fortalte ikke alene, at han personligt havde lært de grundlæggende sandheder der blev givet under den første åbenbaring, af Joseph Smith, men sagde også, at Joseph Smiths udgave fra 1838, hvor han fortæller om de begivenheder der fandt sted inden organiseringen af kirken var korrekt.

I Oktober 1880, ved kirkens 50. generalkonference, opretholdt kirkens medlemmer ældste Taylor som profet, seer og åbenbarer. Efter denne opretholdelse præsenterede præsident George Q. Cannon, førsterådgiveren i Det øverste Præsidentskab, under præsident Taylors ledelse, forsamlingen for en ny udgave af Lære og Pagter og Den kostelige Perle, som indeholdt Joseph Smiths beskrivelse af den første åbenbaring fra 1838. Han anmodede dem der var til stede om at acceptere bøgerne og deres indhold „som værende fra Gud, og som bindende for os som et folk og som en kirke." Så bad præsident Joseph F. Smith, andenrådgiveren i Det øverste Præsidentskab, forsamlingen om at acceptere bøgerne som indeholdende „åbenbaringer fra Gud til kirken." Ledere og medlemmer enedes enstemmigt om at den første åbenbaring, og de andre materialer i Den kostelige Perle og Lære og Pagter, var inspireret af Gud. [15]

Med denne godkendelse bar Det øverste Præsidentskab, De tolv Apostle (hvoraf de fleste personligt havde kendt Joseph Smith) og andre af kirkens medlemmers vidnesbyrd om, at den del af Joseph Smiths historie fra 1838 der beskrev hans første åbenbaring i 1820 var en pålidelig beskrivelse af en ægte historisk begivenhed.

Fra 1830 til nu har generalautoriteter og andre sidste dages hellige over hele verden båret stærke vidnesbyrd om sandheden i Joseph Smiths lærdomme og skrivelser om den første åbenbaring. Præsident Spencer W. Kimball har fx. sagt, at: „Intet mindre end denne totale åbenbaring til Joseph kunne have tjent det formål, at fjerne århundredernes tåger. Kun en fornemmelse, en skjult stemme eller en drøm kunne [ikke] have fjernet de gamle fantasier og misforståelser ...

Denne verdens Gud og Guds Søn, Forløseren, vor Frelser, besøgte personligt denne dreng. Han så den levende Gud. Han så den levende Kristus." [16] ☐

Noter

[1] Der blev skrevet beretninger i 1832, 1835, 1838 og 1842. Profeten udgav ikke sin optegnelse fra 1832 over oplevelsen, og den forblev en kladde. Beretningen fra 1835 blev nedskrevet i hans dagbog i Kirtland, men profeten tog den ikke med i sin udgivelse *History of the Church* (Kirkens historie). 1838 beretningen var en del af en historie som Joseph Smith påbegyndte i foråret 1838 og færdiggjorde engang før november 1839. Denne historie blev oprindeligt udgivet i *Times and Seasons* i 1842 og blev medtaget i 1878-udgaven af Den kostelige Perle, som blev godkendt af kirken som hellig skrift i 1880. 1842 beretningen, der er kendt som Wentworthbrevet, blev den sidste, der blev udfærdiget af profeten. Den blev offentliggjort i marts 1842, kort før hans beretning fra 1838 blev udgivet i serieform.

[2] Joseph Grant Stevenson, „The Life of Edward Stevenson," (Doktorafhandling, Brigham Young University, 1955), s. 19–20; Edward Stevenson, *Reminiscences of Joseph, the Prophet, and the Coming Forth of the Book of Mormon* (Salt Lake City, 1893), s. 4.

[3] „History of Orson Pratt," *Millennial Star*, 11. feb. 1865, s. 88.

[4] Denne missionærpjece „af Orson Pratt" nævnes i Joseph Smiths historie under datoen december 1840 med følgende note: „Edingburgh, September." *History of the Church*, 4:254.

[5] *Journal of Discourses*, 7:220.

[6] Joseph Smiths beretninger om den første åbenbaring er blevet udgivet i tillæget til Milton V. Backman jun., *Joseph Smith's First Vision* (Salt Lake City: Bookcraft, 1980).

[7] Joseph Smith skrev i sin beretning fra 1832, at han på grund af fattigdom var nødt til at arbejde hårdt for at hjælpe med til at forsørge sin familie og at han og hans søskende ikke havde nydt at få en uddannelse. „Lad det være nok at sige," tilføjer han, „at jeg kun lærte at læse, skrive og grundreglerne for regning, hvilket udgjorde hele min uddannelse." (I *The Personal Writings of Joseph Smith*, red. Dean C. Jessee, Salt Lake City: Deseret Book Co., 1984, s. 4).

[8] *Millennial Star*, d. 15. sept. 1849, s. 281–84; d. 15. oktober 1849, s. 309–12.

[9] *Journal of Discourses*, 7:220–21.

[10] Der er forskellige oversættelser af titlen på og indholdet af Hydes pjece. Der findes et eksemplar af pjecen i kirkens historiske afdeling.

[11] *New York Spectator*, d. 23. sep. 1843.

[12] Journal of Alexander Neibaur, d. 24 maj 1844, SDH-kirkens historiske afdeling.

[13] *Three Nights' Public Discussion* (Liverpool: John Taylor, 1850), s. 23–24.

[14] *Journal of Discourses*, 21:161.

[15] *Millennial Star*, d. 15. nov. 1880, s. 723–24.

[16] Spencer W. Kimball, *The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball (Salt Lake City: Bookcraft, 1982), s. 428–30.

Mormonad

Tag fat før du rækker hånden ud.
Hvis du vil føre andre tilbage på den lige og snævre sti, skal du sikre dig, at du selv har godt fat om jernstangen.

